

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky a psychologie

Diplomová práce

Volnočasové aktivity dětí na 2. stupni před a po covidové době

Vypracovala: Bc. Kateřina Deutschová

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Laibrt

České Budějovice 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou diplomovou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 27.6.2023

.....

Bc. Kateřina Deutschová

Poděkování

Ráda bych vyjádřila poděkování Mgr. Lukášovi Laibrtovi, který mi při vedení diplomové práce poskytl cenné rady a směřoval mě správným směrem. Dále děkuji všem respondentům za jejich ochotu a čas, který strávili vyplněním ankety. Na závěr patří velké díky mé rodině, přítelovi a přátelům za podporu po celou dobu mého studia.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zaměřuje na volnočasové aktivity u dětí na 2. stupni základní školy před vypuknutím pandemie Covid-19 a po jejím uklidnění.

V teoretické části diplomové práce jsou stručně nastíněny základní volnočasové aktivity v životě člověka a jak se liší volný čas u nedospělých jedinců. Další oddíl se zabývá charakteristickými znaky žáků na 2. stupni základních škol, a to z hlediska fyzických, psychických a sociálních znaků. Navazují se stručným seznámením s onemocněním Covid-19 a jeho dopady na životy občanů České republiky. Následuje kapitola zaměřující se na nedospělé v době covidu a na jejich volný čas, během tohoto období.

Tato diplomová práce má stanoven jeden základní cíl. Cílem práce je zjistit, jaké aktivity děti vykonávaly ve svém volném čase před pandemií a jak se tyto aktivity změnily během pandemie a po jejím skončení.

Pro naplnění cíle mé diplomové práce bylo použito kvantitativního výzkumu v podobě online ankety. Pro získání potřebných dat byla anketa rozeslána do pěti základních škol. Anketa obsahovala celkem 20 otázek a její výsledky ukazují na významné změny ve volnočasových aktivitách dětí v souvislosti s pandemií. Práce se zaměřuje také na rozdíly mezi městskými a vesnickými školami a jejich vliv na návrat k volnočasovým aktivitám po ukončení opatření.

Výzkum přispívá k lepšímu porozumění vlivu pandemie na volnočasové aktivity dětí na 2. stupni základní školy a poskytuje relevantní informace pro pedagogickou praxi i další výzkum v oblasti dětského volného času.

klíčová slova: pandemie, Covid-19, volnočasové aktivity, respondent, vesnická škola, městská škola

Abstract

This diploma thesis focuses on the leisure activities of children in the 2nd grade of primary school before the outbreak of the Covid-19 pandemic and after it calmed down.

In the theoretical part of the thesis, the basic leisure activities in a person's life are briefly outlined and how leisure time differs among minors. The next section deals with the characteristics of pupils in the 2nd grade of primary schools, from the point of view of physical, psychological and social characteristics. I continue with a brief introduction to the disease Covid-19 and its impact on the lives of the citizens of the Czech Republic. The following is a chapter focusing on minors in the time of covid and their free time during this period.

This thesis has one basic goal. The aim of the work is to find out what activities children did in their free time before the pandemic and how these activities changed during and after the pandemic.

Quantitative research in the form of an online survey was used to fulfill the goal of my thesis. In order to obtain the necessary data, a survey was sent to five elementary schools. The survey contained a total of 20 questions and its results show significant changes in children's leisure activities in connection with the pandemic. The work also focuses on the differences between urban and rural schools and their influence on the return to leisure activities after the end of the measures.

The research contributes to a better understanding of the impact of the pandemic on the leisure activities of children in the 2nd grade of primary school and provides relevant information for pedagogical practice and further research in the field of children's leisure time.

keywords: pandemic, Covid-19, leisure activities, respondent, village school, city school

OBSAH

Úvod.....	7
1. Volnočasové aktivity v životě člověka.....	8
1.1. Volný čas u nedospělých jedinců	10
2. Žáci druhého stupně základních škol	18
2.1. Fyzické charakteristiky žáků druhých stupňů základních škol.....	18
2.2. Psychické charakteristiky žáků druhých stupňů základních škol	21
2.3. Sociální charakteristiky žáků druhých stupňů základních škol	24
3. Onemocnění Covid-19 a jeho dopady na život osob v České republice	29
3.1. Charakteristika onemocnění Covid-19	29
3.2. Dopady působení pandemie (v České republice)	31
3.3. Nedospělí v době covidu	33
3.4. Covid a volný čas	34
4. Praktická část.....	38
4.1. Cíle a výzkumné otázky práce	38
4.2. Výzkumné otázky práce:	38
4.3. Průzkumný soubor	38
4.4. Výzkumné metody	40
4.5. Analýza a interpretace výsledků ankety	41
4.6. Vyhodnocení výzkumných otázek.....	82
Diskuse	85
Závěr.....	88
Seznam zdrojů	89
PŘÍLOHY	96

Úvod

Pro předkládaný text platí, že v centru jeho zájmu stojí celkem tři hlavní pojmy. Těmito jsou žáci druhých stupňů základních škol, covidová pandemie a volný čas.

Přestože onemocnění Covid-19 stále působí v naší společnosti a je možné se jím nakazit, již v současné chvíli lze věnovat pozornost porovnání fungování určitých oblastí života v české společnosti tak, jak tyto běžně vypadaly před vypuknutím pandemie a jak se změnily s jejím příchodem.

V rámci snahy o zvládnutí prvních výrazných vln působení koronaviru na území České republiky byli občané nuceni se přizpůsobit jeho působení na základě řady opatření nařízených vládou, kdy většina těchto opatření zasáhla výrazným způsobem do toho, jak byli jednotlivci zvyklí fungovat dříve. Covid-19 s sebou přinesl nutnost změny běžného denního režimu pro dospělé, tak i pro nedospělé populace.

Ve své práci se zaměřuji na mladou generaci občanů v České republice jako hlavní objekt svého zájmu. Svou pozornost směřuji k žákům plnicím povinnou školní docházku na druhém stupni základních škol. Také tito byli ovlivněni – omezeni – ve svém běžném denním fungování, v rovině svého „pracovního“ (školního) života, tak i v rovině volného času. Právě zaměření na volnočasové aktivity je cílem této práce.

V teoretické části textu je volný čas a jeho souvislosti představen na základě rešerše relevantních zdrojů a bude vztažen k populaci dospívajících žáků druhého stupně povinného školního vzdělávání. Na základě představení onemocnění Covid-19 a jeho dopadů na fungování české společnosti pak bude poukázáno na to, jakým způsobem se proměnilo trávení volného času zmíněné populace žactva.

Díky prezentování změn v dané oblasti zájmu bude pro mne dále možné v praktické polovině dokumentu provést vlastní empirické šetření zaměřené na stav volnočasových aktivit žáků druhých stupňů základních škol poté, co restriktce spojené s vládními protikoronavirovými opatřeními skončily a žáci měli opětovně možnost využívat svůj volný čas dle vlastního uvážení a preferencí.

1. Volnočasové aktivity v životě člověka

V první kapitole teoretické části práce je hlavním pojmem volný čas. Volný čas je zde stručně definován, je zdůrazněn jeho význam pro člověka a specificky pro dítě. Stejně tak jsou zmíněny i možné negativní dopady situace, kdy se děti v dlouhodobějším horizontu nemají možnost věnovat smysluplným aktivitám v rámci svého volného času.

Podle Veselé s Kaniokovou Veselou je možné vymezovat volný čas tak, že se jedná o: „soubor činností, jimž se jedinec může oddávat zcela podle své vůle pro odpočinek nebo zábavu, rozvoj své informovanosti, osobnosti, svobodné tvůrčí schopnosti po splnění svých závazků.“¹ V případě dětské populace je možné volný čas jejich zástupců vnímat coby: „dobu, kdy nejsou ve škole nebo zrovna neplní školní povinnosti.“²

Jak uvádí autor Jansa, je volný čas doprovodným jevem pokročilého vývojového stupně lidské společnosti.³ Z hlediska historického tedy nikoli vždy byl na volný čas kladen takový důraz, jako je tomu v současnosti. V současnosti je volný čas považován za významnou hodnotu.⁴ V publikaci Štemberka, Jakubce a Šalandy pak lze zjistit informaci uvádějící, že v rámci dvacátého století postupně docházelo k prodlužování fondu volného času (navyšování časové dotace, kterou může jedinec věnovat volnočasovým aktivitám).⁵

Pro současnost pak dle Langmeiera s Krejčířovou platí, že práce a volný čas jsou u jednotlivců rozděleny rovnoměrnějším způsobem, přičemž obsah volnočasové dotace může být zastoupen aktivitami z rozmanité škály možností, z níž konkrétní osoba volní na základě vlastního uvážení (pro tyto skutečnosti je nutné volný čas vnímat jako tu dobu, kdy se člověk nevěnuje nejen práci, ale také ani případným domácím povinnostem).⁶ Křivohlavý doplňuje, že vedle práce, jež tvoří významnou složku lidského života, je čas jednotlivců dále vyplněn

¹ VESELÁ, Jana a Petra KANIOKOVÁ VESELÁ. *Sociologické aspekty managementu*. Praha: Grada, 2011, s. 140.

² Praha: Metropole všech. *Děti* [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/praha/volny-cas/deti/>.

³ JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018, s. 204.

⁴ Tamtéž.

⁵ ŠTEMBERK, Jan, Ivan JAKUBEC a Bohuslav ŠALANDA. *Automobilismus a česká společnost*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020, s. 85.

⁶ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013 (Dotisk), s. 176.

právě volnočasovými aktivitami, jelikož nikoli celé dny jsou u lidí naplňovány pouze pracovními činnostmi (volnočasové aktivity jsou provozovány v takzvané mimopracovní době).⁷

Bendl pak dává volný čas s prací do pomyslné shodné roviny, když uvádí, že: „*Existují povinnosti, které člověk plní ochotně, dokonce i rád, volnočasové aktivity, které nejsou jen zábavou, ale například přinášejí i hmotný efekt (např. drobné kutilství, pěstitelství, chovatelství, rybolov).*“⁸ Autor tedy poukazuje na skutečnost, že hranice mezi povinnostmi (například ve výkonu profese, kterou dospělá osoba vykonává) a zábavou může být tenká. V případě, kdy se jedinec živí tím, co jej zároveň baví – například jeho ekonomické prostředky jsou získávány právě zmíněnými kutilskými činnostmi, jež daná osoba vyhodnocuje jako takové, kterým se ráda a ochotně (tedy nikoli pouze z donucení) věnuje, pak je možné, že hranici mezi pracovními a volnočasovými aktivitami nebude dost dobře možné u dané osoby rozlišit.

Autor Spousta pojem volného času chápe coby „zbytkový čas“, jenž má člověk k dispozici poté, co si splní veškeré své povinnosti, ať už se jedná o povinnosti pracovní, studijní, nebo rodinné, stejně tak je možné do dané kategorie povinností řadit také i péči o vlastní fyziologické potřeby.⁹ Jako volnočasovou aktivitu tedy není vhodné chápat například obědvání, nebo koupel. Volný čas pak je možné zaznamenávat jak u dětí a dospívajících (kteří se mají povinnosti věnovat zpravidla pouze studijním úkonům, popřípadě některým dílčím činnostem v domácnosti), stejně jako u dospělé populace (tedy u těch, kdo se během dne zapojují do pracovního procesu ve zvolené profesi a za danou participaci jsou finančně oceňováni).

Pro další kapitoly textu je pak důležité informace o tom, že volný čas má významný vliv na formování osobnosti člověka, a to již v období jeho adolescence.¹⁰

Jak podotýkají autorky Holczerová s Dvořáčkovou, volný čas a aktivity v jeho rámci provozované jsou z hlediska vývojových fází lidského života zcela nejvýznamnějšími zejména

⁷ KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie pocitů štěstí: současný stav poznání*. Praha: Grada, 2013, s. 52.

⁸ BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015, s. 121.

⁹ SPOUSTA, 1996; In: GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012, s. 129.

¹⁰ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013 (Dotisk), s. 176.

pro mládež (autorky zmiňují, že mezi patnáctým až sedmnáctým rokem věku člověka se tento manifestuje nejširším spektrem volnočasových aktivit).¹¹

V případě, že má jedinec zájem se ve svém volnu věnovat činnostem aktivního charakteru, smysluplně s volným časem nakládat, má v České republice řadu možností – existuje zde celá škála organizací, jež se věnují rozvoji svých klientů (návštěvníků), zapojují je do dění, a to skrze různé typy činností od táboření a turistiky, před vzdělávání, sport, nebo tanec až po hudbu, nebo například výtvarné umění a další.¹²

Výše zmiňované organizace se věnují různým populacím obyvatel od dětí a mládeže, přes dospělou populaci až po specifické skupiny, jako jsou například tělesně nebo mentálně postižení.¹³

Kaplan ve své publikaci uvádí, že v období druhé dekády jedenadvacátého století představuje volný čas fenomén, který na člověka působí komplexním způsobem v jeho každodenním životě, v rámci samostatné oblasti.¹⁴

U volného času lze hovořit o trendu jeho rostoucího dosahu – tento je umožňován možnostmi mimoškolních aktivit a neformální výchovy nedospělých jedinců (u nich je kladen důraz na rozvoj zájmů, zábavu, relaxaci a odpočinek, stejně jako i formování osobnosti).¹⁵

1.1. Volný čas u nedospělých jedinců

Pro populaci dětí a dospívajících představuje volný čas zásadní téma a fenomén obsažený v rámci běžného fungování zástupců uváděných populací.

Danou skutečnost podporuje například poznatek o tom, že zástupci pedagogických, ale také například i sociálních profesí (nejrůznější poradci apod.) se angažovaně zabývají možnostmi blahodárného a účelného trávení volného času u dětí a mládeže – jak děti, tak i dospívající skrze volnočasové aktivity mohou přispívat svému sociálnímu i osobnímu

¹¹ HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada, 2013, s. 30.

¹² GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012, s. 129.

¹³ Tamtéž.

¹⁴ KAPLAN, Aleš. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4562-9. s. 45

¹⁵ Tamtéž.

rozvoji, kromě toho jsou volnočasové aktivity příležitostí pro pěstování duševní hygieny nedospělých osob.¹⁶

Volnočasové aktivity představují jeden z faktorů, na jejichž základě se snaží vzdělávací instituce (školy) profilovat a prezentovat se svému okolí – v ideálním případě se tak podobné instituce snaží o to, aby (budoucím) žákům nabízely různorodé a bohaté možnosti volnočasového vyžití, jelikož tímto způsobem lze žáky pro konkrétní školu získat (nejčastěji skrze jejich zákonné zástupce).¹⁷ Ve školním prostředí jsou volnočasové aktivity nabízeny a realizovány skrze školní družinu, nebo například školní klub – pro rodiče žáků se jedná o způsob, jak pro své potomky zajistit program mimo vyučování, v jehož rámci o ně bude bezpečně postaráno.¹⁸

Kromě školní družiny nebo klubu je možné, aby hodnotným způsobem v organizované formě žáci trávili svůj volný čas také například v centrech volného času či obdobných zařízeních.¹⁹

Volný čas by měl mladým lidem poskytovat příležitosti pro volnu zájmových aktivit, v nichž tito jedinci budou moci vyjadřovat vlastní přání a postoje bez toho, aby na ně byl vyvíjen vnější nátlak.²⁰

Téma volného času vykazuje narůstající tendenci z hlediska aktuálnosti a významu, zejména v souvislosti s odborníky opakovanou pasivitou dětí, kdy tyto mají tendenci ve zvýšené míře trávit svůj volný čas například sledováním televizního vysílání, případně vysedáváním u počítače (obecně výpočetních technologií) apod. – podobná náplň volného času při svém opakování u nedospělých osob může přispívat k jejich obezitě či jiným zdravotním komplikacím, je možné ji hodnotit jako prvek nezdravého životního stylu.²¹

¹⁶ PROCHÁZKA, Roman. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. Praha: Grada, 2014, s. 127.

¹⁷ BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015, s. 132.

¹⁸ Tamtéž.

¹⁹ KUKLA, Lubomír. *Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí*. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 54.

²⁰ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013 (Dotisk), s. 160.

²¹ JANTOVÁ, Alžběta a Pavol JANTO. *Volný čas a volnočasové aktivity*. Šance Dětem [online]. 17. 3. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/volny-cas-volnocasove-aktivity>.

O vysoké míře trávení volného času dětí ve společnosti televize anebo počítače pak ve své publikaci hovoří také například autor Dvořák (který danou náplň staví do opozice trávení volného času s rodiči, kterážto varianta je spíše méně častou).²²

Výše prezentovaná upozornění odborníků týkající s pasivity dětí a dospívajících v jejich volném čase se týká situace před rokem 2020, tedy ještě před propuknutím celosvětové pandemie onemocnění Covid-19 (o němž bude podrobněji hovořeno v kapitole číslo 3 předkládaného textu).

Již uvedené poznatky lze doplnit například ještě o výsledky průzkumu z roku 2009, jež bylo výsledkem mezinárodního anketního šetření společnosti nesoucí označení GE Money Bank, v němž došli jeho autoři ke zjištění, že čeští školáci jsou zapojeni do největšího počtu zájmových kroužků (obecně mimoškolních aktivit) z celé Evropy; tyto děti měly tendenci trávit během týdne od pěti do osmi hodin v zájmových kroužcích, případně přímo na sportovištích (pouhých 12 % dětí dle daného šetření nikdy nenavštívilo žádný zájmový kroužek).²³

Pasivní trávení volného času u nedospělých osob může vést ke zhoršení zraku, k vysokému krevnímu tlaku, fyzické neobratnosti, nebo různým sociopatologickým rizikům.²⁴ Naopak jsou nedospělým osobám odborníky doporučovány volnočasové aktivity zdůrazňující vzdělávací aspekt (tedy informální vzdělávání), doporučena je jejich účast v nejrůznějších kroužcích, kde se mohou naučit novým dovednostem apod.²⁵

Volnočasové aktivity pro nedospělou populaci jedinců pak plní nejen zmíněnou funkci vzdělávací, ale také sociální – žáci si mimo školní prostředí mají možnost utvářet nejrůznější kamarádké vazby – a dochází u jedinců díky nim k možnosti zjistit, v čem jsou oni sami dobří, nebo co je nejvíce baví.²⁶ Nabídky volnočasových aktivit jsou tak za běžných, nekrizových,

²² DVOŘÁK, Dominik. *Česká základní škola: vícepřípadová studie*. Praha: Karolinum, 2010, s. 161.

²³ HOLÝ, Jan a Jiří VAVROŇ. *Rodiče neumějí s dětmi využívat volný čas*. Novinky.cz [online]. 6. 5. 2019 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zena-deti-rodice-neumeji-s-detmi-vyuzivat-volny-cas-40282173>.

²⁴ Srov. např. JANTOVÁ, Alžběta a Pavol JANTO. *Volný čas a volnočasové aktivity*. Šance Dětem [online]. 17. 3. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/volny-cas-volnocasove-aktivity>.

²⁵ Praha: Metropole všech. *Děti* [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/praha/volny-cas/deti/>.

²⁶ Tamtéž.

podmínek rozsáhlé, nabývají rozličných podob. od jednorázových akcí, pře tábory, různé kluby, možnosti zapojení do soutěžních klání až například po workshopy aj.²⁷

Sekot upozorňuje na fakt, že volnočasové aktivity nelze považovat za nežádoucí jev, který by mohl do budoucna ohrožovat vývoj dítěte nebo dospívajícího (mladého člověka), a to ani v případě, že podobný jedinec se zapojuje do aktivit ve svém volném čase, které nejsou organizované dospělými osobami.²⁸ Na základě uváděného si lze učinit obrázek o tom, že se mohou nedospělí jedinci zapojovat do organizovaných nebo neorganizovaných volnočasových aktivit, kdy v případě těch organizovaných se jedná zpravidla o takové, které jsou zajišťovány dospělými osobami. Participace na jakékoli smysluplné, v ideálním případě aktivně zaměřené, volnočasové aktivitě by tak měla být pro děti a dospívající vždy vhodnou, měla by s sebou přinášet pozitivní dopady na tyto osoby.

Bohužel v současnosti lze hovořit o enormně zvýšeném zaujetí zejména pro volnočasové aktivity u nedospělých osob, jež zahrnují například sledování televizního vysílání, hraní videoher, nebo využívání prostředí internetu k různým činnostem; aktivní volnočasové aktivity – jejich zastoupení v životě dětí a dospívajících – tak vykazují snižující se trend.²⁹ K danému bodu autor uvádí následující komentář poukazující na nežádoucí dopady uváděného trendu v oblasti volného času dětí a dospívajících: „*Za alarmující se považuje časová koincidence zvyšování podílu takovýchto pasivních konzumních činností s nárustem nadváhy a obezity nejen dětí a mládeže v celé Evropské unii.*“³⁰ Česká republika tak není výjimkou v rámci evropského prostoru, naopak se i zde promítají shodné trendy a jejich negativní důsledky obdobně, jako je tomu v případě dalších zemí Evropské unie.

Skutečnost, že se v životě populací dětí a mládeže projevuje pokles zastoupení pohybových (tělovýchovných) činností pak potvrzují taktéž další autoři zabývající se danou problematikou.³¹

²⁷ Praha: Metropole všech. *Děti* [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/praha/volny-cas/deti/>.

²⁸ SEKOT, Aleš. *Rodiče a sport dětí: rodičovské výchovné styly jako motivační faktor sportování dětí a mládeže*. Brno: Masarykova univerzita, 2019, s. 17.

²⁹ SEKOT, Aleš. *Pohybové aktivity pohledem sociologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 129.

³⁰ SEKOT, Aleš. *Pohybové aktivity pohledem sociologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, s. 129.

³¹ Srov. např. BUNC, 2012 In: KAPLAN, Aleš. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4562-9. s. 45

Vhodně volené volnočasové aktivity pro nedospělé jedince přitom mohou přinášet mnohá pozitiva, a to i v případě, že se nejedná přímo o zástupce intaktní populace, ale o jedince, jejichž běžné denní fungování (ve škole i doma) je ztíženo tím, že se tito potýkají s některou z diagnóz z oblasti somatické nebo psychické.

Příkladem výše uváděné skutečnosti jsou například děti a dospívající, jimž byla stanovena diagnóza specifické poruchy učení propojené s poruchou chování (takzvaná SPUCH). Jak totiž podotýkají Švamberg Šauerová, Špačková a Nechlebová, vhodně zvolené volnočasové aktivity u dětí s SPUCH napomáhají k redukování jejich obtíží – jedná se zejména o vhodně vybrané pohybové aktivity a další pestře volené činnosti, jež u daného jedince podporují ty z jeho funkcí, jež se jeví jako oslabené.³² Volnočasové aktivity tedy mohou fungovat jako určité kompenzační mechanismy u jedinců vykazujících různé obtíže v běžném fungování.

Výzkumně bylo taktéž zjištěno, že v případě adolescentů souvisí jejich schopnost zvládnutí zátěžových situací (takzvaného copingu) s jejich náplní volného času způsobem, kdy v případě jejich participace na strukturovaných volnočasových aktivitách a jsou zapojováni do rodinných volnočasových aktivit jsou orientovaná na aktivní způsob zvládnutí zátěže.³³

Opakem k výše uváděnému jsou pak ti jedinci, kteří tráví své volno pasivně – jedná se například o činnosti v podobě trávení volna s přáteli v nákupních centrech, sledování filmových snímků (sledování televize) nebo poslechu hudby – u těchto je charakteristická nízká míra zapojování se a tedy i aktivního řešení zátěže.³⁴

U nedospělých jedinců je možné sledovat rozdílnosti v typech navštěvovaných volnočasových aktivit na základě jejich pohlaví.

Je možné s o tom přesvědčit například v publikaci *Děti v ringu dnešního světa*, v níž je graficky znázorněno, že zatímco chlapci upřednostňují zejména pohybové (sportovní) aktivity a na druhém místě se pak u nich umisťují aktivity technického rázu, u dívek jsou nejčastěji preferovány taktéž pohybově-sportovní aktivity, ovšem na druhém místě se pak jedná o činnosti hudebně-dramatického rázu a dívky (na rozdíl od chlapců) taktéž výrazněji preferují ve volném

³² ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta, Klára ŠPAČKOVÁ a Eva NECHLEBOVÁ. *Speciální pedagogika v praxi: komplexní péče o děti se SPUCH*. Praha: Grada, 2012, s. 131.

³³ HUTCHINSON, BALDWIN a OH, 2006; In: TYRLÍK, Mojmír, ed. *Zátěž v adolescenci*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 66.

³⁴ Tamtéž.

čase aktivity vzdělávací, stejně jako i činnosti výtvarné a rukodělné.³⁵ Do zájmových kroužků tedy docházejí ve svém volnu v závislosti na uváděných typech činností, které jednotlivá pohlaví spíše preferují, kdy o podobném rozdělení bylo možné u českých nedospělých osob hovořit minimálně v období před vypuknutím pandemie onemocnění Covid-19 na našem území.³⁶

V návaznosti na informaci o tom, že děti a dospívající v České republice v poslední dekádě upřednostňují spíše pasivní způsoby trávení svého volného času, tedy že u nich dochází k poklesu zastoupení pohybových aktivit v době, kdy se nemusejí věnovat výkonu svých každodenních denních povinností je možné doplnit další poznatky týkající se dané problematiky.

V publikaci autora Jansy je uvedeno, že jak v případě dospělých osob, tak i mládeže (dětí a dospívajících) existuje značný prostor pro to, aby se zástupci daných populací věnovali pohybovým činnostem (například rekreačnímu sportu) – tyto lze ve zmíněné časové dotaci uplatňovat.³⁷

K volnému času jako takovému autor uvádí, že na základě vývoje společnosti (včetně její ekonomiky) dochází k tomu, že jsou lidem usnadňovány pracovní procesy, do nichž se tito zapojují, díky čemuž dochází k utváření většího prostoru „mimopracovního“ charakteru – tento je základem pro volný čas,³⁸ k němuž se vyjadřuje předkládaný dokument jako celek.

Zároveň je ovšem nutné doplnit, že díky zmíněným procesům dochází taktéž ke zrychlování tempa vývoje společnosti, což může paradoxně u mnohých osob vyvolávat prožitek pocitu nedostatku času, který je sice subjektivní, ovšem zároveň také chronický.³⁹ Volný čas tedy může být spojen s prožíváním stresu, což neplatí pouze pro dospělé osoby, ale také i pro jedince prozatím nedospělé.

Autor Procházka ve své monografii poukazuje na skutečnost, že lze volnočasové aktivity považovat za významný prvek strategií působení proti rozvoji rizikového chování

³⁵ BOCAN, Miroslav. *Děti v ringu dnešního světa: hodnotové orientace dětí ve věku 6 až 15 let*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012, s. 47.

³⁶ Srov. BOCAN, Miroslav. *Děti v ringu dnešního světa: hodnotové orientace dětí ve věku 6 až 15 let*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012, s. 47.

³⁷ JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018, s. 206.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ Tamtéž.

u dětí a dospívajících, jeho prevencí, byť nikoli každou volnočasovou aktivitu lze považovat za preventivně působící.⁴⁰

V případech, kdy tedy dochází ke snižování kvality péče o volný čas dětí obecně, je možné počítat s navýšením výskytu sociálně nežádoucích jevů, přičemž angažmá rodiny ve sféře volnočasových aktivit kopíruje oba zmíněné trendy.⁴¹

Konkrétní podoba (nebo obecnější forma) volnočasových aktivit v případě, že jsou tyto organizovány, se může odlišovat dle instituce, jež takové aktivity nabízí. Kupříkladu různá nízkoprahová centra pro děti a mládež působící v České republice coby instituce sociální péče nabízejí svým klientům hudební, výtvarné, nebo taneční kroužky, výlety s nízkou mírou náročnosti aj.⁴²

Rodinní příslušníci hrají u dětí a dospívajících roli v případě volnočasových aktivit taktéž s ohledem na své vlastní zkušenosti. V publikaci autorky Šimkové se lze dozvědět, že skutečnost, zda nedospělý jedinec naplňuje svůj volný čas organizovanými aktivitami, bývá často ovlivněna právě vlastními zkušenostmi jeho rodičů s podobnou participací. (a to téměř ve třech čtvrtinách všech případů)⁴³

Dále pak je též možné poznamenat, že osoby (rodiče), která během svého mládí navštěvovaly organizované volnočasové aktivity se domnívají, že děti by měly ve svém volnu navštěvovat hodně zájmových kroužků, oddílů či kurzů za účelem rozvoje své osobnosti (vyjadřuje coby názor více než čtyřicet procent dotázaných).⁴⁴

Kromě nízkoprahových center, jež byla v textu již zmíněna, nabízejí široké spektrum aktivit (včetně zájmových kroužků) v České republice také například Střediska pro volný čas dětí a mládeže (takzvané domy dětí a mládeže)⁴⁵ a některé další.

V českém prostředí se možnosti, jak mohou nedospělí jedinci trávit svůj volný čas, rozrostly v devadesátých letech minulého století v souvislosti se změnami, jež proběhly ve společnosti –

⁴⁰ PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012, s. 111.

⁴¹ Tamtéž.

⁴² KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014, s. 177.

⁴³ ŠIMKOVÁ, Svatava. *Já chci do oddílu, aneb, Jak si děti a rodiče vybírají kroužky a oddily: o výsledcích výzkumu na téma: Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit*. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2012, s. 18.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015, s. 37.

tento trend se projevil jednak v kvantitě nabízených možností, jednak ovšem také v tom, že se z volnočasových aktivit stalo v podstatě zboží.⁴⁶

Podle autora Procházky je u nedospělých jedinců možné pozorovat v souvislosti s jejich volným časem určité extrémy, které se manifestují tak, že zatímco někteří jedinci svůj volný čas tráví výhradně potulováním se po venku, nebo například sezením u počítače, u jiných lze sledovat, že jsou doslova zahlceni nejrůznějšími aktivitami, jimž se během týdne věnují.⁴⁷ Je tedy vhodné u dětí a mládeže dbát na vyváženost, kdy nikoli veškerý volný čas zástupců daných populací musí být nutně vyplněn organizovanými činnostmi, ale je vhodné též ponechat jedinci určitou míru volna „pro sebe samotného“, kdy vyrazí ven s kamarády, nebo bude několik desítek minut trávit v prostředí internetu, sledováním televizního vysílání apod.

⁴⁶ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010, s. 18.

⁴⁷ PROCHÁZKA, Roman. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. Praha: Grada, 2014, s. 130.

2. Žáci druhého stupně základních škol

Druhá kapitola je věnována bližšímu pohledu na žáky druhých stupňů základního vzdělávání. Tito budou v jejím rámci charakterizováni v rovině fyzické, psychické i sociální a bude poukázáno na jejich potřeby ve vztahu k již dříve v textu uváděnému volnému času.

Žáci přecházejí na druhý stupeň základního vzdělávání po dokončení jeho prvního stupně, tedy po skončení pátého ročníku povinné školní docházky a v rámci daného stupně se vzdělávají minimálně čtyři roky (od šesté do deváté třídy).

Hned v úvodu je vhodné uvést, že takzvaný starší školní věk je (společně s mladším školním věkem) obdobím, v němž se dospívající nacházejí během plnění své povinné docházky na základní školu, přičemž k ukončení takové docházky zpravidla dochází ve věku patnácti let jedince.⁴⁸ Samotný starší školní věk pak zabírá dobu takzvané puberty a je nutné jej vnímat jako samostatnou vývojovou fázi v životě člověka. Danou skutečnost potvrzují taktéž například autoři Langemeier s Krejčířovou, kteří uvádějí, že období pubescence u lidského jedince trvá přibližně od jeho jedenácti do patnácti let věku.⁴⁹

O tom, jak se „pubert’áci“ projevují – co je pro ně charakteristické – v rovině svého fyzického, psychického i sociálního fungování, bude uvedeno více informací v podkapitolách 2.1. – 2.3. textu.

2.1. Fyzické charakteristiky žáků druhých stupňů základních škol

Jako první bude věnován prostor poznatkům souvisejícím s fyzickým fungování žáků na druhých stupních základních škol, tedy takzvaných starších školáků (jedinců v pubertálním vývojovém období svého života).

Müllerová s Aujezdskou poukazují na skutečnost, že rozčlenění vývojových fází na mladší školní věk, starší školní věk (a dále pak na adolescenci) kopíruje biologické zrání lidského

⁴⁸ KLÍMA, Jiří. *Pediatric pro nelékařské zdravotnické obory*. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 31.

⁴⁹ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013, s. 119 a 143.

organismu, stejně jako i jeho růstovou křivku.⁵⁰ Biologické faktory tedy patří k těm, na jejich základě je možné odlišovat jedince staršího školního věku od jeho mladší či starších „kolegů“.

Dále je možné uvést názor autorů zabývajících se obdobím staršího školního věku, v němž tito tvrdí, že: „*Starší školní věk je období přechodu od dětství k počínající dospělosti.*“⁵¹ I zde je tedy možné najít oporu pro tvrzení, že se ve starším školním věku u pubertální mládeže odehrávají biologické změny, které následně vedou k tomu, že je možné, aby jednotlivci z dětí vyrostli v dospělé jedince.

Starší školní věk lze charakterizovat jak biologickým, tak i psychickými změnami⁵² probíhajícími u jedinců, kteří se v dané fázi svého vývoje nacházejí. Změnám v psychice bude věnován prostor v podkapitole 2.2. předkládaného dokumentu, v dalších odstavcích je tak pozornost soustředěna na biologické charakteristiky starších školáků. Čermáková danou skutečnost komentuje vyjádřením, že u jedince v daném období jeho života dochází k proměně jeho psychiky i tvaru těla.⁵³

Jedinci ve starším školním věku už jsou schopni sportovat, zapojovat se do různých sportovních disciplín.⁵⁴

V období pubescence dochází dle Kaplana k nejbouřlivější přeměně dítěte na dospělé osobu z hlediska motorického.⁵⁵ Dochází k proměně složení těla jedince – v případě chlapců se jedná o nárůst svalové hmoty, v případě dívek dochází k navyšování procenta tělesného tuku organizmu.⁵⁶ Pro dané období je charakteristický růstový spurt probíhající v prepubertální fázi a na něj navazující puberta.⁵⁷ Kromě již zmíněných rozdílů lze zmínit také skutečnost,

⁵⁰ MÜLLEROVÁ, Dana a Anna AUJEZDSKÁ. *Hygiena, preventivní lékařství a veřejné zdravotnictví*. Praha: Karolinum, 2014, s. 78.

⁵¹ PERIČ, Tomáš a Jan BŘEZINA. *Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent: průvodce sportováním dětí pro rodiče i trenéry*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 55.

⁵² Tamtéž.

⁵³ ČERMÁKOVÁ, Iveta. *Talking medicine: Czech for medical students*. [Fourth revised English edition, (third at Karolinum press)]. Prague: Charles University, Karolinum Press, 2018, s. 18.

⁵⁴ KAPLAN, Aleš. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020, s. 63.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ PASTUCHA, Dalibor. *Tělovýchovné lékařství: vybrané kapitoly*. Praha: Grada, 2014, s. 267.

⁵⁷ PASTUCHA, Dalibor. *Pohyb v terapii a prevenci dětské obezity*. Praha: Grada, 2011, s. 48.

že u dívek dochází k nástupu puberty dříve, než je tomu u chlapců.⁵⁸

Charakteristický je silně nerovnoměrní vývoj (viz předchozí zmínka o nástupu puberty u jednotlivých pohlaví).⁵⁹ V plné síle se během pubescence začíná u školáků projevovat jejich emoční a pudová složka osobnosti, která souvisí s jejich pohlavním zráním (tyto byly v předcházejících etapách vývoje jedince poněkud utlumeny a nyní se v plné síle znovu manifestují).⁶⁰

Nerovnoměrnosti se manifestují také v růstu končetin a svalstva, které dopadají na to, jak se jedinec projevuje pohybově (je možné hovořit o takzvané disproporcionalitě).⁶¹

V případě svalstva dochází k jeho rychlejšímu růstu do délky oproti šířce, díky čemuž mají jedinci ve věku starších školáků menší sílu; v dané souvislosti je vhodné podotknout, že pubescenci nevěnující se pohybovým aktivitám trpí zhoršením plynulosti, stejně jako i přesnosti pohybů (daní jedinci se tak jeví jako nekoordinovaní až těžkopádní).⁶²

Pro žáky staršího školního věku pak je charakteristické, že jsou již schopni chápat průběh pohybu, dokážou provádět jeho analýzu.⁶³

Již zmíněné morfologické disproporce vedou u řady zástupců pubertální mládeže k jejich opouštění tělesných cvičení, jimž se začínají (zejména v pozdějším věku) vyhýbat, přičemž čteněji se daný fenomén manifestuje u dívek.⁶⁴

Mezi dívkami a chlapci je možné již ve starším školním věku zaznamenávat rozdíly v motorice v té podobě, že zatímco pro dívky je typická plynulost přechodů mezi dílčími provedenými pohyby, u chlapců se manifestuje větší míra síla v komparaci s jejich ženskými vrstevnicemi.⁶⁵

⁵⁸ KAPLAN, Aleš. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020, s. 63.

⁵⁹ KAPLAN, Aleš. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020, s. 63.

⁶⁰ Srov. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013, s. 118.

⁶¹ KAPLAN, Aleš. *Pohybová neúspěšnost u žáků mladšího školního věku*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020, s. 63.

⁶² Tamtéž.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ Tamtéž.

2.2. Psychické charakteristiky žáků druhých stupňů základních škol

Jak již bylo uvedeno v podkapitoly 2.1. textu, ve starším školním věku se proměňuje psychika žáka.⁶⁶ O duševních změnách v dané fázi života jedince hovoří ve své publikaci taktéž například Zacharová se Šimíčkovou-Čížkovou.⁶⁷

K jedincům, kteří plní svou docházku již na druhém stupni povinného školního vzdělávání lze na začátek v rovině jejich psychiky uvést následující komentář: „*Pubertální dítě si chce dělat vše po svém a zároveň se také mění jeho potřeby a nálady. Nevyzná se samo v sobě, proto také hůře plánuje a hůře dodržuje to, na čem jsme se domluvili. Rodiče musí nezbytně hlídat režim a povinnosti.*“⁶⁸

Ve starším školním věku dochází k rozvoji osobnosti dítěte, je možné hovořit o vyhrávání individuality žáka, stejně jako i jeho volných vlastností, tedy vytrvalosti, samostatnosti, odpovědnosti, spolehlivosti, sebekázně a iniciativnosti jedince.⁶⁹

Pokračuje taktéž kognitivní rozvoj dítěte, kdy dle Piageta se starší školáci nacházejí ve vývojovém období označovaném jako stádium formálních operací, kdy je možné, aby porozuměli již i abstraktním a hypotetickým otázkám (tyto se začínají učit chápat).⁷⁰ Pro starší školáky je charakteristický nácvik mnoha školních dovedností.⁷¹

V rovině myšlení je možné podotknout, že starší školáci již zvládají uvažovat hypoteticky o nejrůznějších možnostech a jsou tedy lépe mentálně vybaveni pro to, aby hledali vhodné varianty řešení nejrůznějších problémů.⁷²

⁶⁶ Srov. ČERMÁKOVÁ, Iveta. *Talking medicine: Czech for medical students*. [Fourth revised English edition, (third at Karolinum press)]. Prague: Charles University, Karolinum Press, 2018, s. 18.

⁶⁷ ZACHAROVÁ, Eva a Jitka ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. Praha: Grada, 2011, s. 76.

⁶⁸ PŮSLOVÁ, Blanka. *Tolerantní výchova*. Praha: Grada, 2020, s. 106.

⁶⁹ MARINOV, Zlatko a Dalibor PASTUCHA. *Praktická dětská obezitologie*. Praha: Grada, 2012, s. 75.

⁷⁰ PIAGET a INHELDER, 1997; In: BAČUVČÍK, Radim. *Mládí a zralost v marketingové komunikaci*. Zlín: VerBuM, 2014, s. 20.

⁷¹ RABOCH, Jiří a Pavel PAVLOVSKÝ. *Psychiatrie*. Praha: Karolinum, 2012, s. 25.

⁷² VÁGNEROVÁ, Marie. *Obecná psychologie: dílčí aspekty lidské psychiky a jejich orgánový základ*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, s. 208.

U dětí staršího školního věku dochází k rozvoji jejich exekutivních i metakognitivních funkcí, což u nich vede k účinnějšímu využívání osobních schopností, reagování na základě změny dříve zvolené strategie (je-li tento krok zapotřebí) a monitorovat své postupy.⁷³

Na druhém stupni základního vzdělávání lze u žáků hovořit nejprve o tom, že se nacházejí ve stádiu konkrétních myšlenkových operací (do věku přibližně dvanácti let), kdy dochází k významnému nárůstu rozsahu jejich myšlenkových operací v případě, že jedinec může nakládat s konkrétními, názorně přítomnými, předměty; následně pak dochází k posunu do stádia formálních myšlenkových operací (toto končí přibližně v patnácti letech věku), pro nějž platí, že se jedná o úroveň plného rozvoje myšlení, kdy žák dokáže nakládat s abstraktními (nikoli pouze fyzicky přítomnými) podněty/pojmy, umí analyzovat vztahy mezi vztahy (tedy vztahy druhého řádu), zvládá uvažovat analogicky a rozvíjet systematické uvažování založené na argumenty a důkazy.⁷⁴ Dosažení vyšších stupňů myšlení tak je charakteristické pro nástup pubescence u školáka.⁷⁵

Pro starší školáky je také typické, že tito jsou schopni překonat vlastní egocentrismus, což lze sledovat na schopnosti přijetí názoru či stanoviska jiné osoby.⁷⁶ Podle Besedové pubescence a raná adolescence představují období, pro něž je charakteristická divergence v oblasti vývoje kognitivních funkcí jedince, stejně jako i schopností tyto funkce využívat.⁷⁷

U pubescentů dochází k výraznému rozvoji jeho logické paměti, jež se vyznačuje selektivním charakterem – v praxi si tak žáci lépe zapamatují takové obsahy, mezi nimiž lze spatřovat logické souvislosti (takové udrží v dlouhodobé paměti), naopak obsahy osvojené na základě využívání mechanické paměti jsou uchovávány spíše krátkodobě; zmíněná výběrovost se prezentuje u žáků například ve vztahu k procesům učení, od nichž jsou zapojeni.⁷⁸

⁷³ VÁGNEROVÁ, Marie. *Obecná psychologie: dílčí aspekty lidské psychiky a jejich orgánový základ*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016, s. 208.

⁷⁴ PIAGET; In: HELUS, Zdeněk. *Úvod do psychologie*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018, s. 117.

⁷⁵ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013, s. 149.

⁷⁶ PIAGET; In: HELUS, Zdeněk. *Úvod do psychologie*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018, s. 117.

⁷⁷ BESEDOVÁ, Petra. *Psychické procesy při výuce cizích jazyků*. Praha: Grada, 2021, s. 110.

⁷⁸ ZACHAROVÁ, Eva a Jitka ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. Praha: Grada, 2011, s. 83.

Pozornost pubescentů je dle Vágnerové směřována ve významném množství zejména na vlastní tělo – je ho úpravu, oblečení apod., a to z toho důvodu, že v dané fázi vývoje lidských jedinců hraje tělesná atraktivita důležitou roli, bývá vysoko hodnocena.⁷⁹

U starších školáků dochází k rozvoji jejich morálního uvažování, kdy se tito projevují potřebou uvažovat o různých morálních principech a taktéž k nim zaujímat vlastní stanovisko – jednotlivcem utvořené závěry ohledně konkrétních skutečností ovšem bývají akcentovány a dochází k jejich absolutizaci.⁸⁰

Morálka se během dospívání žáků přesunuje od své heteronomní do autonomní podoby, kdy dochází k převažování takzvané konvenční morálky manifestující se tím, že: „*pro dospívajícího má velkou hodnotu ‚být dobrým‘ v očích lidí, na kterých mu záleží.*“⁸¹ Mravní chování tak v daném období života jedince představuje nástroj, jež mu složí k navazování

a udržování dobrých vztah s druhými a dopomáhá k souladu vlastních názorů s názory skupiny (vede tedy k již zmiňované konformitě).⁸²

Je možné podotknout, že žáci staršího školního věku patří dle Galusové k populaci, která vyžaduje v nejvyšší míře péči školních psychologů.⁸³ Z uváděného vyplývá, že po stránce psychické je daná životní vývojová fáze pro její zástupce náročná na zvládnutí.

Jak upozorňuje Poláčková Šolcová: „*Pubescence a adolescence celkově představují období tvrdé introspekce a destruktivní sebekritiky i sebevědomí.*“⁸⁴ Štěrbová s Raškovou pak doplňují, že v daném období života se lidský jedinec nachází ve vývojové fázi, která může být velice

⁷⁹ VÁGNEROVÁ, 2000; In: DOLEJŠ, Martin a Miroslav OREL. *Rizikové chování u adolescentů a impulzivita jako prediktor tohoto chování*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, s. 16.

⁸⁰ KUČERA, Dalibor. *Moderní psychologie: hlavní obory a témata současné psychologické vědy*. Praha: Grada, 2013, s. 149.

⁸¹ KOHLBERG; In: PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019, s. 78.

⁸² Tamtéž.

⁸³ GALUSOVÁ, Veronika. *Sandtray: život jako na dlani: praktický manuál pro aplikaci terapie hrou v pískovišti*. Praha: Pointa, 2020, s. 159.

⁸⁴ POLÁČKOVÁ ŠOLCOVÁ, Iva. *Emoce: regulace a vývoj v průběhu života : funkce a zákonitosti emocí, sociální a kulturní souvislosti, měření emocí*. Praha: Grada, 2018, s. 162.

bouřlivou a také konfliktní, což vyplývá z mnoha změn, s nimiž se musí jedinec vyrovnávat ve všech rovinách svého fungování.⁸⁵

2.3. Sociální charakteristiky žáků druhých stupňů základních škol

V návaznosti na poznatky uváděné v podkapitolách 2.1. a 2.2. předkládaného textu je na tomto místě vhodné upozornit, že změny se u starších školáků netýkají pouze jejich biologického zrání a psychického rozvoje. Taktéž je možné je sledovat v rovině jejich sociálního fungování.

Danou skutečnost si lze ověřit například u autorů Periče s Březinou, kteří uvádějí, že: „*Vysoké tempo bio-psycho-sociálních změn i jejich výrazně individuální průběh je způsoben činností endokrinních žláz a rozdílností v produkci jejich hormonů.*“⁸⁶

Základem změn v daném období vývoje lidského jedince jsou tedy zejména biologické pochody – fyziologie organismu jedince, do níž zasahují hormony, ovšem nelze se soustředit pouze na tyto. Ale je nutné brát v potaz také právě i změny v psychice a sociálním fungování pubertální mládeže.

V rovině sociální se starší školáci orientují ve vyšší míře na spolužáky, na snahu o poznání, kdo jaký je.⁸⁷

Jedinci v období staršího školního věku již začínají s formováním svých vlastních názorů, v důsledku čehož se mohou dostávat čteněji do konfliktů se svým okolím (týká se jak prostředí domácího, tak i školního).⁸⁸

Hodnocení druhých osob u starších školáků bývá již méně intuitivní, nahodilé (v porovnání s jedinci ve fázi mladšího školního věku) a je možné je tedy považovat za přesnější a je možné o něm uvažovat jakožto o potenciálně obecněji sdíleném.⁸⁹

⁸⁵ ŠTĚRBOVÁ, Dana a Miluše RAŠKOVÁ. *Specifika komunikace ve vztahu k sexualitě II: pomáhající profese ve vztahu k sexualitě, včetně osob s mentálním postižením – z empirického výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016, s. 18.

⁸⁶ PERIČ, Tomáš a Jan BŘEZINA. *Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent: průvodce sportováním dětí pro rodiče i trenéry*. Praha: Grada Publishing, 2019, s. 55.

⁸⁷ KOSTELECKÁ, Yvona, Richard BRAUN, Jiří HASMAN, Kateřina MACHOVCOVÁ, Jakub PIVARČ, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a David HÁNA. *Žáci-cizinci ve školní třídě*. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2019, s. 114.

⁸⁸ GALUSOVÁ, Veronika. *Sandtray: život jako na dlani: praktický manuál pro aplikaci terapie hrou v pískovišti*. Praha: Pointa, 2020, s. 159.

⁸⁹ KOSTELECKÁ, Yvona, Richard BRAUN, Jiří HASMAN, Kateřina MACHOVCOVÁ, Jakub PIVARČ, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a David HÁNA. *Žáci-cizinci ve školní třídě*. Praha: Univerzita Karlova – Pedagogická fakulta, 2019, s. 114.

V návaznosti na informaci o vyšší míře inklinace k vrstevníkům lze podotknout, že dochází u dětí k rozvolňování jejich závislosti na rodičích, která byla až do této doby velice úzkou.⁹⁰ V souvislosti s dříve v textu prezentovaných poznatků týkajících se sportovních aktivit (o těchto bylo hovořeno ve vztahu zejména k fyzickému rozvoji žáka staršího školního věku) lze zdůraznit, že v daném období vývoje je na výkon nejen v obecně školních, ale právě i přímo ve sportovních aktivitách u starších školáků kladen důraz.⁹¹

Žáci staršího školního věku se ve značné míře zapojují do skupin vrstevníků.⁹² Podobným způsobem dochází k jejich osamostatňování. Kolektiv v daném věku hraje zcela zásadní roli.⁹³

Z hlediska rozvoje morálky se starší školáci ocitají ve fázi označované jako stadium autonomní morálky, což v praxi znamená, že dítě již má tendenci jednat na základě osobního, svobodného rozhodnutí vyvstávajícího ze zvnitřněných (interiorizovaných) norem – kupříkladu odebírání věcí cizím osobám neprovádí nikoli proto, že je to trestné („nemá se to“), ale protože se jedná o nemorální způsob chování.⁹⁴

Pro možnost vzájemného setkávání se s vrstevníky žákům staršího školního věku již neslouží pouze jejich pobyt ve škole během vyučování – daná možnost je realizovaná také skrze seznamování se a navazování vztahů v rámci docházky do různých kroužků, trávení volného času nejrůznějšími aktivitami.⁹⁵

V souvislosti se zájmem o druhé osoby, zejména ve vztahu ke druhému pohlaví, je možné pubescenci označovat za takzvané přechodné období, jež následuje po předcházející etapě individuální izosexuální fáze; přechodné období je charakteristické tím, že zájem o druhé pohlaví je projevován spíše nejistým tápavým až bázlivým způsobem (takový zájem může být vyjadřován pouze „na dálku“ s využíváním vtipkování za účelem snížení prožívaného nejistoty nebo dokonce strachu.⁹⁶

⁹⁰ RABOCH, Jiří a Pavel PAVLOVSKÝ. *Psychiatrie*. Praha: Karolinum, 2012, s. 25.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Tamtéž.

⁹³ KONČELÍKOVÁ, Dana, Klára LÁTALOVÁ a Ján PRAŠKO. *Panická porucha*. Praha: Grada Publishing, 2016, s. 122.

⁹⁴ PIAGET; In: KOPECKÁ, Ilona. *Psychologie: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2012, s. 39-40.

⁹⁵ HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada, 2013, s. 30.

⁹⁶ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013, s. 155-156.

Na přelomu pubescence a adolescence (s tím, že může v daném bodu existovat značná variabilita nástupu daného jevu) pak přecházejí jedinci ze zmiňované přechodné fáze do takzvané heterosexuální fáze polygamní, pro níž je charakteristické, že již dochází k nahodilým schůzkám, setkáváním mezi jedinci opačného pohlaví – příčinou bývá zvědavost a také snaha utvrdit sebe sama o vlastní hodnotě.⁹⁷

Významné postavení v životě pubescentů zaujímají jejich kamarádi – nejrůznější soudy, které vynášejí, stejně jako i jejich uznání – a zásadní jsou taktéž respektované vrstevnické vzory.⁹⁸

Vůči svému okolí se starší školáci chovají způsobem, kdy se v jeho rámci snaží o prosazování vlastních pohledů na svět – součástí daného postoje pak bývá i odmítání automatické poslušnosti vůči autoritám, kvůli čemuž se mnozí pubescenti dostávají do řady konfliktních situací.⁹⁹

Jak ve své publikaci uvádějí autoři Suchá, Dolejš, Pipová, Maierová a Cakirpaloglu: „*Předním cílem socializace dospívajících osob je přijetí pozitivních vědomostí, norem, návyků a dovedností nezbytných pro bezproblémovou sociální integraci.*“¹⁰⁰ S ohledem na výše uváděné informace o vztazích k vrstevníkům versus těm, jež starší školáci vyznávají směrem k dospělým autoritám, tak lze předpokládat, že výrazný vliv na socializace jedinců staršího školního věku budou mít právě jejich vrstevníci.

Pro to, aby byli schopni se dospívající integrovat do společnosti, je nutné, aby si byli schopni osvojit příslušné společenské funkce (tyto zvládat) a také aby byli vedeni k realizaci svých vlastních možností (svého potenciálu) v praktickém životě.¹⁰¹ Úkolem society, jíž jsou tedy starší školáci součástí, je zajištění podmínek a působících podnětů způsobem, který co nejefektivněji podpoří uváděné základní body procesu sociální integrace jednotlivců.

⁹⁷ LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013, s. 156.

⁹⁸ JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015, s. 60.

⁹⁹ Tamtéž.

¹⁰⁰ SUCHÁ, Jaroslava, Martin DOLEJŠ, Helena PIPOVÁ, Eva MAIEROVÁ a Panajotis CAKIRPALOGLU. *Hraní digitálních her českými adolescenty*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018, s. 10.

¹⁰¹ SUCHÁ, Jaroslava, Martin DOLEJŠ, Helena PIPOVÁ, Eva MAIEROVÁ a Panajotis CAKIRPALOGLU. *Hraní digitálních her českými adolescenty*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018, s. 10.

O tom, že na starší školáky v rovině jejich socializace (sociálního chování) mají vliv nejen jejich rodiče, ale i vrstevníci a například také média, se lze přesvědčit u Havlíka s Koťou – tito poukazující na skutečnost, že vliv vrstevníků se v daném období života lidského jedince manifestuje jako stoupající trend.¹⁰²

Dospívání je možné v odborné literatuře nalézt ve spojení s charakteristikou uvádějící, že se v zásadě jedná o „druhého sociálního narození“, a to z toho důvodu, že se jedná o období života člověka, v němž se tento připravuje na samostatný vstup do společnosti.¹⁰³ (Corneau, 2000).

Obdobně jako i v jiných vývojových fázích životního cyklu, také v období staršího školního věku dochází ke změně sociálního postavení jedince, kdy období povinné školní docházky je pak spojeno se dvěma zcela zásadními milníky, kterými jsou získání občanského průkazu a ukončení základní školy.¹⁰⁴

Za základní cit je možné dle Zacharové se Šimíčkovou-Čížkovou u pubescentů považovat přátelství – intenzita přátelských vztahů v dospívání dosahuje nejvyšší možné úrovně (v porovnání s jeho významem v jiných vývojových fázích života člověka) a autorky konkrétně uvádějí následující komentář k danému bodu zájmu: „*Potřeba důvěrného vztahu s přítelem se objevuje na počátku puberty a tento vztah naplňuje potřebu citové vazby, která mu dává určitý pocit jistoty a bezpečí.*“¹⁰⁵ Sociální fungování starších školáků je tedy v tomto ohledu velmi těsně spojeno s jejich psychickým prožíváním.

Dle Vágnerové se pubescenti snaží o tom, aby našli ve skupině svých vrstevníků osobu (případně osoby), s níž by pro ně bylo možné sdílení pocitů a které by mohli důvěřovat – tato skutečnost se u školáků manifestuje již od jedenáctého či dvanáctého roku života (tedy na samotném počátku puberty), kdy začínají navazovat důvěrné vztahy.¹⁰⁶

¹⁰² HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOŤA. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011, s. 79.

¹⁰³ CORNEAU, 2000; In: VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021, s. 408.

¹⁰⁴ VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021, s. 408.

¹⁰⁵ ZACHAROVÁ, Eva a Jitka ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. Praha: Grada, 2011, s. 84.

¹⁰⁶ VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání druhé, doplněné a přepracované. Praha: Karolinum, 2012, s. 431.

Přátelské vztahy mohou například sloužit ambivalentně psychicky laděným jedincům k jejich opakovanému ujišťování, že je má někdo rád a že nebudou opuštěni.¹⁰⁷ Pubescenti tak vyhledávají zejména ty vrstevníky, kteří se jim svými názory podobají (jsou si s nimi v daném ohledu blízcí), případně mají podobné zájmy a hodnoty – u těchto následně hledají pochopení a naplňování určité části osobních citových vazeb.¹⁰⁸ Jak uvádí Slaměník: „Nově vznikající přátelské vztahy už nemají – jako tomu bylo dosud – převládající náhodný charakter, ale zakládají se na vzájemném porozumění, podpoře, důvěrnosti.“¹⁰⁹

¹⁰⁷ JEDLIČKA; In: HELUS, Zdeněk, JEDLIČKA, Richard, ed. *Teorie výchovy – tradice, současnost, perspektivy*. V Praze: Karolinum, 2014, s. 133.

¹⁰⁸ SLAMĚNÍK, Ivan. *Emoce a interpersonální vztahy*. Praha: Grada, 2011, s. 75.

¹⁰⁹ SLAMĚNÍK, Ivan. *Emoce a interpersonální vztahy*. Praha: Grada, 2011, s. 75.

3. Onemocnění Covid-19 a jeho dopady na život osob v České republice

Třetí z teoreticky zaměřených kapitol textu obsahuje poznatky související s onemocněním označovaným jako „Covid-19“. K tomuto bude stručně uvedena jeho historie a charakteristika. Následně bude poukázáno na dopady, které dané onemocnění v podobě pandemie v letech 2020–2022 mělo pro občany České republiky. Specificky zde bude pozornost orientována na děti a dospívající, jejich socializaci a trávení volného času tak, aby bylo možné komparovat podobu a náplň volného času žáků základních škol před vypuknutím pandemie a během ní samotné.

3.1. Charakteristika onemocnění Covid-19

Jak ve své publikaci uvádějí Vácha s Mandausovou: „*První úder nového tisíciletí byla covidová pandemie.*“¹¹⁰ Onemocnění, které je zde představováno tedy nepatří k lokálním záležitostem, ale jedná se o fenomén, který se během krátkého časového úseku rozšířil po mnoha zemích planety.

Covid-19 byl způsobem jedním z koronavirů. Těchto existuje celé řada a jako takové mohou tyto viry zapříčiňovat respirační onemocnění různé závažnosti, která může dosáhnout až pneumonie doprovázené syndromem akutního respiračního selhání (ve zkratce SARS).¹¹¹

Pandemie Covidu-19 byla způsobeno novým typem koronaviru označovaného jako SARS II.¹¹² Tento se objevil ve většině zemí v roce 2020, kdy základním problémem spojeným s virem byla právě skutečnost jeho „novosti“, díky níž nebyly jednotlivé populace proti působení viru chráněny (organismus člověka se setkával s virem poprvé, neměl tudíž rozvinuté potřebné imunitní odezvy na jeho působení, které by jej chránily přes většími poškozeními).¹¹³

U velkého počtu osob zasažených Covidem došlo v důsledku toho k dramatickému průběhu onemocnění.¹¹⁴ U části populace vedlo onemocnění novým koronavirem ke smrti.

¹¹⁰ VÁCHA, Marek Orko a Klára MANDAUSOVÁ. *Dobro a zlo 21. století*. V Praze: Mladá fronta, 2022, s. 26.

¹¹¹ BÁRTOVÁ, Jarmila. *Přehled patologie*. Vydání druhé. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021, s. 50.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ BARTŮŇKOVÁ, Jiřina a Anna ŠEDIVÁ. *Imunodeficiencie*. 3., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 188.

¹¹⁴ BARTŮŇKOVÁ, Jiřina a Anna ŠEDIVÁ. *Imunodeficiencie*. 3., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-1273-9. s. 188

Z hlediska časového je možné uvést, že Covid-19 se začal šířit v roce 2020 z Číny, kde daný virus propukl, do dalších zemí až začal být přítomným prakticky v celém světě.

Autoři Syrový a Tyl k dopadům na životech nakažených osob uvádějí, že již v měsíci dubnu 2021 byl tento odhadován na 2,83 milionů úmrtí.¹¹⁵ Jak bude ovšem doloženo v dalších částech dokumentu, úmrtí nepředstavují v případě daného onemocnění jediný nežádoucí dopad jeho působení.

V červnu roku 2020 bylo postiženo po celém světě již více než 111 milionů jedinců, a to v celkem 183 zemích světa (příčemž celkově je v tomto ohledu počítáno s existencí 195 zemí na světě v součtu).¹¹⁶ Jako takovou danou pandemii odborníci hodnotili následujícím způsobem: „Jedná se o jednu z největších a nejtěžších pandemií v historii celého lidstva.“¹¹⁷

Za pandemii vyhodnotila infekční onemocnění Covid-19 Světová zdravotnická organizace (WHO).¹¹⁸ Na způsobenou pandemii bylo pohlíženo jakožto na situaci způsobenou onemocněním, jež se vyznačovalo vysokou mírou infekčnosti – toto onemocnění se u zasažených pacientů manifestovalo symptomy, k nimž patřily respirační potíže jako kašel nebo dušnost a také horečka.¹¹⁹

Na přelomu prvního a druhého desetiletí nového milénia tak byla naprostá většina obyvatel Země svědkem nástupu onemocnění, jež je v angličtině uváděno pod slovním spojením *severe acute respiratory syndrome coronavirus*), pro jehož překonání existuje celá řada zatěžujících faktorů, z nichž lze jmenovat jako příklad obezitu.¹²⁰ S ohledem na zmiňovanou infekčnost u Covidu-19 hrozilo vysoké riziko přenosu nákazy z člověka na člověka.¹²¹ (Jak bude v textu dále doloženo na poznacích souvisejících zejména s volným časem osob žijících v pandemiích zasažených zemích, z důvodu snah o zamezení vysoké míry přenosu nákazy docházelo k zavádění opatření, jež omezovala běžný život občanů.)

¹¹⁵ SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 4. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 236.

¹¹⁶ TÁBORSKÝ, Miloš a kol. *Kardiologie VI: Chlopenní vady*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 1690.

¹¹⁷ TÁBORSKÝ, Miloš a kol. *Kardiologie VI: Chlopenní vady*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 1690.

¹¹⁸ HENDL, Jan. *Big data: věda o datech – základy a aplikace*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 36.

¹¹⁹ KACHLOVÁ, Miroslava a Ilona PLEVOVÁ. *Postupy v ošetrovatelské péči: bariérová ošetrovatelská péče*. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 98.

¹²⁰ HAINER, Vojtěch. *Základy klinické obezitologie*. 3., zcela přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 38.

¹²¹ VYMAZAL, Tomáš, Pavel MICHÁLEK a Olga KLEMENTOVÁ. *Anesteziologie (nejen) k atestaci*. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 1078.

S postupem času byla proti onemocnění způsobovanému virem SARS-CoV-2 vynalezena vakcína, s jejíž pomocí bylo předcházeno nejhorším možným průběhům nemoci, a to zejména u osob, jejichž zdraví zatěžovaly již jiné diagnózy a zátěžové faktory (problémy s dýcháním, kouření, alkoholismus apod.).¹²² Zároveň během vzestupu takzvaných „pandemických vlny“ nového koronaviru bylo možné nechat se otestovat na jeho přítomnost, a to nejrůznějšími způsoby včetně „rychlých testů“, byť věrohodnost získaných výsledků těchto nástrojů byla řadou odborníků zpochybňována.¹²³

Oficiálně je o „pandemii onemocnění Covid-19“ ze současného úhlu pohledu hovořeno jakožto o situaci, jež nastala v rozmezí let 2019–2021.¹²⁴

3.2. Dopady působení pandemie (v České republice)

Obecně je možné uvést, že působení coronavirové pandemie vedlo k tomu, že u mnoha lidí došlo ke ztížení jejich životních podmínek.¹²⁵ Tato skutečnost vyplývá například z toho, že pandemie zasáhla výrazným způsobem do hospodaření vlád jednotlivých států – u těchto výrazně stoupl jejich zadlužení.¹²⁶

Onemocnění vedlo k vyvolání doslova globální krize.¹²⁷ Depo, Šnýdrová, Šnýdrová, Ježková Petrů a Urbancová k působení daného coronavirového onemocnění uvádějí následující komentář: „Covid-19 výrazně ovlivnil každodenní život každého, od volnosti pohybu po způsob, jakým způsobem nyní pracují organizace, jednotliví zaměstnanci, či funguje stát.“¹²⁸ Negativní důsledky Covidu tedy netkvaly čistě jen v ekonomických parametrech, ale zasahovaly do mnoha dalších oblastí fungování člověka a manifestovaly se jak na úrovni jednotlivců, tak i skupin či dokonce velkých organizací (stát nevyjímaje).

¹²² ŘÍHOVÁ, Blanka a Marek ŠTASTNÝ. *Jak se dělá imunita*. V Brně: CPress, 2021, s. 63.

¹²³ Srov. např. JABOR, Antonín, Janka FRANEKOVÁ a Zdenek KUBÍČEK. *Principy interpretace laboratorních testů*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2020, s. 213.

¹²⁴ Srov. HAMŘÍK, Zdeněk. *Volný čas dětí a mládeže: zábava, odpočinek a příležitost pro rozvoj*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2022, s. 46.

¹²⁵ OUTRATA, Filip, Petr BALLA, Radek BUBEN, et al. *Demokracie - jak dál?: rizika a výzvy pro Česko a svět*. V Praze: Vyšehrad, 2021, s. 250.

¹²⁶ DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Ekonomická geografie pro ekonomy*. [Praha]: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021, s. 117.

¹²⁷ DEPOO, Lucie, Markéta ŠNÝDROVÁ, Ivana ŠNÝDROVÁ, Gabriela JEŽKOVÁ PETRŮ a Hana URBANCOVÁ. *Motivace pracovního jednání*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021, s. 129.

¹²⁸ DEPOO, Lucie, Markéta ŠNÝDROVÁ, Ivana ŠNÝDROVÁ, Gabriela JEŽKOVÁ PETRŮ a Hana URBANCOVÁ. *Motivace pracovního jednání*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021, s. 129.

V návaznosti na informace podkapitoly 3.1. textu je možné z dopadů působení Covidu-19 jmenovat například úmrtí velkého počtu osob, nebo působení stresu vycházejícího jak z nemoci samotné, tak i například z obav před nakažením se virem, proti němuž zpočátku nebylo dostupné očkování ani specificky cílená léčba.

Stres, jež Covid-19 dokázal vyvolat, byl umocňován jednak velkou publicitou, kdy novináři věnovali svou pozornost převážně této problematice, jednak také kroky činěnými jednotlivými vládami za účelem zmírňování dopadů působení onemocnění ve státu.¹²⁹

Bartůňková se Šedivou hovoří ve své monografii o výrazném ovlivnění společnosti jako takové skrze protipandemická opatření a také o nedozírných ekonomických, stejně jako i kulturních důsledcích.¹³⁰ Výrazným dopadem pak bylo také dlouhodobé působení strachu, s nímž se obyvatelé museli potýkat.¹³¹

Sociální fungování obyvatel bylo zasaženo již například jen tím, že bylo nutné po určitou dobu mimo bydliště vycházet s rouškou na obličeji.¹³² Byť daný způsob chování přinášel pozitivní dopady v rámci boje s nemocí, v případě sociálních kontaktů se jednalo o důvod řady neuskutečněných interakcí (v lepším případě mírně legračních komunikačních situací, do nichž se člověk dostával). Jednoduše řečeno, nebylo dost dobře možné hledět jeden druhému navzájem do tváře. Obličejové výrazy (mimika) přitom tvoří významnou součást nonverbálních komunikačních nástrojů, k nimž se člověk běžně uchyluje.¹³³

Jak uvádějí Homfray, Skalková a Čmolíková Cozlová, k hlavním odpadům pandemie Covid-19 je možné řadit nárůst času, který člověk v době jejího působení trávil v domácnosti – ať už tato doba trávená v místě bydliště byla (v případě dospělých osob) trávena péčí o domácnost, nebo například plněním profesních povinností.¹³⁴

¹²⁹ BARTŮŇKOVÁ, Jiřina a Anna ŠEDIVÁ. *Imunodeficiencie*. 3., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2021, s. 188.

¹³⁰ Tamtéž.

¹³¹ Srov. např. KOUCKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. *Psychologie Dnes* [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹³² KUBAL, Michal a Vojtěch GIBIŠ. *Pandemie: anatomie krize*. Praha: Kniha Zlin, 2021. IN. ISBN 978-80-7662-241-8. s. 107

¹³³ Srov. např. ZACHAROVÁ, Eva a Jitka ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. Praha: Grada, 2011, s. 228.

¹³⁴ HOMFRAY, Šárka, Jana SKALKOVÁ a Klára ČMOLÍKOVÁ COZLOVÁ. *Nástroje sladování osobního a pracovního života: z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele*. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 21.

Zásadnější dopady přitom vysoká míra času tráveného v domácnosti měla na ženy, než na muže (na ženy zmiňovaná situace dopadala s vyšší mírou intenzity).¹³⁵

3.3. Nedospělí v době covidu

S působením pandemie Covidu-19 lze spojovat na úrovni jednotlivců coby nežádoucí dopad například ztrátu motivace.¹³⁶ Bez motivace je těžké, aby se člověk zapojil do určité činnosti, nebo aby tuto vykonával efektivním způsobem.¹³⁷

V případě České republiky je možné zmínit, že protikoronavirová opatření zaváděná vládou zde zahrnovala zavření škol, stejně jako i sportovních klubů, tanečních kroužků, jazykových kroužků, skautu aj.¹³⁸ Tato opatření byla široká a nastala v mnoha případech doslova ze dne na den.

Při pohledu na uváděný stručný výčet toho, co nebylo možné občany České republiky navštěvovat, si lze učinit obrázek o tom, že právě děti a dospívající byly coby populace vládními nařízeními výrazně zasaženy. Zákaz docházky do školy i do aktivit, kterým se děti dříve věnovaly po skončení vyučování, znamenal zásah do jejich běžného denního fungování. K danému bodu se lze dočíst kupříkladu následující komentář: *„Děti, které měly svůj čas rozplánovaný od časného rána až do večera, se najednou ocitly v bezbřehé nicotě. Až dosud byl jejich den naplněn sledem organizovaných aktivit, najednou nezbyla žádná. A navíc konec setkávání s kamarády.“*¹³⁹ K poslednímu bodu je vhodné doplnit, že s přáteli se děti a dospívající nemohli setkávat takzvaně face-to-face, zbyla jim pouze možnost elektronické interakce skrze nejruznější technický zařízení.

Většina herních aktivit je ovšem v online prostředí nemožné pro absolvování (například nejruznější hry „na něco“), nemluvě o tom, že při nich chybí logicky fyzický kontakt – děti nemohou své kamarády obejmout apod.¹⁴⁰

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ DEPOO, Lucie, Markéta ŠNÝDROVÁ, Ivana ŠNÝDROVÁ, Gabriela JEŽKOVÁ PETRŮ a Hana URBANCOVÁ. *Motivace pracovního jednání*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021, s. 129.

¹³⁷ Srov. např. DEPOO, Lucie, Markéta ŠNÝDROVÁ, Ivana ŠNÝDROVÁ, Gabriela JEŽKOVÁ PETRŮ a Hana URBANCOVÁ. *Motivace pracovního jednání*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021, s. 30.

¹³⁸ KOUČKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹³⁹ KOUČKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹⁴⁰ Tamtéž.

Žáci přitom byly dlouhé měsíce vzdělávání právě pouze v online prostředí, z nařízení vlády neměli možnost provozovat nejen volnočasové, ale také i kulturní aktivity, měli omezenou volnost pohybu.¹⁴¹

V návaznosti na poznatky kapitoly číslo 1 textu, kde bylo uvedeno, že podle srovnání české děti měly ve zvyku dříve absolvovat ze všech zemí Evropy největší počet zájmových volnočasových kroužků, se tedy skutečnost, že všechny tyto aktivity jim byly zneprístupněny, jeví jako o to zásadnější faktor, jemuž museli žáci základních škol čelit. Ze systému všednodenního fungování, kdy mělo dítě rozplánováno často celý den, každý den, se najednou v České republice ocitlo v situaci, kdy z taktu strukturovaného času zbylo pouze velmi málo.¹⁴²

Autorka Koucká poukazuje na skutečnost, že řada dětí bez možnosti kontaktu se svými vrstevníky již během prvních vln pandemie upadala do nežádoucích psychických stavů, depresí apod.; ty děti, které izolaci zvládly dobře pak obdobné potíže zažívaly po jejím skončení.¹⁴³

Covid-19 tedy pro české nedospělé populace osob znamenal zásadní dopad na úrovni jejich psychického fungování, kdy tento lze hodnotit jako veskrze negativní.

Podle pedagogů doba, kdy na území České republiky působil výrazným způsobem koronavirus způsobující onemocnění Covid-19 s sebou přinesla mnohá omezení a také řadu výzev – pro žáky v tomto ohledu bylo zásadní, že došlo ke změně způsobu vyučování, které se stalo závislé na technice, zahrnovalo nové metody výuky.¹⁴⁴

3.4. Covid a volný čas

Dle Vyhnala Covid-19 způsobil to, že dospělí lidé (zejména v některých konkrétních oborech profesního uplatnění) přišli o volný čas – řada z nich se nacházela po dlouhou dobu prakticky neustále v práci.¹⁴⁵

Jak již bylo naznačeno v podkapitole 3.3. textu, pandemie výrazně ovlivnila nejen podobu pracovního zapojení, ale také i volného času obyvatelstva. Ať již na základě některého

¹⁴¹ PROCHÁZKA, Roman a Miroslav OREL. *Vývojová neuropsychologie*. Praha: Grada, 2021. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-3080-1. s. 99

¹⁴² Srov. KOUCKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹⁴³ KOUCKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹⁴⁴ TLÁSKALOVÁ, Andrea. *123 tipů pro výuku, která baví děti i učitele*. Praha: Grada, 2021, s. 9.

¹⁴⁵ In: KUBAL, Michal a Vojtěch GIBIŠ. *Pandemie: anatomie krize*. Praha: Kniha Zlin, 2021, s. 504.

z vládních nařízení, nebo na základě vlastních preferencí docházelo v době prvních vln pandemie k výraznému poklesu volnočasových aktivit, interpersonálního setkávání (návštěv přátel, ale i rodinných příslušníků), stejně jako například i zařízení nabízejících stravování či jiné služby.¹⁴⁶

Koucká proměny volného času u dětí komentuje tak, že před počátkem pandemie (a implementací protipandemických opatření v České republice) byly děti zpravidla přetíženy, ovšem v souvislosti s pandemickou situací následně neměly vůbec nic, což u nich vedlo v četných případech k vysoké míře frustrace.¹⁴⁷ Děti v České republice byly pandemickou situací a jejím kontextem připraveny o naprostou většinu svých volnočasových aktivit.¹⁴⁸

Covid tedy o sto osmdesát stupňů otočil situaci, která je popisována následujícím způsobem, kdy dospělí: „*své děti honili každý všední den ráno do škol a pak ještě na kroužky a tréninky; vždyť škola děti nerozvíjí po motorické, hudební ani výtvarné stránce zdaleka tak, jak je možné. O víkendech pak děti zdolávaly úkoly a projekty do školy, závody a vystoupení.*“¹⁴⁹

Díky výše uváděnému dochází k tomu, že se děti během pandemie namísto vzájemného setkávání ocitaly v situaci, kdy jednu z mála „volnočasových aktivit“ pro ně představovalo trávení času před obrazovkami nejrůznějších digitálních technologií, jako jsou například počítač, tablet, chytrý telefon, nebo také televize (náplní jejich dní tedy byl takzvaný „screen time“).¹⁵⁰

Pro rodiče a děti v České republice existovala v době uzavření škol řada zdrojů, které odkazovaly na možnosti trávení volného času.

Naprostá většina nápadů – s nimiž se mohli zájemci setkávat například na různých webových portálech – ovšem tkvěla právě ve využívání již zmiňovaných digitálních technologií.¹⁵¹

¹⁴⁶ KUBAL, Michal a Vojtěch GIBIŠ. *Pandemie: anatomie krize*. Praha: Kniha Zlin, 2021, s. 827.

¹⁴⁷ KOUCKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹⁴⁸ Tamtéž.

¹⁴⁹ KOUCKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.

¹⁵⁰ Srov. HAMŘÍK, Zdeněk. *Volný čas dětí a mládeže: zábava, odpočinek a příležitost pro rozvoj*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2022, s. 59.

¹⁵¹ Srov. např. Akademie věd České republiky. *Věda na doma* [online]. 2020 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/pro-verejnost/veda-na-doma/>.

Případně se jednalo o „nedigitální“ aktivity, které ovšem byly omezené na provozování doma,¹⁵² tedy v místě, kde dítě trávilo prakticky veškerý svůj čas. (V daném ohledu byla situace volného času dětí odlišná od toho, jak byl tento chápán u dospělých, jelikož tito do zaměstnání ve většině případů chodili, někteří v něm trávili naopak mnohem více času než před vypuknutím pandemie, jak uvádějí například Kubal s Gibišem.¹⁵³)

Vzhledem k tomu, že při pandemii, která probíhala ve vlnách, neplatila striktně po celou dobu všechna zaváděná opatření, bylo možné také v covidové době v určitých obdobích trávit volný čas mimo vlastní domov. Přesto ovšem měla pandemie výrazné dopady na to, jak lidé své volno trávili.

K výše uváděnému je možné uvést například informace o tom, že v důsledku působení pandemie u obyvatel České republiky došlo k tomu, že se výrazně snížila návštěvnost takových míst, jako jsou hrady a zámky, aquaparky, sportovní utkání a některá další.¹⁵⁴ S ohledem na fakt, že na zmiňovaná místa určená k relaxaci a trávení volného času je běžně možné brát děti, lze si z dané informace učinit obrázek o tom, jakým způsobem byla dané populace omezována v oblasti trávení svého volna v době koronavirové pandemie.

Pandemie přitom měla své nežádoucí dopady také na volnočasové možnosti pro děti do dalších let, neomezovala danou populaci jen během doby svého trvání. Důkazem je například poznatek uvádějící, že peníze pro neziskové organizace, které tyto dostávají od *Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky* se odvíjejí od počtu hodin, jež s dětmi zástupci těchto organizací reálně odpracují; v situaci, kdy se z důvodu protipandemických opatření (kvůli vyhlášenému nouzovému stavu) kroužky běžně nekonaly tak dochází ke snížení „odpracovaného“ času a ohrožení financování do dalších let.¹⁵⁵

V návaznosti na v textu již dříve uváděné informace o testování a očkování proti koronaviru pak lze také upozornit, že i během uvolnění zaváděných protipandemických opatření byly děti a dospívající „ochuzováni“ o volnočasové aktivity na základě neochoty jejich rodičů nechat

¹⁵² Srov. např. Tamtam: Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. *Hrajeme si* [online]. 2023 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.tamtam.cz/hrajeme-si/>.

¹⁵³ KUBAL, Michal a Vojtěch GIBIŠ. *Pandemie: anatomie krize*. Praha: Kniha Zlin, 2021, s. 504.

¹⁵⁴ STANČIKOVÁ, Lucie. *Volný čas po covidu trávíme jinak. Zoo, sport, památky přišly o návštěvníky*. TN CZ [online]. 6. 11. 2021 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/447794-covid-19-zmenil-zpusob-traveni-volneho-casu-trpi-aquaparky-i-hrady-a-zamky>.

¹⁵⁵ BERÁNKOVÁ, Tereza. *Volnočasové aktivity pro děti omezil nouzový stav. Organizace neví, zda budou mít příští rok peníze*. iRozhlas [online]. 21. 5. 2020 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/deti-volny-cas-aktivity-organizace-krouzky-skaut-koronavirus-nouzovy-stav_2005211647_aur.

děti očkovat (případně nechat sebe samotné očkovat a následně moci doprovázet potomky na kulturní či sportovní akce) či v důsledku časové nebo místní nedostupnosti testu, případně jeho falešné pozitivitu apod.¹⁵⁶

V době pandemie onemocnění Covid-19 tak docházelo nikoli zřídka k tomu, že bylo nutné se adaptovat na nové podmínky a nová pravidla běžného fungování jak na straně jednotlivců, tak i celých institucí (například škol, které při svém uzavření taktéž nemohly nabízet žákům volnočasové využití, na které byly dříve v odpoledních hodinách tito zvyklí).¹⁵⁷

¹⁵⁶ Viz např. BEJŠOVEC, Adam. Pro návštěvu restaurace, divadla nebo sportoviště nestačí negativní test na koronavirus. Začíná platit nové nařízení vlády. Český rozhlas: Rádio Praha [online]. 22. 11. 2021 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://praha.rozhlas.cz/pro-navstevu-restaurace-divadla-nebo-sportoviste-destaci-negativni-test-na-8624029>.

¹⁵⁷ Srov. TLÁSKALOVÁ, Andrea. *123 tipů pro výuku, která baví děti i učitele*. Praha: Grada, 2021, s. 9.

4. Praktická část

Ve své praktické části se zabývám tím, jak se pozměnily volnočasové aktivity u dětí na 2. stupni základní školy před vypuknutím pandemie Covid-19 a po jejím uklidnění.

4.1. Cíle a výzkumné otázky práce

Cílem mé praktické části bylo zjistit, jaké aktivity respondenti vykonávali ve svém volném čase před pandemií a jak se tyto aktivity změnily v průběhu pandemie a po jejím skončení. Dále pak bylo cílem zjistit, zda výsledky nějak souvisí s tím, že respondenti navštěvují vesnickou nebo městskou školu. Formou zjišťování výsledků, kterou jsem pro svou diplomovou práci zvolila, byl kvantitativní výzkum v podobě online ankety.

4.2. Výzkumné otázky práce:

Hlavní VO1: Jak se změnila volnočasové aktivity u dětí na 2. stupni ZŠ během pandemie Covid-19?

Dílčí VO2: Jakým volnočasovým aktivitám se věnovaly respondenti před covidem na vesnických a městských školách?

Dílčí VO3: Jakým volnočasovým aktivitám se věnovaly respondenti během covidu na vesnických a městských školách?

Dílčí VO4: Jakým volnočasovým aktivitám se věnují respondenti po ukončení opatření pandemie covid-19 na vesnických a městských školách?

Dílčí VO5: Jaký rozdíl byl mezi městskými a vesnickými školami po navrácení k volnočasovým aktivitám po ukončení opatření?

4.3. Průzkumný soubor

Výzkum byl proveden na pěti vybraných školách, které byly cíleně zvoleny s ohledem na podobný podíl městských a vesnických respondentů. Mezi vybrané školy patří ZŠ Rudolfovská, ZŠ Šindlovy Dvory, ZŠ Horní Stropnice, ZŠ Dubné a 1. stupeň Biskupského gymnázia J.N. Neumanna v Českých Budějovicích. Gymnázium jsem zvolila ze tří důvodů, a to takových, že jsem toto gymnázium sama absolvovala, momentálně jsem zde zaměstnaná jako asistent pedagoga a také proto, že poskytovalo dostatečný počet odpovědí díky většímu počtu paralelních tříd ve stejném ročníku. Ostatní základní školy, včetně ZŠ Šindlovy Dvory,

ZŠ Horní Stropnice, ZŠ Dubné a CZŠ Rudolfovská mi vyšly vstříc a umožnily mi rozeslat anketu mezi respondenty bez problémů. Komunikace s učiteli byla vstřícná a příjemná.

Pro sběr dat pro mou diplomovou práci jsem se rozhodla využít online anketu, kterou jsem distribuovala prostřednictvím učitelů na vybraných školách, kteří je následně předali dětem. Většinou byla anketa vyplňována během výuky informatiky, což poskytlo příležitost pro jejich pohodlné vyplnění. Tento způsob sběru dat mi umožnil efektivně a rychle získat odpovědi od většího počtu respondentů z různých škol. Online formát ankety také nabídl větší flexibilitu a pohodlí účastníkům, kteří měli možnost dotazník vyplnit ve svém vlastním čase a prostředí.

Podle statistiky webového portálu, na kterém jsem vytvořila svou anketu, jsem zjistila, že anketu navštívilo celkem 255 respondentů. Z této skupiny 224 osob anketu také vyplnilo, což považuji za velký úspěch. Tato vysoká účast respondentů svědčí o jejich zájmu o téma mé diplomové práce a o jejich ochotě se zapojit do průzkumu. Oceňuji vysokou účast respondentů, kteří se rozhodli vyplnit anketu a věřím, že tato hojná odezva přispěje k vytvoření přesnějšího a reprezentativnějšího obrazu volnočasových aktivit dětí na 2. stupni základní školy před a po pandemii Covid-19.

V souvislosti s rozložením pohlaví v rámci mého výzkumu lze pozorovat zajímavé rozdíly mezi městskými a vesnickými školami. Na městských školách bylo zaznamenáno velmi vyrovnané rozložení odpovědí mezi pohlavími. Celkem 63 dívek a 61 chlapců se aktivně zapojilo do vyplňování ankety. Nicméně na vesnických školách se projevil výraznější rozdíl ve vztahu k rozložení pohlaví. Zjištění ukázala, že 60 dívek vyplnilo anketu, zatímco počet chlapců dosáhl 40. Tato odchylka naznačuje, že volnočasové aktivity děvčat a chlapců na vesnických školách mohou vykazovat odlišné charakteristiky a preference.

Pohlaví	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Dívky	63	50,8%
Chlapci	61	49,2%
Σ	124	100%

Tab. č. 1 Rozložení celkového souboru z hlediska pohlaví na městských školách ($N = 124$)

Pohlaví	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Dívky	60	60%
Chlapci	40	40%
Σ	100	100%

Tab. č. 2 Rozložení celkového souboru z hlediska pohlaví na vesnických školách ($N = 100$)

Škola	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Vesnice	100	44,7%
Město	124	55,3%
Σ	244	100%

Tab. č. 3 Rozložení celkového souboru z hlediska školního prostředí ($N = 224$)

4.4. Výzkumné metody

Pro provedení mé diplomové práce jsem zvolila kvantitativní výzkum formou ankety, jelikož jsem považovala tuto metodu za vhodnější a umožňující efektivnější vyhodnocení dat. Složena je z celkem 20 otázek, přičemž první dvě otázky slouží pouze k zjištění formálních informací, jako je pohlaví respondentů a typ navštěvované školy (vesnická nebo městská). Na otázky číslo 3 až 8 mohou respondenti odpovědět třemi způsoby – každý den, několik dní v týdnu, nebo žádný den. Odpovědi na otázky číslo 9 až 11 jsou dvouvariantní – ano nebo ne. Otázky číslo 12 až 14 nabízejí výběr z více možností. Od otázky číslo 15 je respondentům poskytnuta možnost volby ze čtyř možností – nevěnoval/a, 1x týdně, 2x týdně, nebo více než 2x týdně. Tyto možnosti končí 17. otázkou, po které následuje opět otázka s výběrem více možností. V poslední otázce mohou respondenti vybrat z variant opět ano, či ne. Anketu jsem nově připravila a analýza dat z ankety je udělána formou tabulek a grafů.

„Kvantitativní výzkum využívá náhodné výběry, experimenty a silně strukturovaný sběr dat pomocí testů, dotazníků nebo pozorování. Konstruované koncepty zjišťujeme pomocí měření, v dalším kroku získaná data analyzujeme statistickými metodami s cílem je explorovat,

popisovat, případně ověřovat pravdivost našich představ o vztahu sledovaných proměnných.“¹⁵⁸

4.5. Analýza a interpretace výsledků ankety

3.otázka: Jak často jsi trávil/a svůj volný čas s kamarády před pandemií Covid-19?

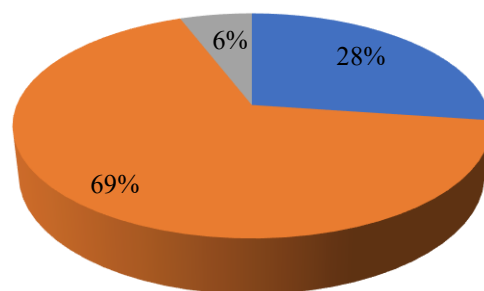
Analýza výsledků této otázky týkající se četnosti trávení volného času s kamarády před pandemií Covid-19 ukazuje zajímavé rozdíly mezi respondenty z vesnické a městské školy. Z odpovědí respondentů z vesnické školy vyplývá, že 28 % z nich trávilo volný čas s kamarády každý den, 69 % několik dní v týdnu a pouze 6 % uvádí, že s kamarády volný čas netrávilo vůbec.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	28	28%
několik dní v týdnu	69	69%
žádné dny	6	6%
Σ	100	100%

Tab. č. 4 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

¹⁵⁸HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016, s.42

Jak často jsi trávil/a svůj volný čas s kamarády před pandemií Covid-19?

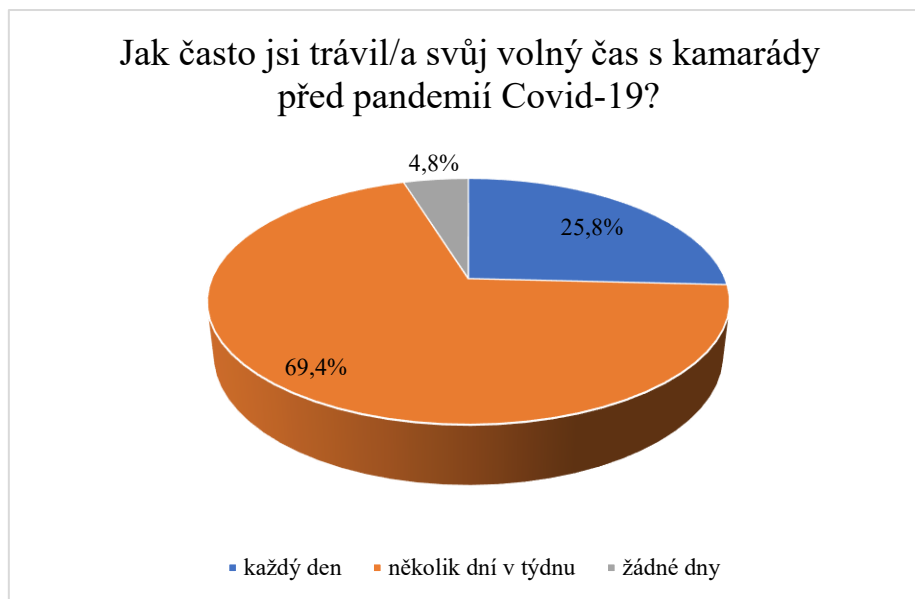
■ každý den ■ několik dní v týdnu ■ žádné dny

Graf č.1 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.3

Naopak, z odpovědí respondentů z městské školy vyplývá, že přes 25 % z nich trávil volný čas s kamarády každý den, 69,4 % několik dní v týdnu a necelých 5 % uvádí, že s kamarády volný čas netrávil. Z těchto výsledků lze usoudit, že před pandemií Covid-19 měli respondenti z obou typů škol podobné zvyklosti ve vztahu k trávení volného času s kamarády. Většina respondentů z obou skupin se s kamarády stýkala několik dní v týdnu, což naznačuje, že pro ně bylo setkávání s kamarády pravidelnou součástí jejich volnočasových aktivit. Je také zajímavé poznamenat, že u obou skupin respondentů se pouze malé procento vyjádřilo, že s kamarády volný čas netrávil vůbec.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	32	25,8%
několik dní v týdnu	86	69,4%
žádné dny	6	4,8%
Σ	124	100%

Tab. č. 5 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

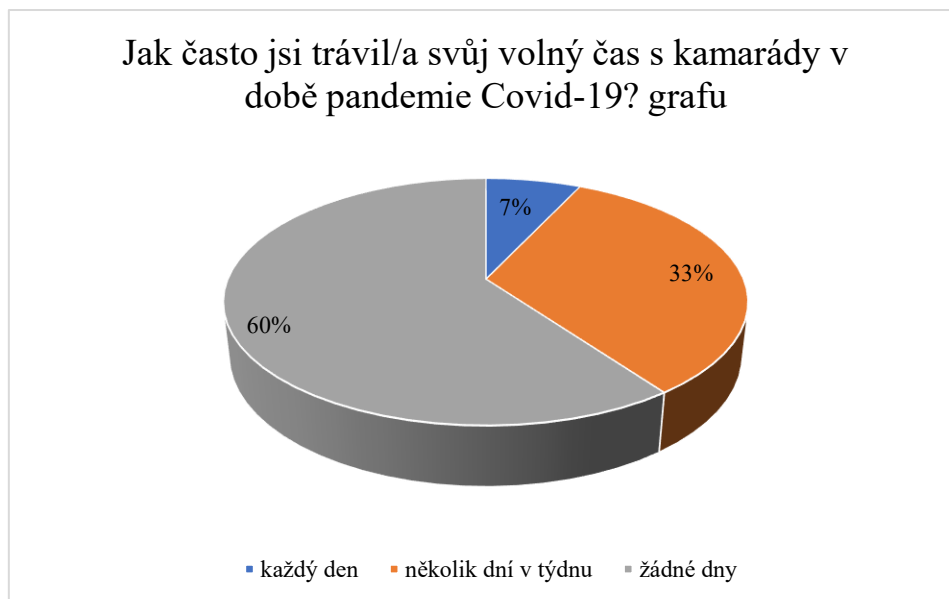
Graf č.2 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.3

4.otázka: Jak často jsi trávil/a svůj volný čas s kamarády v době pandemie Covid-19?

Výsledky analýzy této otázky ohledně frekvence trávení volného času s kamarády během pandemie Covid-19 naznačují výrazné odlišnosti ve srovnání s odpověďmi před vypuknutím pandemie. U respondentů z vesnické školy lze vidět výrazné snížení interakce s kamarády, kdy pouze 7 %, neboli 7 ze 100 respondentů na vesnických školách z nich trávilo volný čas s kamarády každý den, 33 %, neboli 33 respondentů ze 100 několik dní v týdnu a většina, tedy 60 %, uvádí, že s kamarády volný čas netrávilo vůbec.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	7	7%
několik dní v týdnu	33	33%
žádné dny	60	60%
Σ	100	100%

Tab. č. 6 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

Graf č.3 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.4

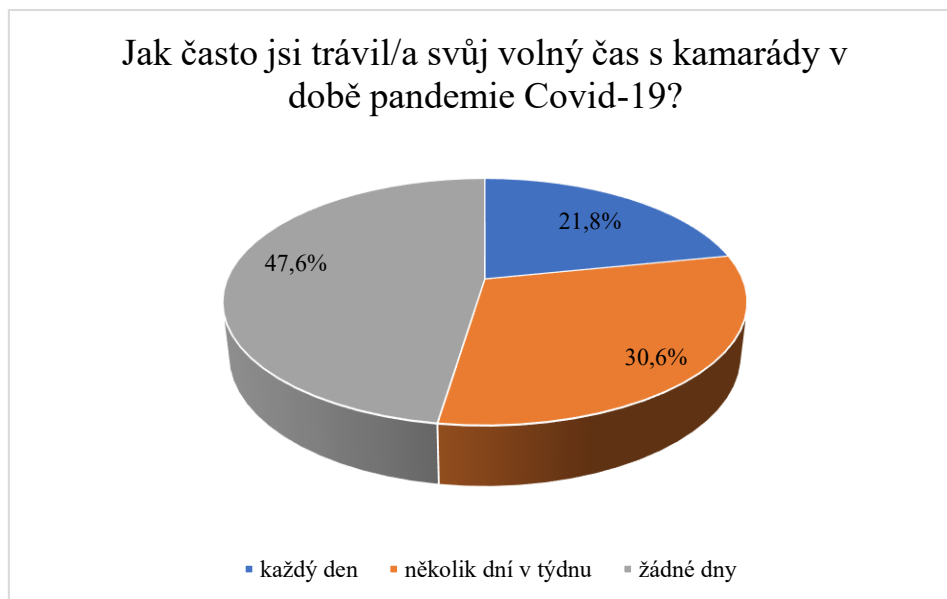
U respondentů z městské školy je také patrný pokles, avšak méně výrazný. Necelých 22 % z nich trávilo volný čas s kamarády každý den, 30,6 % několik dní v týdnu a nejvyšší procento, tedy skoro 48 %, uvádí, že s kamarády volný čas netrávilo.

Na základě těchto výsledků lze vyvodit, že pandemie Covid-19 měla významný negativní dopad na setkávání mezi respondenty. Odpovědi naznačují, že v době pandemie docházelo k omezení sociálních interakcí mezi nimi, a to zejména ve vesnickém prostředí. U městských škol je sice pokles v nižší míře, avšak stále je zde zřetelný úbytek častých setkávání s kamarády.

Porovnání s předchozí otázkou týkající se četnosti setkávání s kamarády před pandemií ukazuje jasný kontrast. Před pandemií bylo setkávání s kamarády pro většinu respondentů pravidelné a časté, zatímco v době pandemie došlo ke značnému snížení. Covid-19 a související opatření, jako je omezení sociálních kontaktů a uzavření škol, tak měly významný vliv na volnočasové aktivity dětí a jejich možnosti setkávat se s kamarády.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	27	21,8%
několik dní v týdnu	38	30,6%
žádné dny	59	47,6%
Σ	124	100%

Tab. č. 7 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

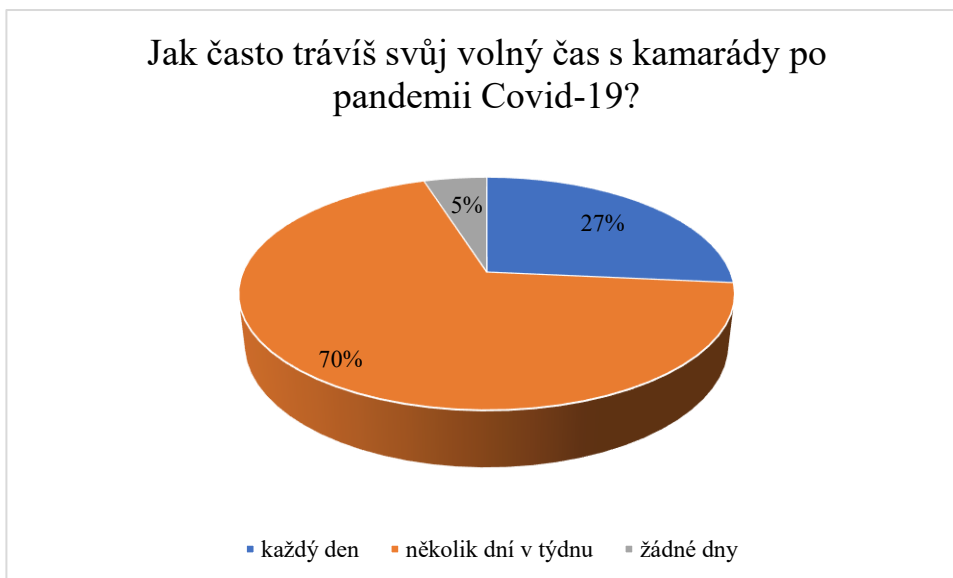
Graf č.4 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.4

5.otázka: Jak často trávíš svůj volný čas s kamarády po pandemii Covid-19?

Porovnání s předchozími dotazy naznačuje, že i když po pandemii došlo k mírnému nárůstu setkávání s kamarády, dosažená úroveň zatím nedosahuje hodnot z období před pandemií. Před pandemií bylo setkávání s kamarády pravidelnější a častější. Zvýšení četnosti setkávání je větší u respondentů z vesnické školy než u respondentů z městské školy. U respondentů z vesnické školy se 27 % z nich vyjádřilo, že tráví po pandemii volný čas s kamarády každý den, zatímco 70 % uvádí, že to dělají několik dní v týdnu a pouze 3 % dětí tvrdí, že s kamarády volný čas i přes utišení pandemie netráví.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	27	27%
několik dní v týdnu	70	70%
žádné dny	5	5%
Σ	100	100%

Tab. č.8 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

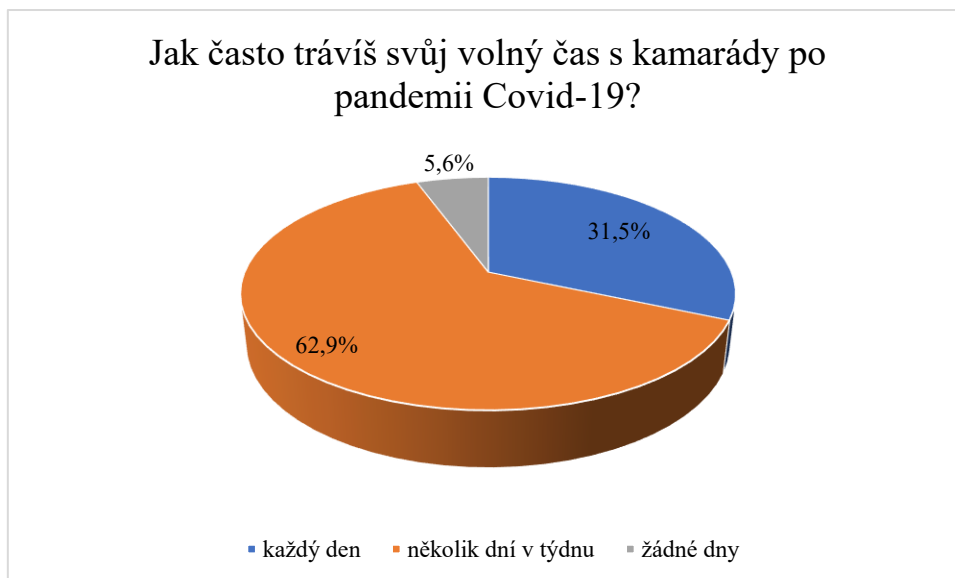

Graf č.5 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.5

Na druhé straně u respondentů z městské školy odpovědělo 31,5 %, že tráví volný čas s kamarády každý den, 63 % dětí uvádí, že se setkávají několik dní v týdnu a přes 5 % respondentů zaznamenalo, že s kamarády volný čas netráví. Tato analýza naznačuje, že i když se situace postupně zlepšuje po skončení pandemie Covid-19, stále existuje určité omezení a rozdíl ve srovnání s dobou před pandemií.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	39	31,5%
několik dní v týdnu	78	62,9%
žádné dny	7	5,6%
Σ	124	100%

Tab. č.9 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

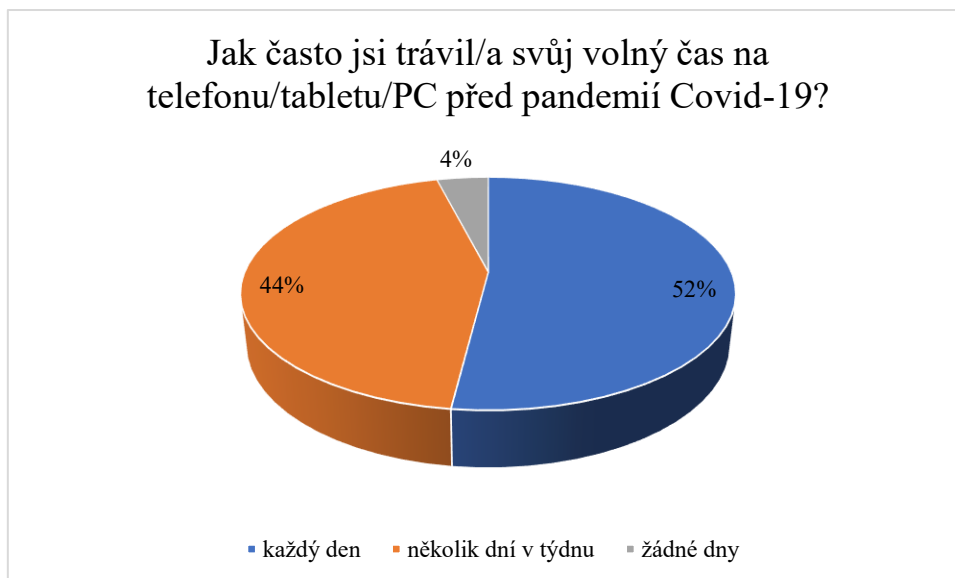
Graf č.6 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.5

6. otázka: Jak často jsi trávil/a svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC před pandemií Covid-19?

Na základě analýzy odpovědí na otázku týkající se využívání elektronických zařízení, jako jsou telefony, tablety nebo počítače, ve volném čase před pandemií Covid-19, je patrné, že v obou školských prostředích byl tento druh aktivity hojně rozšířen. Na vesnické škole 52 % respondentů uvádí, že každý den trávili svůj volný čas na těchto zařízeních, zatímco 44 % respondentů uvádí, že na něm trávili několik dní v týdnu, což naznačuje, že naprostá většina se nedokázala obejít bez moderních technologií více jak jeden den. Pouze 4 % respondentů uvedlo, že na těchto zařízeních svůj čas netrávili vůbec, což je pochybné, ale výsledky hovoří jasně.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	52	52%
několik dní v týdnu	44	44%
žádné dny	4	4%
Σ	100	100%

Tab. č.10 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

Graf č.7 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.6

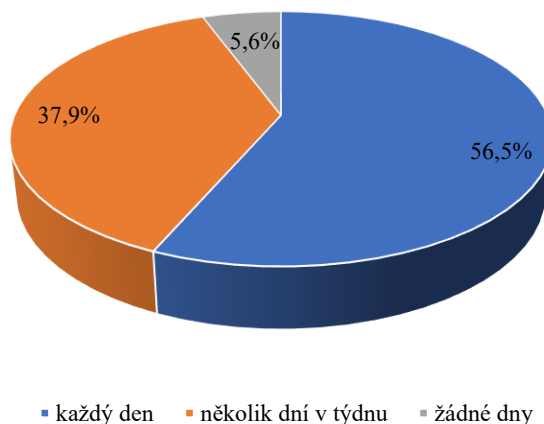
Na městské škole je podobný trend, přičemž 56,5 % respondentů uvádí, že každý den trávilo volný čas na telefonu, tabletu nebo PC, 38 % respondentů trávilo na moderních technologiích několik dní v týdnu a více jak 5 % respondentů uvedlo, že na těchto zařízeních čas netrávilo. Lze tedy říct, že před pandemií Covid-19 bylo pro respondenty běžné trávit část svého volného času na těchto elektronických zařízeních, a to jak ve vesnickém, tak ve městském prostředí. Analýza odpovědí na otázku týkající se trávení volného času na telefonu, tabletu nebo PC před pandemií Covid-19 naznačuje, že v obou školách byl tento způsob aktivity poměrně častý.

Existuje několik faktorů, které by mohly přispět k tomu, proč respondenti strávili tolik času na těchto elektronických zařízeních. Je to hlavně díky atraktivitě dnešních moderních technologií, možnost úniku do virtuálního světa, snadná dostupnost těchto zařízení a možnost komunikace s ostatními.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	70	56,5%
několik dní v týdnu	47	37,9%
žádné dny	7	5,6%
Σ	124	100%

Tab. č.11 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Jak často jsi trávil/a svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC před pandemií Covid-19?

Graf č.8 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.6

7. otázka: Jak často jsi trávil/a svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC během pandemie Covid19?

Na základě vyhodnocení odpovědí respondentů je patrné, že během pandemie Covid-19 došlo k výraznému vzestupu času, který odpovídající strávili na telefonech, tabletech nebo počítačích ve svém volném čase. Tento nárůst je zřetelný ve srovnání s obdobím před pandemií. Trend se projevil jak ve vesnických školách, kde 80 % respondentů trávilo na telefonu, tabletu, či PC každý den, tak i ve městských školách, kde to bylo velmi shodné s vesnickými školami, a to necelých 81 %. Pouze 1 % respondentů na vesnicích a 2,4 % respondentů ve městech zaškrtnulo odpověď žádné dny. Otázkou je, zda tyto odpovědi byly pravdivé, či ne. Existuje několik důvodů, proč respondenti během pandemie trávily více času na telefonech, tabletech a PC než před ní.

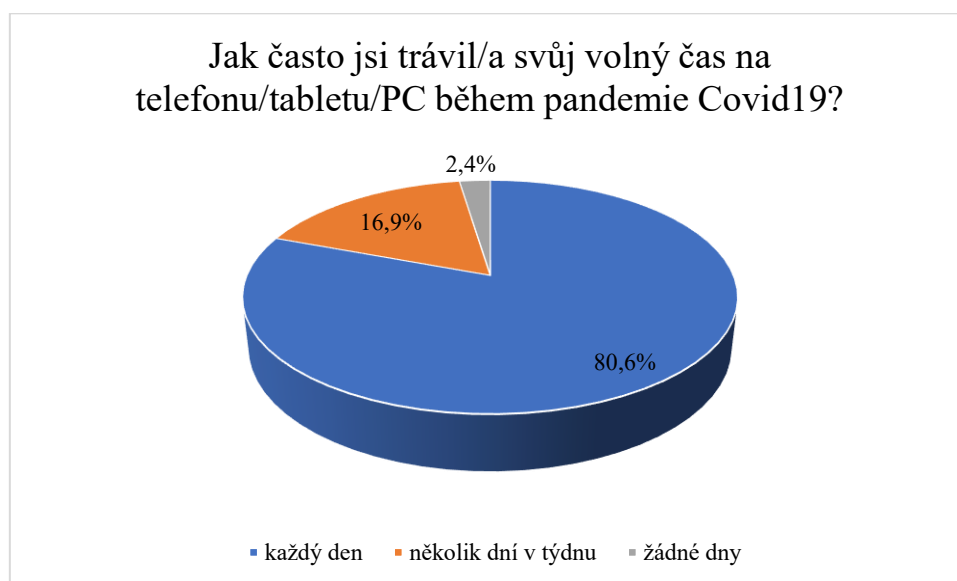
Jedním z hlavních faktorů je omezení sociálních interakcí a fyzického kontaktu. Opatření v rámci pandemie, jako je uzavření škol, zákaz setkávání s přáteli a omezení volnočasových aktivit, vedly k izolaci respondentů a omezenému kontaktu se světem kolem nich. Elektronická zařízení se tak stala prostředkem, který jim umožňoval udržovat spojení s přáteli, rodinou a školou, a tím minimalizoval pocit osamělosti.

Dalším faktorem může být zvýšená potřeba vzdělávání na dálku. S uzavřením škol a přechodem na online výuku se respondenti museli více spoléhat na elektronická zařízení pro získávání

vzdělání. To znamenalo, že čas strávený na telefonech, tabletech a PC se zvýšil z nutnosti splnit školní povinnosti a absolvovat online výukové aktivity. Celkově lze tedy konstatovat, že důvody, proč respondenti během pandemie trávili více času na telefonu, tabletu nebo PC, zahrnují omezení sociálních interakcí, vzdělávání na dálku a širší dostupnost digitálního obsahu. Pandemie Covid-19 dramaticky ovlivnila způsob, jakým respondenti trávili svůj volný čas, přičemž elektronická zařízení se stala klíčovým prostředkem pro komunikaci, vzdělávání a zábavu ve světě omezených možností.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	100	80,6%
několik dní v týdnu	21	16,9%
žádné dny	3	2,4%
Σ	124	100%

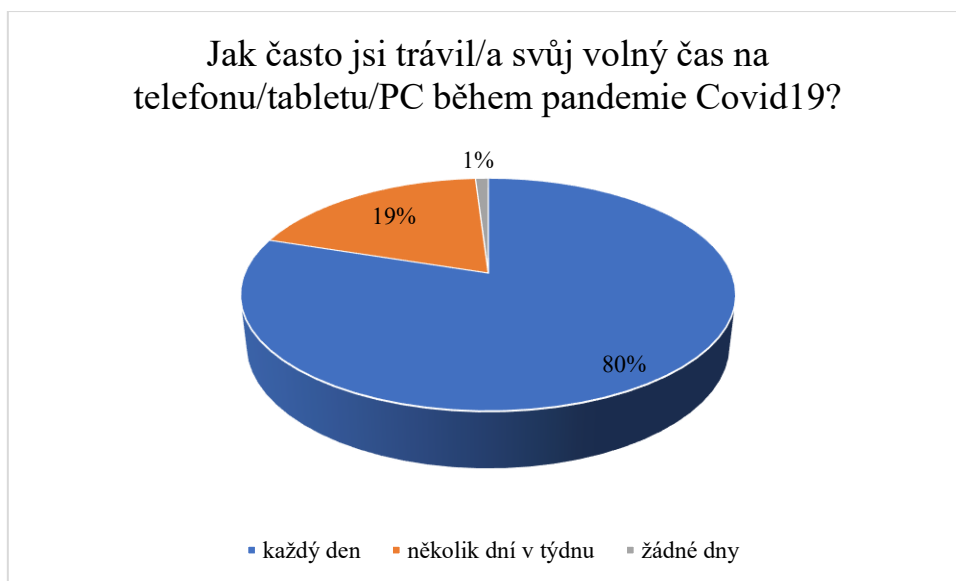
Tab. č.12 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Graf č.9 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.7

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	80	80%
několik dní v týdnu	19	19%
žádné dny	1	1%
Σ	100	100%

Tab. č.13 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědi (N = 100)

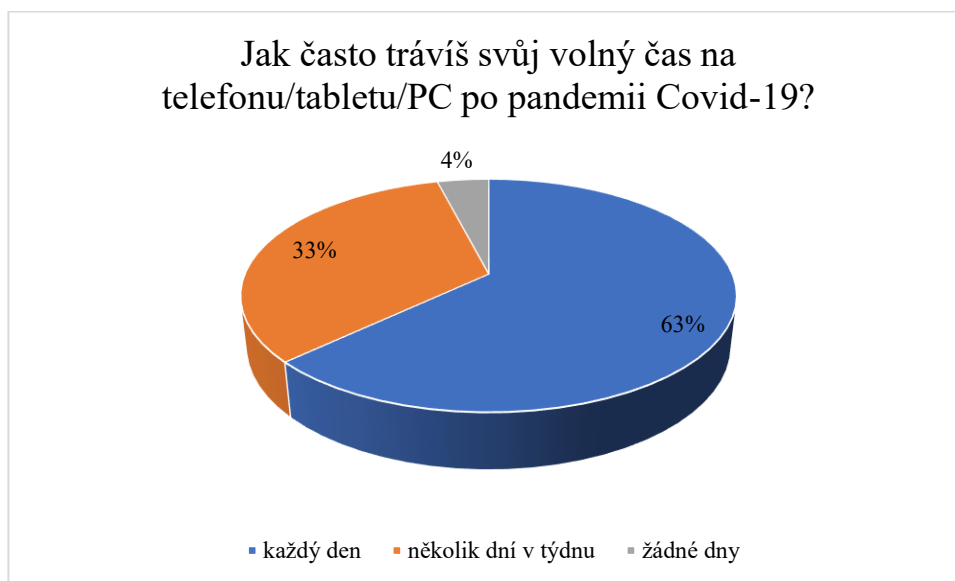
Graf č.10 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.7

8.otázka: Jak často trávíš svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC po pandemii Covid-19?

Jak již statistiky napovídají, po skončení pandemie Covid-19 bylo zaznamenáno mírné snížení využívání telefonu, tabletu nebo PC ve volném čase respondentů ve vesnických školách. Nicméně 63 % respondentů stále tráví svůj volný čas na těchto zařízeních každý den. Je možné, že tato změna je důsledkem návratu respondentů k běžným aktivitám, včetně setkávání se s kamarády mimo digitální prostředí.

Odpořed'	Empirická řetnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	63	63%
nřkolik dní v řetnu	33	33%
řadné dny	4	4%
Σ	100	100%

Tab. ř.14 Rozložení celkového souboru vesnických řkol z hlediska odpoředí (N = 100)

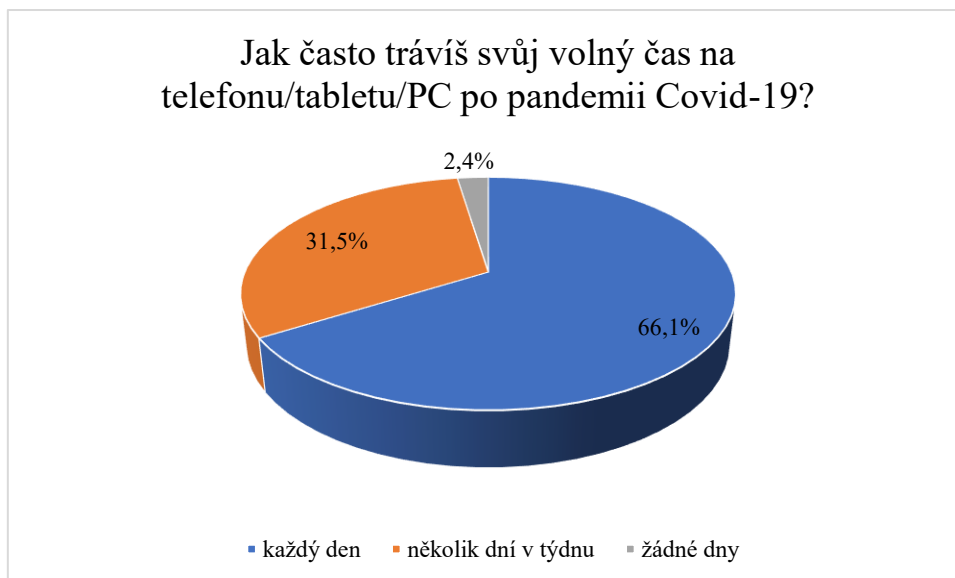

Graf ř.11 Zobrazení procentuálního zastoupení odpoředí respondentů z vesnických řkol u otřzky ř.8

V mřstských řkolách tomu není jinak. Po skonření pandemie bylo zaznamenáno mírně sniřžení vyuřívání řechto zařizení. Nicmřně 66 % respondentů stále tráví svřj volný řas na telefonu, tabletu nebo PC každý den. Z řechto statistik lze usoudit, ře i po skonření pandemie zřstává vyuřívání digitálních technologií vysoké, coř mřže odrážet jejich dřležitost a nedílnou souřást moderního řivota dřtí.

Odpořed'	Empirická řetnost	Podíl v celkovém souboru
každý den	82	66,1%
nřkolik dní v řetnu	39	31,5%
řadné dny	3	2,4%
Σ	124	100%

Tab. ř.15 Rozložení celkového souboru mřstských řkol z hlediska odpoředí (N = 124)

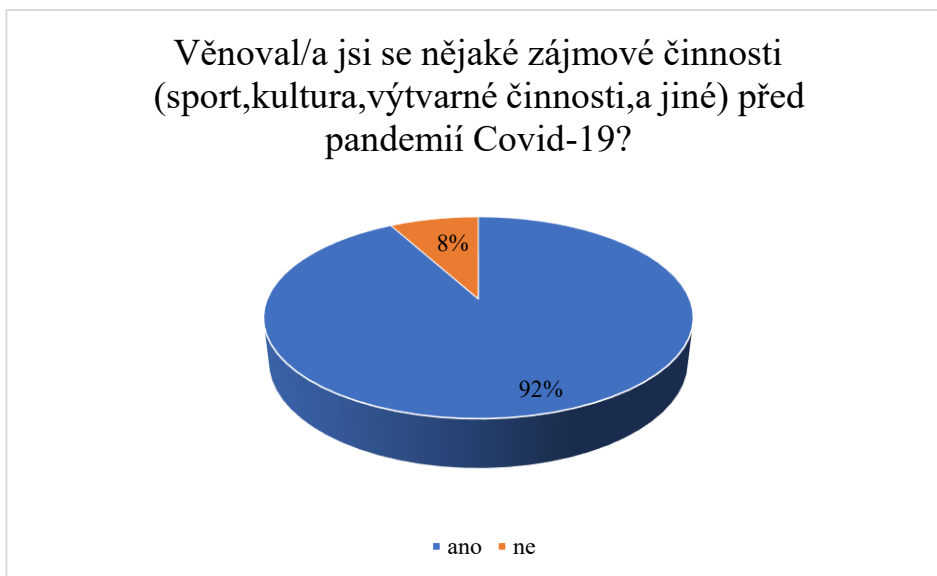
Graf č.12 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.8

9. otázka: Věnoval/a jsi se nějaké zájmové činnosti (sport, kultura, výtvarné činnosti, a jiné) před pandemií Covid-19?

Ze získaných výsledků lze říci, že před pandemií Covid-19 byla zájmová činnost respondentů běžnou a populární součástí jejich volnočasových aktivit. Ve vesnických školách odpovědělo 92 % respondentů, že se věnovalo zájmovým činnostem před pandemií. Tento vysoký podíl naznačuje, že respondenti ve vesnické oblasti měli přístup k různorodým zájmovým aktivitám, které zahrnovaly sport, kulturu, výtvarné činnosti a další.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ano	92	92%
Ne	8	8%
Σ	100	100%

Tab. č.16 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

Graf č.13 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.9

V městské škole můžeme pozorovat ještě vyšší procento, a to necelých 97 % respondentů, kteří uvedli, že se před pandemií věnovali zájmovým činnostem. Městské prostředí poskytuje širokou škálu možností a zařízení, která podporují zájmy dětí a umožňují jim zapojit se do různých aktivit, jako např. sportovní kluby, umělecké třídy, hudební školy a jiné. Celkem 11 % dětí z vesnických i městských škol uvedlo, že se žádné zájmové činnosti před pandemií nevěnovalo.

Důvodů, proč tomu tak bylo, může být spousta. Někteří respondenti mohli mít omezený přístup k zájmovým aktivitám z důvodu nedostatku dostupných nabídek ve svém okolí. Dalším důvodem může být finanční omezení, které rodičům a jejich dětem znemožňovalo zúčastňovat se placených zájmových aktivit, jelikož náklady bývají často velmi vysoké. Posledním zmiňovaným důvodem, proč se výše uvedení respondenti nevěnovali žádné zájmové činnosti, je chybějící zájem o aktivity. Každé dítě má své vlastní preference a zájmy, a nemusí být motivováno ke zúčastňování se konkrétních činnostech. Některé děti mohou raději trávit volný čas jinak, například čtením knih.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ano	120	96,8%
Ne	4	3,2%
Σ	124	100%

Tab. č.17 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědi (N = 124)

Graf č.14 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.9

10. otázka: Věnoval/a jsi se nějaké zájmové činnosti (sport, kultura, výtvarné činnosti, a jiné) během pandemie Covid-19?

Ač byl předpoklad u této otázky jiný, výsledky hovoří jasně. Přes polovinu respondentů, přesně 55 % ve vesnických školách a 69 % ve školách městských se věnovalo nějaké zájmové činnosti i přesto, že právě probíhala pandemie. Existuje spousta možností, které mohou vysvětlovat, proč se někteří respondenti věnovali zájmovým aktivitám i během Covidu-19, přestože byl pohyb omezen. Mnoho organizací, škol a komunit přijalo kreativní přístup k poskytování zájmových aktivit i během pandemie.

Zájmové aktivity byly často přizpůsobeny a inovovány tak, aby odpovídaly aktuálním omezením a bezpečnostním opatřením. Mohly se například přesunout online, být organizovány venku nebo v menších skupinách za dodržování sociálního distancování. Dalším faktorem bylo využití digitálních technologií, které umožnily dětem pokračovat ve svých zájmech

a aktivitách z pohodlí domova. Respondenti mohli trénovat, učit se nebo se zapojovat do různých aktivit prostřednictvím online platform, videohovorů nebo speciálních aplikací.

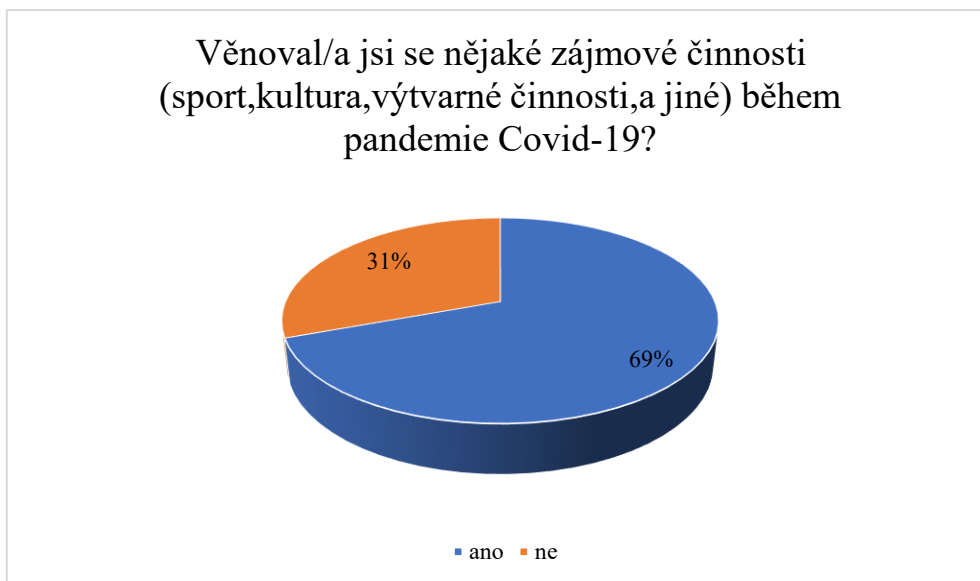
Také rodinné prostředí a podpora rodičů mohly hrát důležitou roli při zachování zájmových aktivit během pandemie. Rodiče mohli aktivně podporovat a motivovat své děti k účasti na zájmových činnostech, ať už organizovaných online nebo doma. Rodinné aktivity a společný čas také mohly sloužit jako prostředek pro zapojení se do zájmových aktivit. Druhá část respondentů, přesněji 45 % z vesnických a 31 % z městských škol zaškrtnla odpověď ne, což znamenalo, že se během pandemie žádné zájmové aktivitě nevěnovali.

Mezi důvody, proč tomu tak bylo, patří např. omezený přístup k zařízením a zdrojům, kdy v některých případech mohly být zavřeny sportovní kluby, kulturní centra a další zařízení, která poskytovala zájmové aktivity. Respondenti mohli mít omezený přístup k potřebným zařízením nebo prostoru, což omezilo jejich možnosti zapojit se do zájmových činností. Dále omezení veřejných akcí a událostí, kdy díky opatřením a omezením spojených s pandemií Covid-19 mohly vést k zrušení nebo omezení veřejných akcí a událostí, které by normálně nabízely zájmové činnosti. Například zrušení sportovních turnajů, hudebních koncertů nebo divadelních představení omezovalo možnosti dětí zapojit se do těchto aktivit.

Pandemie Covid-19 přinesla s sebou také sociální izolaci a omezení fyzické interakce mezi lidmi. Respondenti mohli být omezeni ve svých sociálních kontaktech a setkávání s ostatními, což mělo vliv na jejich možnost zapojit se do skupinových zájmových aktivit, jako jsou týmové sporty nebo skupinové kurzy. I nedostatek motivace a zájmu mohly značně ovlivnit zájmové činnosti během pandemie. Změna rutiny, školní stres nebo zvýšený čas strávený doma mohly ovlivnit jejich chuť a motivaci věnovat se zájmovým aktivitám.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ano	86	69%
Ne	38	31%
Σ	124	100%

Tab. č.18 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Graf č.15 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.10

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ano	55	55%
Ne	45	45%
Σ	100	100%

Tab. č.19 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

Graf č.16 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.10

11. otázka: Věnuješ se nějaké zájmové činnosti (sport, kultura, výtvarné činnosti, a jiné) po pandemii Covid-19?

Po pandemii se situace zlepšila, a proto je z ankety vidět opět vyšší zájem o zájmové aktivity. Respondenti mají více možností se zapojit do skupinových aktivit, kurzů a soutěží, což umožňuje rozvoj jejich dovedností a sociální interakce. Bylo zjištěno, že zájmovým činnostem, jako je sport, kultura, výtvarné aktivity a další, se stále věnuje významná část respondentů, jak ve vesnickém prostředí (88 %), tak ve městském prostředí (90 %). Tato skutečnost naznačuje, že respondenti projevují silný zájem a motivaci věnovat se svým zájmům i po určité době, kdy byly tyto aktivity omezeny či úplně zastaveny. Co se týče rozdílu v zájmových aktivitách před, během a po pandemii, došlo k několika změnám.

Před pandemií bylo zájmové aktivity možné provozovat v plném rozsahu, s více možnostmi účasti na skupinových trénincích, kurzech a společenských akcích. Během pandemie byly zájmové aktivity omezeny, často převedeny do online prostředí nebo omezovány sociálním distancováním. To mohlo vést k nižšímu zastoupení zájmových aktivit u některých dětí. Po pandemii se situace zlepšila, a proto je zde opět z ankety vidět vyšší zájem o zájmové aktivity. Respondenti mají více možností se zapojit do skupinových aktivit, kurzů a soutěží, což umožňuje rozvoj jejich dovedností a sociální interakce. Zájmové aktivity mohou také sloužit jako prostředek pro zotavení a obnovu emocionálního a fyzického blaha dětí po náročném období pandemie.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ano	112	90,3%
Ne	12	9,7%
Σ	124	100%

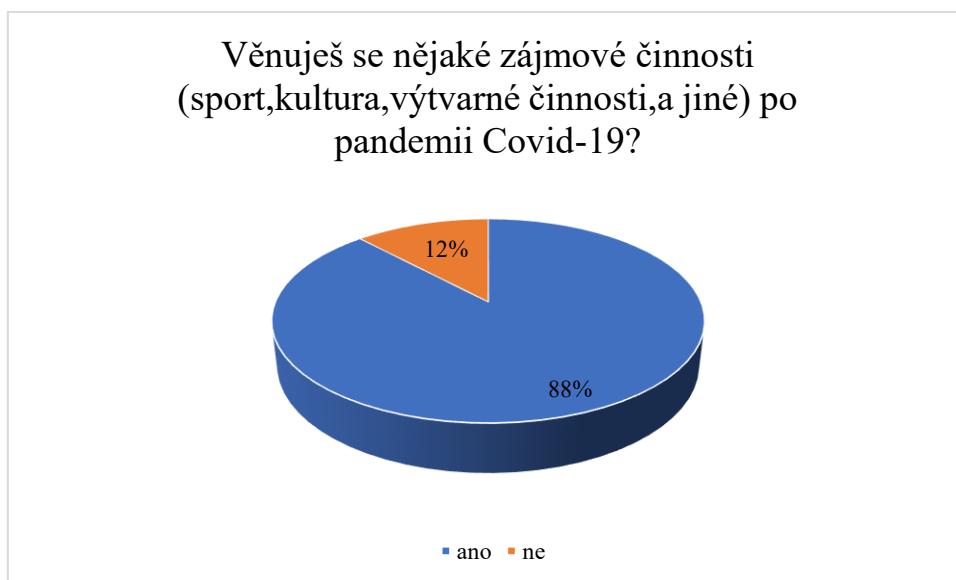
Tab. č.20 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Graf č.17 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.11

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ano	88	88%
Ne	12	12%
Σ	100	100%

Tab. č.21 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

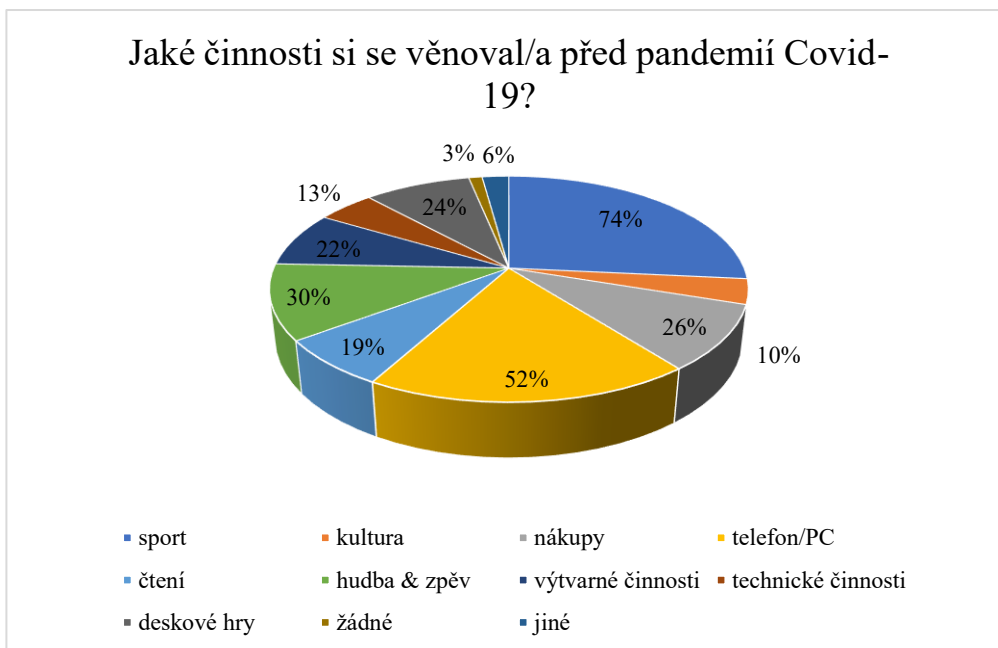
Graf č.18 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.11

12.otázka: Jaké činnosti si se věnoval/a před pandemií Covid-19?

Výsledky ukazují, že před pandemií Covid-19 se respondenti ve vesnickém i městském prostředí věnovali různým zájmovým činnostem. Existují některé zřejmé rozdíly v preferencích aktivit mezi oběma skupinami. Ve vesnickém prostředí se respondenti nejčastěji věnovali sportovním aktivitám, jako je fotbal, florbal, tanec atd. (74 %), což mohlo být způsobeno dostupností sportovních prostor ve vesnicích, jako jsou fotbalová hřiště či taneční sály. Dále bylo zde vysoké zastoupení používání telefonů/PC (52 %), což mohlo být vyvoláno omezenými možnostmi zábavy a komunikace ve vesnickém prostředí, a proto se respondenti více obraceli k digitálním médiím, zejména pak během omezení, které během pandemie probíhalo. Naopak méně respondentů se ve vesnickém prostředí věnovalo kultuře, divadlu, čtení nebo technickým činnostem.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
sport	74	74%
kultura	10	10%
nákupy	26	26%
telefon/PC	52	52%
čtení	19	19%
hudba & zpěv	30	30%
výtvarné činnosti	22	22%
technické činnosti	13	13%
deskové hry	24	24%
žádné	3	3%
jiné	6	6%

Tab. č.22 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí

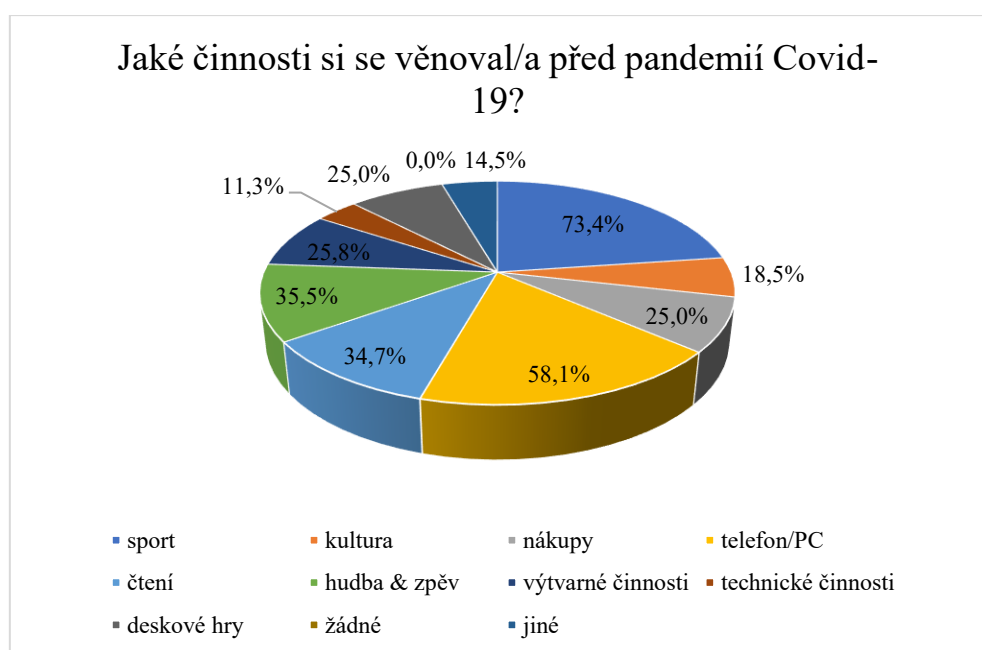
Graf č.19 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.12

Ve městském prostředí měli respondenti podobné preference jako ve vesnickém prostředí, přičemž nejvíce se věnovali sportovním aktivitám (73 %) a používání telefonů/PC (58 %). Nicméně bylo zde vyšší zastoupení aktivit spojených s kulturou, divadlem a čtením, což mohlo být důsledkem lepší dostupnosti kulturních institucí, knihoven a divadel ve městech. Respondenti ve městě také projevovali vyšší zájem o hudbu a zpěv, což mohlo být způsobeno pestrá hudbní scénou a nabídkou hudebních škol.

V rámci kategorie "jiné" respondenti uvedli různé další aktivity, kterým se věnovali mimo ty specifické uvedené v anketě. Mezi těmito aktivitami se objevovaly různorodé zájmy a koníčky. Někteří respondenti zmínili aktivitu hraní na hudební nástroj, jako je flétna. Další se věnovaly různým skupinovým aktivitám, jako je např. airsoft. Někteří uváděli účast v různých kroužcích a klubech, jako je například novinářský kroužek. Byly také zmíněny aktivity jako jízda na koni, učení se jazyků (polština, ruština) a účast ve skautech.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
sport	91	73,4%
kultura	23	18,5%
nákupy	31	25,0%
telefon/PC	72	58,1%
čtení	43	34,7%
hudba & zpěv	44	35,5%
výtvarné činnosti	32	25,8%
technické činnosti	14	11,3%
deskové hry	31	25,0%
žádné	0	0,0%
jiné	18	14,5%

Tab. č.23 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědi

Graf č.20 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.12

13. otázka: Jaké činnosti si se věnoval/a během pandemie Covid-19?

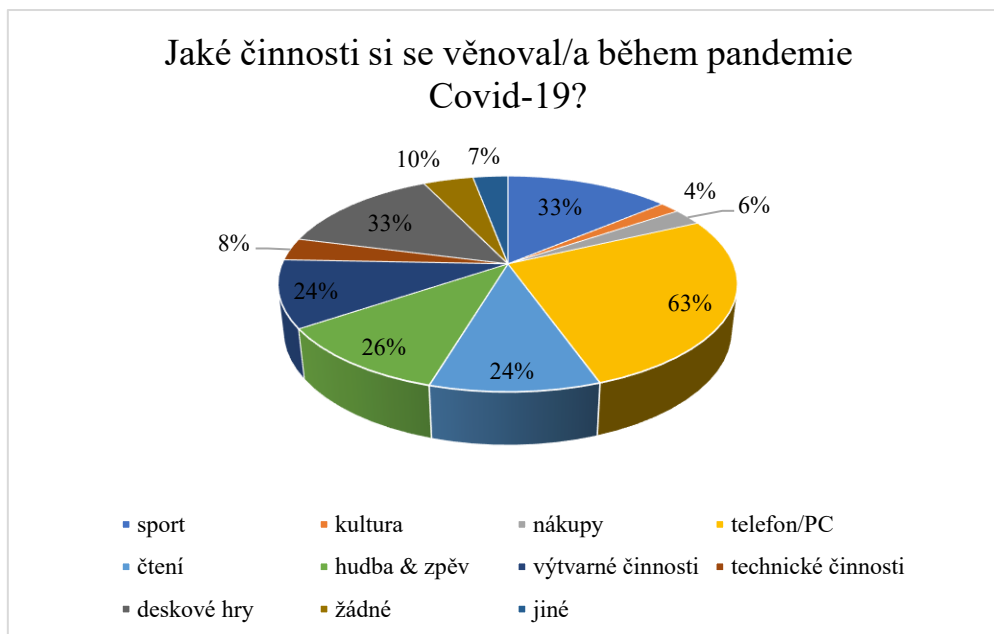
Zastoupení aktivit u respondentů na vesnických školách se významně změnilo mezi obdobími před pandemií Covid-19 a během pandemie. Před pandemií se respondenti na vesnických školách nejčastěji věnovali sportu, telefonu/PC a nákupům či hudbě a zpěvu. Tyto aktivity byly

populární a zastoupení mezi respondenty dosahovalo vysokých hodnot (sport 74 %, telefon/PC 52 %, nákupy 26 %, hudba a zpěv 30 %). Během pandemie však došlo ke změně způsobu, jakým respondenti na vesnických školách využívali volný čas. Nejvýrazněji se zvýšilo využívání telefonu/PC, které se stalo hlavní aktivitou pro 63 % respondentů. To lze připsat skutečnosti, že během pandemie byly omezené sociální interakce a respondenti více času trávili online, například při vzdělávání na dálku nebo komunikaci se svými vrstevníky a rodinou. Tím se telefon/PC stal prostředkem udržování spojení s okolním světem a zdrojem zábavy.

Dalšími aktivitami, které respondenti na vesnických školách v průběhu pandemie vyhledávali, byly sport a deskové hry, které zůstaly relativně stabilní v porovnání s obdobím před pandemií. Sportovní aktivity mohly být provozovány venku s omezeným počtem lidí a dodržováním bezpečnostních opatření. Deskové hry poskytovaly zábavu a možnost strávit čas s rodinou a blízkými. Kategorie "jiné" zahrnuje různé aktivity, které nebyly explicitně uvedeny v anketě, ale respondenti na vesnických školách se jim věnovali během pandemie Covid-19. Mezi tyto aktivity patřila například jízda na koni, psí agility, vycházky nebo trávení času s rodinou. Kategorie "žádné" pak označuje respondenty, kteří během pandemie nevyužívali žádnou z uvedených zájmových činností. Pro tyto děti (10 % z respondentů) bylo typické, že nevyhledávaly žádnou konkrétní aktivitu a nevěnovaly se žádným specifickým zájmům.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
sport	33	33%
kultura	4	4%
nákupy	6	6%
telefon/PC	63	63%
čtení	24	24%
hudba & zpěv	26	26%
výtvarné činnosti	24	24%
technické činnosti	8	8%
deskové hry	33	33%
žádné	10	10%
jiné	7	7%

Tab. č.24 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí

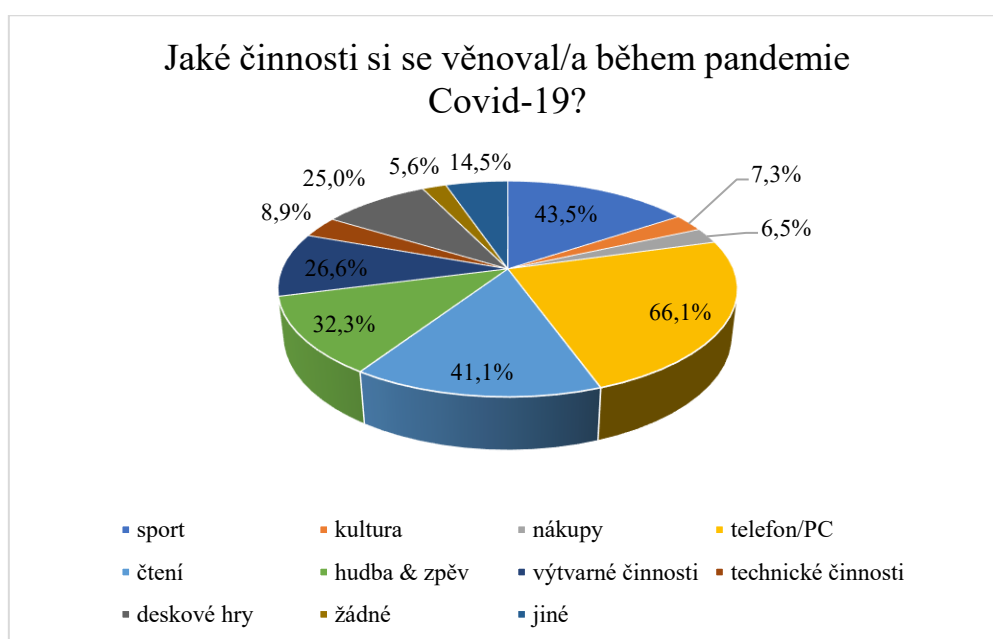

Graf č.21 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.13

U respondentů v městském prostředí se zastoupení aktivit během pandemie Covid-19 také v některých oblastech mírně lišilo oproti situaci před pandemií. Podíl respondentů, kteří se věnovali sportovním aktivitám, se snížil z 73 % před pandemií na 43,5 % během pandemie. To může být způsobeno omezením sportovních akcí, zavřením sportovních zařízení nebo omezením skupinových aktivit. Zastoupení respondentů v oblasti kultury a divadla se mírně snížilo z 18,5 % před pandemií na 7 %. Omezení kulturních událostí, uzavření divadel a omezení přístupu ke kulturním zařízením mohly vést právě k tomuto poklesu. Počet respondentů, kteří trávili čas na telefonech nebo počítačích, se zvýšilo z 58 % před pandemií na 66 % během pandemie. To je pravděpodobně způsobeno distanční výukou, omezeným sociálním kontaktem a potřebou využívat digitální nástroje zejména pro komunikaci, vzdělávání a zábavu. Zájem o čtení zůstal stabilní, přičemž 41 % respondentů uvedlo, že se během pandemie věnovalo této činnosti. Čtení může být vnímáno jako jedna z možností relaxace, rozvoje a úniku od omezení spojených s pandemií. Podíl dětí, které se věnovaly jiným aktivitám, zůstal také relativně stabilní, s 14,5 % respondentů, kteří uváděli různé aktivity jako učení nových jazyků, trávení času s rodinou nebo občasný kontakt s kamarády.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
sport	54	43,5%
kultura	9	7,3%
nákupy	8	6,5%
telefon/PC	82	66,1%
čtení	51	41,1%
hudba & zpěv	40	32,3%
výtvarné činnosti	33	26,6%
technické činnosti	11	8,9%
deskové hry	31	25,0%
žádné	7	5,6%
jiné	18	14,5%

Tab. č.25 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí

Graf č.22 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.13

14. otázka: Jaké činnosti se věnuješ po skončení pandemie Covid-19?

U respondentů na vesnických školách bylo zjištěno určité rozdílné zastoupení aktivit mezi obdobími před pandemií, během pandemie a po jejím skončení. Podíl respondentů,

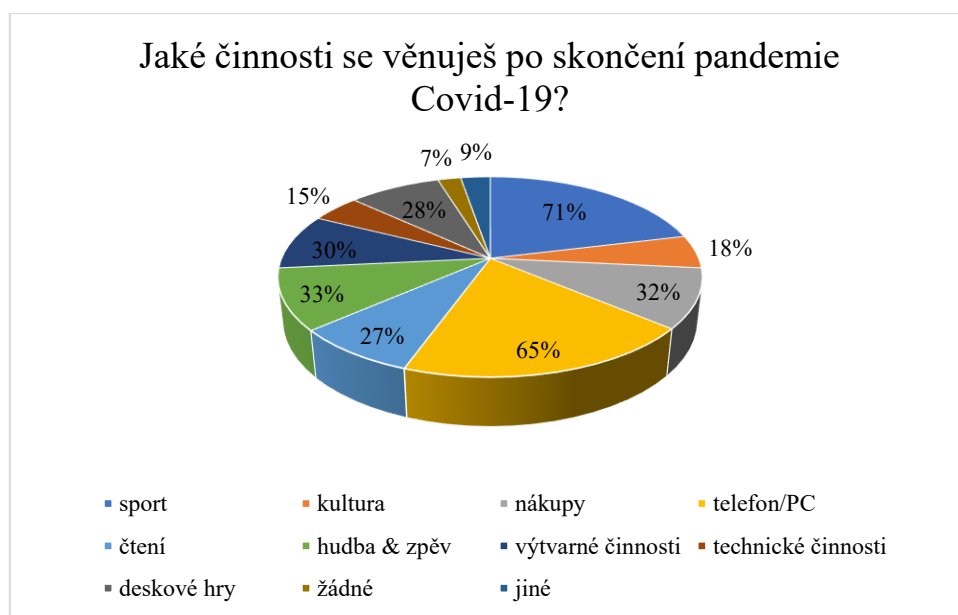
kteří se věnovali sportovním aktivitám, zůstal relativně stejný. Před pandemií se sportu věnovalo 74 % respondentů, během pandemie 33 % díky omezením a po pandemii 71 %. Tento nárůst po skončení pandemie byl způsoben nejpravděpodobněji uvolněním omezení, opětovným otevřením sportovních zařízení a návratem ke skupinovým sportovním aktivitám. Zájem o kulturní a divadelní aktivity se zvýšil z 10 % před pandemií na 18 % po pandemii. Je možné, že se jedná o snahu vyrovnat ztráty z období omezení a omezeného přístupu ke kulturním událostem.

Používání telefonů a počítačů zůstalo vysoké po celé období. Před pandemií se této zálibě věnovalo 52 % respondentů, během pandemie 63 % a po pandemii 65 %. Digitální nástroje zůstávají v dnešní době důležitou součástí každodenního života a komunikace, a proto je jejich využití stále vysoké. Co se týče kategorie jiné, můžeme pozorovat, že některé aktivity dětí zůstaly stabilní a provozovaly je jak před, tak i během pandemie. Například respondenti, kteří se věnovali aktivitám jako flétna nebo airsoft, tyto zájmové činnosti udržovaly po celou dobu, i přes omezení a narušení běžného každodenního života. Tyto aktivity byly zmíněny i v otázce 14., což znamená, že se jim respondenti věnují i nadále po ukončení pandemie. Mimo to byl zaznamenán případ jednoho chlapce, který se během pandemie rozhodl začít se učit nové jazyky.

Přestože byl omezen ve svých možnostech cestování a přístupu ke standardním jazykovým kurzům, rozhodl se využít čas doma a samostudiem se naučil základy nových jazyků. Po uvolnění omezení a znovuotevření jazykových kroužků měl možnost rozšířit své jazykové dovednosti a přihlásil se do jazykového kroužku. Tímto krokem posunul své jazykové hranice ještě o kus dál a rozšířil své možnosti komunikace a porozumění.

Odpo věď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
sport	71	71%
kultura	18	18%
nákupy	32	32%
telefon/PC	65	65%
čtení	27	27%
hudba & zpěv	33	33%
výtvarné činnosti	30	30%
technické činnosti	15	15%
deskové hry	28	28%
žádné	7	7%
jiné	9	9%

Tab. č.26 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědi

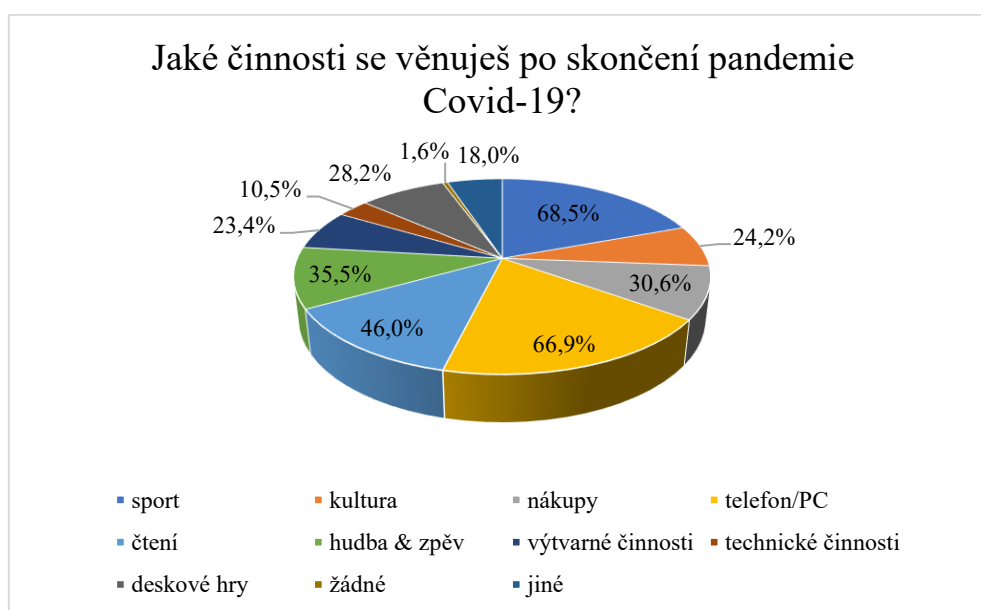
Graf č.23 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědi respondentů z vesnických škol u otázky č.14

U respondentů z městských škol je rovněž patrná vysoká aktivita po skončení pandemie. 68,5 % z nich se stále věnuje sportovním aktivitám, což ukazuje na jejich přetrvávající zájem o pohyb a fyzickou aktivitu. Významný podíl respondentů (24 %) také projevuje zájem o kulturu a divadlo, což může být způsobeno větším přístupem ke kulturním akcím ve městech. Dále je pozorovatelný vysoký podíl respondentů, kteří se věnují čtení (46 %), telefonu/PC (67 %) a hudbě/zpěvu (35,5 %), což svědčí o jejich zájmu o digitální média a osobní rozvoj.

Z porovnání mezi vesnickým a městským prostředím po skončení pandemie vyplývá, že sportovní aktivity jsou stále populární a oblíbené jak ve vesnicích, tak ve městech. Městští respondenti projevují vyšší zájem o kulturu a divadlo, což může být způsobeno větším množstvím kulturních nabídek ve městském prostředí. Naopak, vesničtí respondenti projevují vyšší zájem o výtvarné činnosti, což může být ovlivněno blízkostí přírody a možností kreativního vyjádření v tomto prostředí.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
sport	85	68,5%
kultura	30	24,2%
nákupy	38	30,6%
telefon/PC	83	66,9%
čtení	57	46,0%
hudba & zpěv	44	35,5%
výtvarné činnosti	29	23,4%
technické činnosti	13	10,5%
deskové hry	35	28,2%
žádné	2	1,6%
jiné	18	18,0%

Tab. č.27 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí

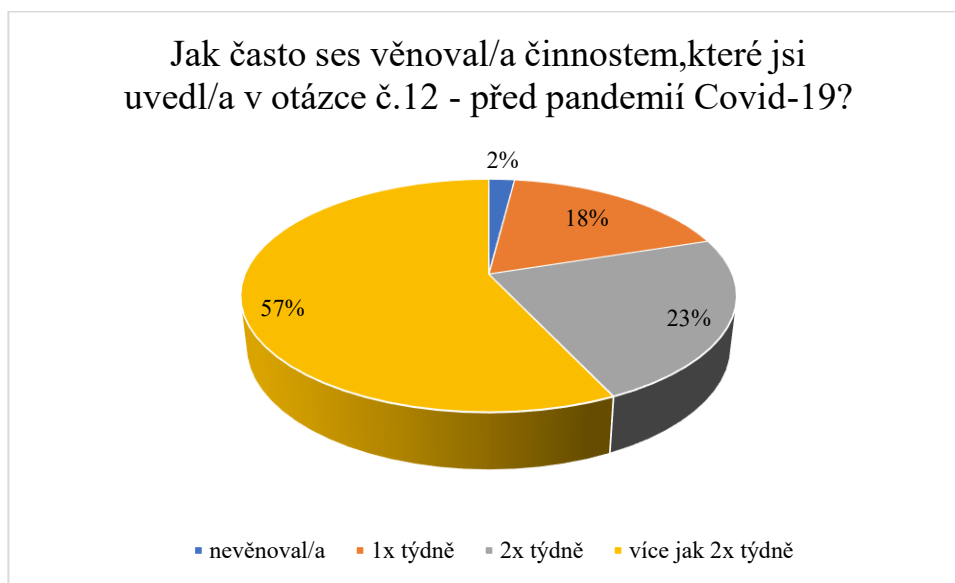
Graf č.24 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.14

15.otázka: Jak často ses věnoval/a činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.12 - před pandemií Covid-19?

Rozdíl mezi respondenty na vesnici a ve městě v rámci této otázky je poměrně výrazný. U respondentů na vesnici 57 % z nich se věnuje zájmovým činnostem více než dvakrát týdně. To hovoří o tom, že většina těchto respondentů je pravidelně zapojena do svých zájmů a aktivit a věnuje jim značnou část svého volného času. Pouze 2 % respondentů na vesnici uvádí, že se těmto činnostem nevěnovali vůbec.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
nevěnoval/a	2	2%
1x týdně	18	18%
2x týdně	23	23%
více jak 2x týdně	57	57%
Σ	100	100%

Tab. č.28 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

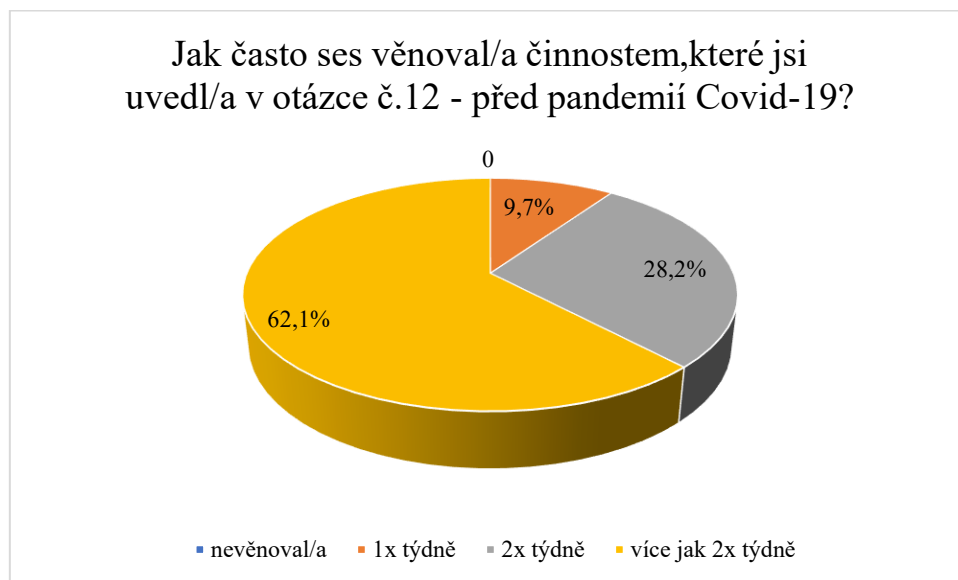
Graf č.25 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.15

Naopak, u respondentů ve městě je ještě výraznější trend pravidelné účasti na zájmových činnostech. Celých 62 % respondentů ve městě se věnuje těmto aktivitám více než dvakrát týdně. To svědčí o vysoké míře zapojení těchto respondentů do svých zájmů a snaze a pravidelně je rozvíjet a prohlubovat. Nikdo z respondentů ve městě neuvádí, že by se těmto činnostem nevěnoval.

Z výsledků je patrné, že respondenti ve městě mají ještě větší tendenci pravidelně se věnovat svým zájmovým aktivitám než respondenti na vesnici. To může být ovlivněno dostupností a rozmanitostí možností pro zájmové činnosti ve městském prostředí, jako jsou sportovní kluby, kulturní instituce a další organizace. Vesničtí respondenti mohou být omezenější ve výběru, což může vést k menší pravidelnosti, i když mají stejný zájem o tyto aktivity. 18 % respondentů z vesnického prostředí uvádí, že se zájmovým činnostem věnují jednou týdně. U dětí ve městě je tento podíl nižší, konkrétně 9,7 %. Naopak, 23 % respondentů na vesnici se pravidelně dvakrát týdně věnuje zájmovým činnostem, zatímco u respondentů ve městě je tento podíl vyšší (28 %).

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
nevěnoval/a	0	0
1x týdně	12	9,7%
2x týdně	35	28,2%
více jak 2x týdně	77	62,1%
Σ	124	100%

Tab. č.29 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Graf č.26 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.15

16. otázka: Jak často ses věnoval/a činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.13 - během pandemie Covid-19?

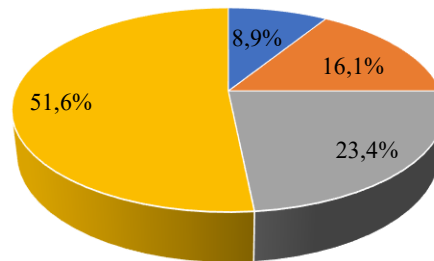
Rozdíl mezi vesnickými a městskými respondenty v četnosti věnování se zájmovým činnostem během pandemie Covid-19 je poměrně významný. Z výsledků vyplývá, že u respondentů ve městě se 23 % z nich věnovalo během pandemie svým zájmům 2x týdně, zatímco u respondentů na vesnici je to ještě o něco více, konkrétně 28 %. Obě skupiny respondentů vykazují zvýšený zájem o zájmové aktivity ve srovnání s obdobím před pandemií, i přesto, že na vesnici mohou být omezeny výběrem zájmových aktivit kvůli menšímu množství dostupných organizací, jak již bylo zmíněno výše. 41 % z nich se věnuje zájmovým činnostem více než dvakrát týdně. To ukazuje jejich silnou motivaci a snahu zapojit se do aktivit, které je baví a rozvíjí jejich dovednosti. U městských to je pak celých 51,6 %.

U skupiny "nevěnoval/a" se jedná o respondenty, kteří v otázce 13., během pandemie Covid-19 uváděli, že se nevěnují žádným činnostem. U respondentů na vesnici toto procento činí 13 % a u respondentů ve městě 9 %. Procento respondentů na vesnici, kteří se aktivitám věnují alespoň 1x týdně činí 18 % a u respondentů ve městě činí 16 %. Důvody, proč vykazují četnost 1x týdně, mohou být různé. Jedním z důvodů může být omezený časový rozvrh a jiné závazky, kterými tito respondenti disponují. Během pandemie se mnoho dětí muselo přizpůsobit novým podmínkám vzdělávání na dálku, což mohlo vést ke zvýšenému časovému vytížení v rámci školních povinností.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
nevěnoval/a	11	8,9%
1x týdně	20	16,1%
2x týdně	29	23,4%
více jak 2x týdně	64	51,6%
Σ	124	100,0%

Tab. č.30 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědi (N = 124)

Jak často ses věnoval/a činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.13 - během pandemie Covid-19?

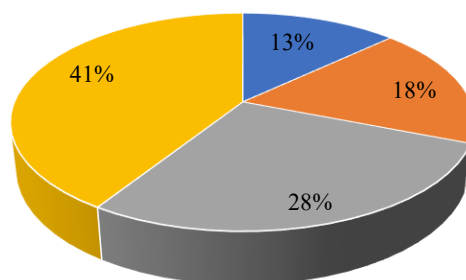
■ nevěnoval/a ■ 1x týdně ■ 2x týdně ■ více jak 2x týdně

Graf č.27 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.15

Odpo věď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
nevěnoval/a	13	13%
1x týdně	18	18%
2x týdně	28	28%
více jak 2x týdně	41	41%
Σ	100	100%

Tab. č.31 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí (N = 100)

Jak často ses věnoval/a činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.13 - během pandemie Covid-19?

■ nevěnoval/a ■ 1x týdně ■ 2x týdně ■ více jak 2x týdně

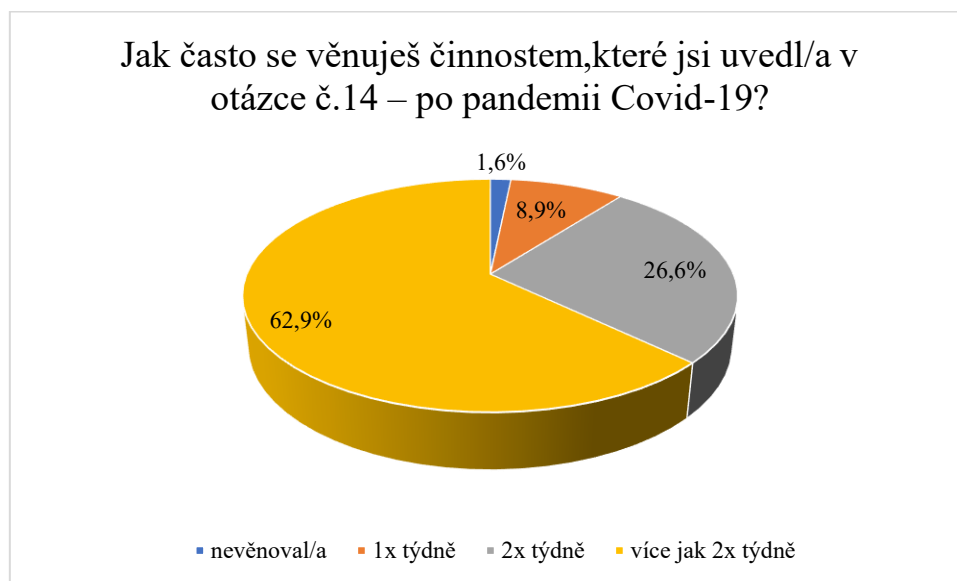
Graf č.28 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.16

17. otázka: Jak často se věnuješ činností, které jsi uvedl/a v otázce č.14 – po pandemii Covid-19?

Na vesnických školách se 56 % respondentů věnuje zájmovým činnostem více než 2x týdně, zatímco na městských školách je to vysokých 63 %. Tato statistika ukazuje, že ve městském prostředí je větší podpora a dostupnost různých zájmových aktivit, které respondenty motivují k pravidelnému zapojení. Naopak na vesnických školách je nižší podíl respondentů, kteří se zájmovým činnostem nevěnují vůbec (4 %), ve srovnání s městskými školami, kde to činí pouze 1,6 %. To nastiňuje, že ve městě je větší variabilita zájmových činností a respondenti mají širší možnosti a přístup k různým aktivitám, které je baví a naplňují. Rozdíl mezi vesnickými a městskými školami v této otázce může být způsoben opět různými faktory, jako je geografická lokalita, dostupnost infrastruktury, nabídka zájmových kroužků a jiné.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
nevěnoval/a	2	1,6%
1x týdně	11	8,9%
2x týdně	33	26,6%
více jak 2x týdně	78	62,9%
Σ	124	100%

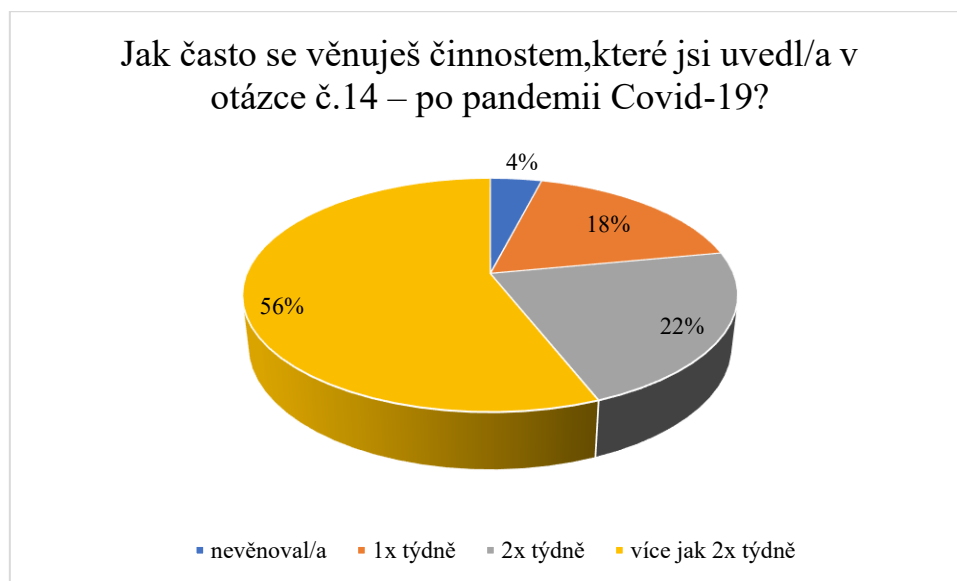
Tab. č.32 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Graf č.29 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.17

Odpořed'	Empirická řetnost	Podíl v celkovém souboru
nevřnoval/a	4	4%
1x řydnř	18	18%
2x řydnř	22	22%
vřce jak 2x řydnř	56	56%
Σ	100	100%

Tab. ř.33 Rozložení celkovřho souboru vesnickřh řkol z hlediska odpovřdí (N = 100)

Graf ř.30 Zobrazení procentuřlnřho zastoupenř odpovřdí respondentř z vesnickřh řkol u otřzky ř.17

18. otřzka: Chybřla ti nřjakř zřjmovř řinnost, kterř byla břhem pandemie Covid-19 pozastavena/zruřena?

Nejvřraznřjší rozdřl u třto otřzky se projevil v oblasti volnřho pohybu, kterř byl břhem pandemie vřraznř omezen. Na vesnickřh řkolřch i ve mřstskřh řkolřch si přes 52 % respondentř střřovalo na nedostatek mořnosti volnřho pohybu. Omezenř se třkala předevřm cestovřnř mimo okres, navřstřevovřnř veřejnřh prostorř a kontaktu s ostatnřmi lidmi. Toto omezenř mřlo znařnř dopad na fyzickou aktivitu dřtř, kterř byla nucena omezit venkovnř aktivity a hranř se svřmi vrstevnřky. Sportovnř aktivity se takř ocitly pod vlivem opatřenř. Zřpasy a trřninky byly zruřeny nebo omezeny na minimřlnř řroveň. To vedlo ke zklamřnř u dřtř, kterř byly aktivnřmi sportovci. Na vesnickřh řkolřch se 52 % respondentř a na mřstskřh řkolřch 38 % respondentř vyjřdřilo, ře jim sportovnř aktivity nejvřce chybřly

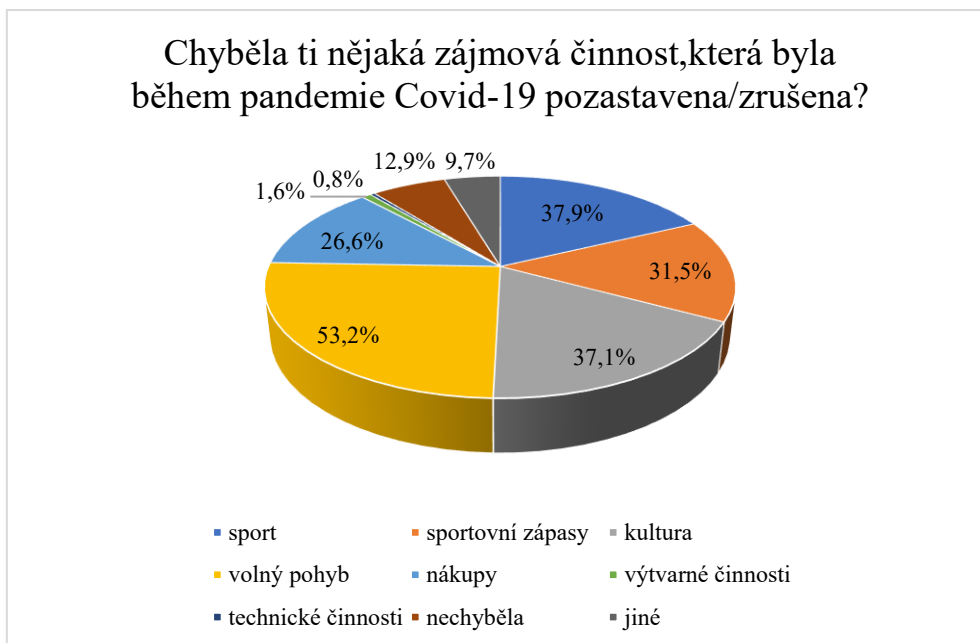
během pandemie. Kultura, včetně návštěv kin, divadel a festivalů, byla také postižena opatřeními.

Výsledky ankety ukázaly, že 31 % respondentů ve vesnickém prostředí a 37 % respondentů v městském prostředí pocíťovalo nedostatek kulturních aktivit. U dětí ve městě se také projevila větší touha po nákupech než na vesnici. U 26,6 % respondentů ve městech a 23 % respondentů na vesnicích byla tato činnost vnímána jako nedostatečná během pandemie. Omezení otevírací doby obchodů, omezený přístup ke specifickým obchodům a obavy z nakazit se vedly ke snížení možností nákupů. Někteří respondenti však také uváděli, že jim žádná zájmová činnost nechyběla.

Tato skupina (13 % ve městech a 15 % na vesnicích) buď nebyla aktivní v zájmových činnostech před pandemií, nebo se věnovala činnostem, které nebyly ovlivněny opatřeními. Skupina respondentů buď byla pasivnější nebo našla alternativní aktivity, které zůstaly dostupné i během pandemie. V kategorii "jiné" byly zmíněny různé činnosti, které nebyly explicitně uvedeny v anketě. Výlety s rodinou, účast na sportovních závodech, škola a setkávání s kamarády byly jen některé z odpovědí, které ukazují, že existují další zájmové aktivity, které měly pro respondenty během Covidu velký význam.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Sport	47	37,9%
sportovní zápasy	39	31,5%
Kultura	46	37,1%
volný pohyb	66	53,2%
Nákupy	33	26,6%
výtvarné činnosti	2	1,6%
technické činnosti	1	0,8%
Nechyběla	16	12,9%
Jiné	12	9,7%

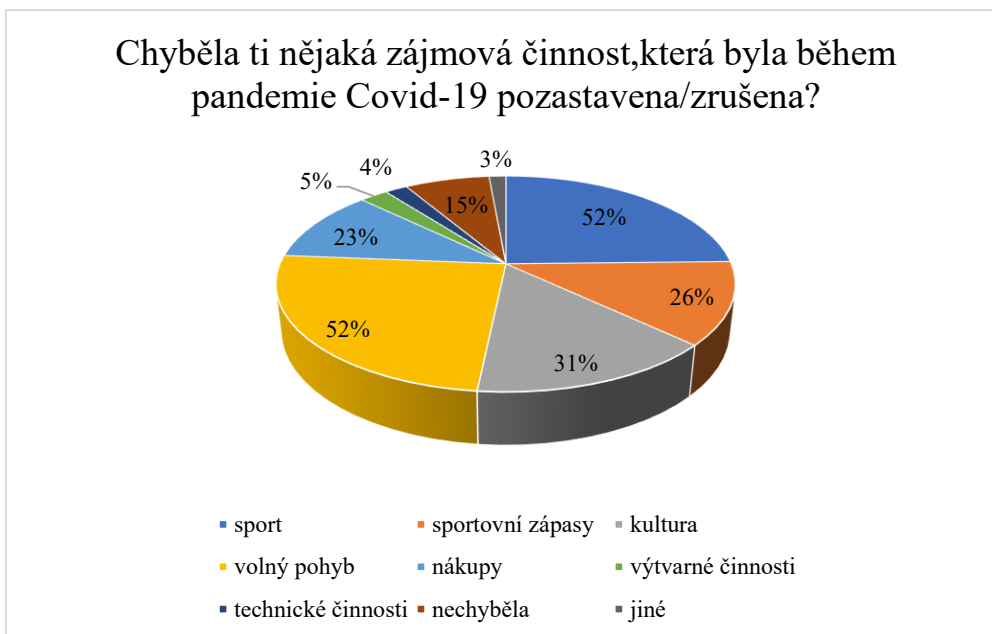
Tab. č.34 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí

Graf č.31 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.18

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Sport	52	52%
sportovní zápasy	26	26%
Kultura	31	31%
volný pohyb	52	52%
Nákupy	23	23%
výtvarné činnosti	5	5%
technické činnosti	4	4%
Nechyběla	15	15%
Jiné	3	3%

Tab. č.35 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědí

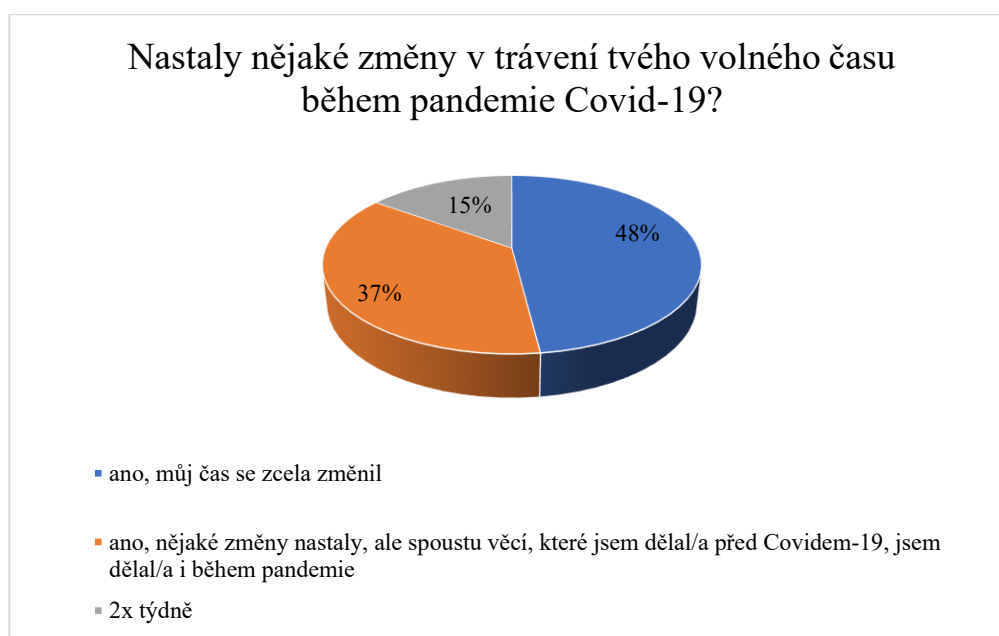
Graf č.32 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z vesnických škol u otázky č.18

19. otázka: Nastaly nějaké změny v trávení tvého volného času během pandemie Covid-19?

Podle výsledků ankety 48 % respondentů z vesnického prostředí uvedlo, že jejich volný čas se zcela změnil. Příčinou mohlo být několik faktorů, jako např. omezení sociálních kontaktů, zrušení zájmových aktivit, či omezený přístup k veřejným místům. Na druhou stranu, 37 % respondentů uvedlo, že jejich volný čas se sice změnil, ale mnoho aktivit, které dělali před pandemií, bylo stále možné provádět i během pandemie. To může znamenat, že se respondenti přizpůsobili novým podmínkám a hledali alternativní způsoby trávení volného času. Pouze 15 % respondentů uvedlo, že nedošlo k žádným změnám v trávení jejich volného času během pandemie. Mezi tyto jedince můžeme řadit např. respondenty, kteří měli omezený počet zájmových aktivit již před pandemií, a tak se nemuseli přizpůsobovat novým podmínkám. Také to mohou být respondenti, kteří se více zaměřili na individuální aktivity a zájmy, které nebyly ovlivněny opatřeními.

Odpořed'	Empirická řetnost	Podíl v celkovém souboru
ano, můj řas se zcela změnil	48	48%
ano, řějaké změny nastaly, ale spoustu věčí, které jsem dělala/a před Covidem-19, jsem dělala/a i během pandemie	37	37%
2x týdně	15	15%
Σ	100	100%

Tab. ř.36 Rozložení celkového souboru vesnických řkol z hlediska odpoředí (N = 100)

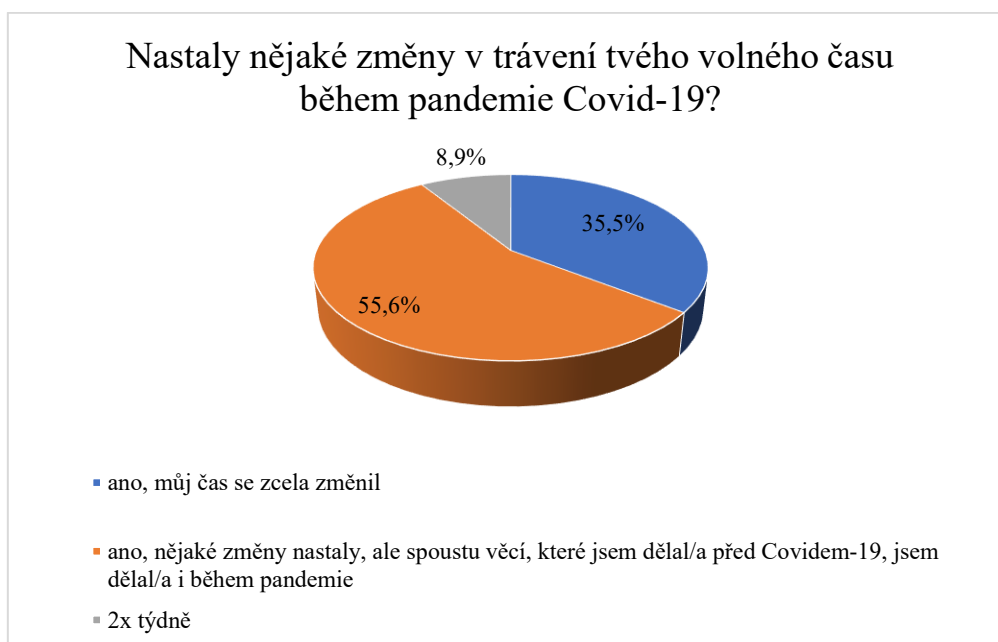

Graf ř.33 Zobrazení procentuálního zastoupení odpoředí respondentů z vesnických řkol u otázky ř.19

Co se týče respondentů ve městech, tak podle odpoředí 35,5 % z nich se jejich volný řas zcela změnil. Tato skupina byla opět pravděpodobně ovlivněna omezeními a opatřeními, které byly zavedeny. Necelých 56 % respondentů uvedlo, že se jejich volný řas sice změnil, ale stále prováděli mnoho aktivit, které dělali i během pandemie a pouze 9 % respondentů uvedlo, že se jejich volný řas nijak nezměnil během pandemie. Důvody, proč tomu tak bylo, jsou shodné s důvody dětí na vesnických řkolách.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
ano, můj čas se zcela změnil	44	35,5%
ano, nějaké změny nastaly, ale spoustu věcí, které jsem dělal/a před Covidem-19, jsem dělal/a i během pandemie	69	55,6%
2x týdně	11	8,9%
Σ	124	100,0%

Tab. č.37 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědí (N = 124)

Graf č.34 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.19

20. otázka: Přinesl ti Covid-19 do tvého volného času nějakou novou aktivitu?

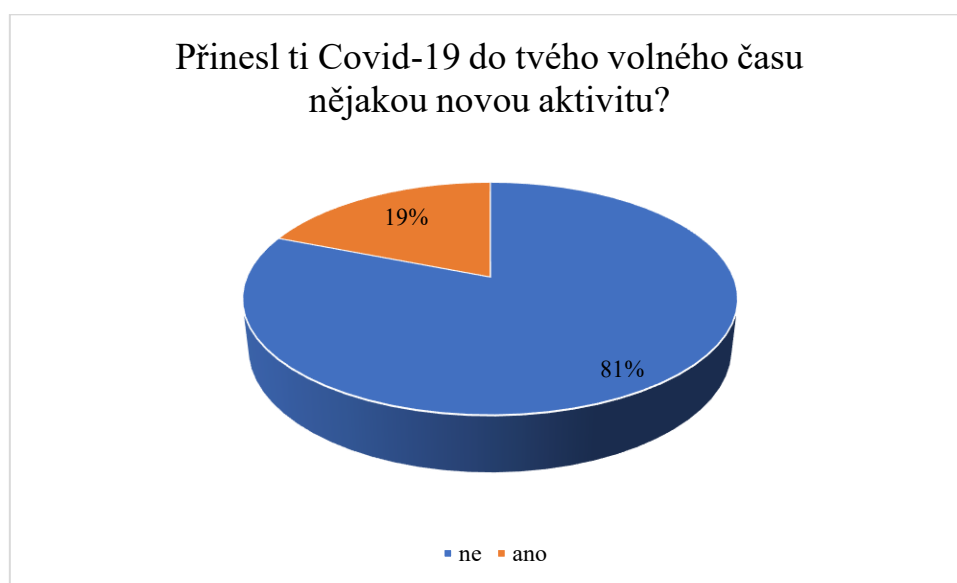
Zjištění z této ankety naznačují, že dopady pandemie Covid-19 na volnočasové aktivity dětí z různých vesnických a městských škol se projevily různě. Zatímco u některých respondentů

nedošlo k žádné změně a jejich volný čas zůstal podobný jako před pandemií, u dalších se otevřely nové příležitosti a aktivity.

U respondentů z vesnických škol celkem 81 % odpovědělo záporně, že jim pandemie nepřinesla žádnou novou aktivitu do jejich volného času. Naopak, 19 % odpovídajících uvedlo, že se jim otevřely nové možnosti. Mezi tyto aktivity patřily například nové sporty jako basketball, fotbal, florbal, tenis, mažoretky, hobbyhorsing. Někteří respondenti také zdůraznili, že měli více příležitostí trávit čas s rodinou, hrou na hudební nástroj, s kamarády nebo se věnovaly kreslení. V některých případech se objevily i negativní důsledky, jako je zmínka o depresi.

Odpo věď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ne	81	81%
Ano	19	19%
Σ	100	100%

Tab. č.38 Rozložení celkového souboru vesnických škol z hlediska odpovědi (N = 100)

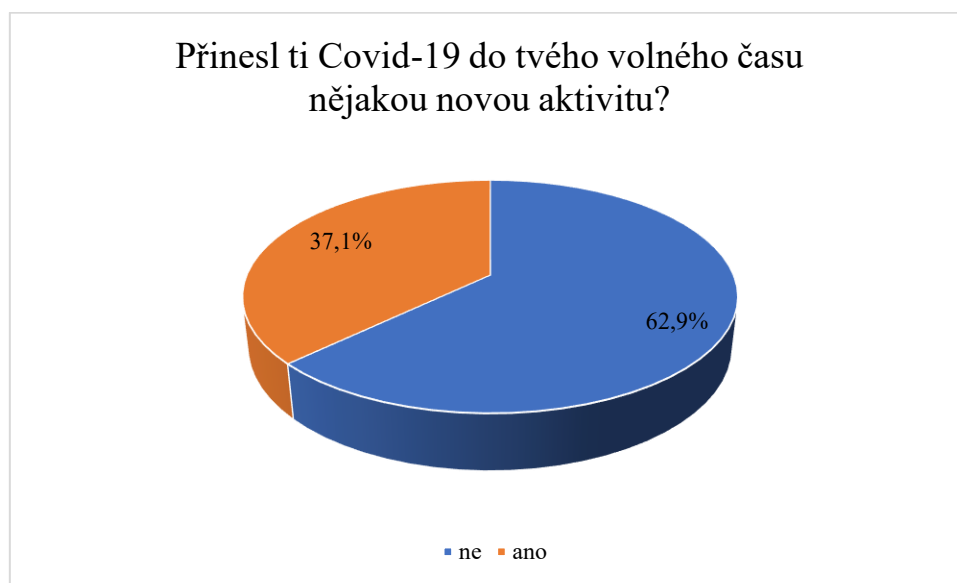
Graf č.35 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědi respondentů z vesnických škol u otázky č.20

U respondentů z městských škol 63 % odpovědělo záporně, že pandemie nepřinesla do jejich volného času žádnou novou aktivitu. Naopak, 37 % odpovídajících uvedlo, že se jim také otevřely nové možnosti. Mezi těmito aktivitami se objevil již zmíněný zvýšený čas strávený rodinou a v přírodě, učení nových jazyků (ruština, polština), hra na kytaru, posilování, malování, objevování nových výtvarných technik, více čtení nebo se zapojení do nových sportů

jako baseball, florbal nebo parkour. Nicméně, někteří respondenti také zdůraznili, že více času tráví na telefonu.

Odpověď	Empirická četnost	Podíl v celkovém souboru
Ne	78	62,9%
Ano	46	37,1%
Σ	124	100%

Tab. č.39 Rozložení celkového souboru městských škol z hlediska odpovědi (N = 124)

Graf č.36 Zobrazení procentuálního zastoupení odpovědí respondentů z městských škol u otázky č.20

4.6. Vyhodnocení výzkumných otázek

Hlavní VO1: Jak se změnilo volnočasové aktivity u dětí na 2. stupni ZŠ během pandemie Covid-19?

Na základě výsledků ankety bylo zjištěno, že v době pandemie Covid-19 došlo k významnému poklesu času, který respondenti trávili volnočasovými aktivitami. Mnoho aktivit, kterým se respondenti předtím věnovali, bylo zrušeno nebo omezeno, což ovlivnilo jejich možnosti a časové rozpětí pro provozování těchto aktivit. Sportovní aktivity, kulturní akce, výtvarné a technické činnosti byly méně časté nebo dokonce přerušeny. Omezení pohybu a cestování byla nařízena kvůli opatřením souvisejícím s pandemií. Po skončení pandemie Covid-19 dochází postupně k obnovení času věnovaného volnočasovým aktivitám. Respondenti se opět začínají věnovat svým oblíbeným aktivitám a hledají způsoby, jak si užít volný čas.

Dílčí VO2: Jakým volnočasovým aktivitám se věnovaly respondenti před covidem na vesnických a městských školách?

Respondenti na vesnických školách se převážně věnovali sportovním aktivitám jako fotbal, florbal, tanec atd. Sportovní zápasy, jak online přenosy, tak i jejich navštěvování, byly také oblíbenou činností. Kromě toho, někteří respondenti projevovali zájem o kulturní aktivity, jako je kino, divadlo a festivaly. Nákupy, výtvarné a technické činnosti byly také zmíněny, ačkoliv v menší míře. Bylo zjištěno, že 15 % respondentů neuvádělo žádnou konkrétní činnost, kterou by se před pandemií věnovaly. Respondenti na městských školách se také aktivně zapojovali do sportovních aktivit. Kromě toho, mnoho z nich projevovalo zájem o kulturní aktivity, jako je návštěva kina, divadla, koncerty či festivaly. 13 % respondentů nezaznamenalo žádnou změnu ve svých volnočasových aktivitách.

Dílčí VO3: Jakým volnočasovým aktivitám se věnovaly respondenti během covidu na vesnických a městských školách?

Během pandemie Covid-19 docházelo k významným změnám ve volnočasových aktivitách dětí na vesnických a městských školách. V rámci ankety bylo zjištěno, jaké nové aktivity se respondenti v této obtížné době začali věnovat. Na vesnických školách děti objevily nové sportovní aktivity, jako je basketbal, fotbal, florbal, tenis, mažoretky a hobbyhorsing. Zaznamenala se také větší frekvence procházek do přírody a více času stráveného s rodinou. Někteří se začali učit hrát na hudební nástroj a rozvíjeli své kreslířské dovednosti. Je třeba zmínit, že někteří respondenti se také potýkali s depresemi, což naznačuje, že pandemie

měla na jejich psychický stav velký vliv. V městských školách se respondenti rovněž věnovali novým aktivitám. Zvýšil se čas strávený s rodinou a také se více trávilo časem v přírodě. Někteří respondenti využili čas doma k naučení se nových jazyků, jako je ruština a polština. Hra na hudební nástroj, posilování, malování a experimentování s novými výtvarnými technikami patřily také mezi hojně zmiňované aktivity. Někteří respondenti projevili zájem o čtení a objevili nové sportovní disciplíny, jako je již zmíněný baseball, florbal, či parkour. Někteří z dotazovaných však také uváděli, že se jim výrazně zvýšil čas, který tráví s mobilními telefony.

Dílčí VO4: Jakým volnočasovým aktivitám se věnují respondenti po ukončení opatření pandemie covid-19 na vesnických a městských školách?

Po ukončení opatření pandemie Covid-19 se respondenti na vesnických i městských školách věnují různým volnočasovým aktivitám. V obou případech je patrné, že respondenti se po ukončení opatření pandemie Covid-19 vracejí k aktivitám, které dělali před pandemií, a znovu si užívají volnočasové aktivity, které jsou jim blízké a které je naplňují. Na vesnických školách respondenti stále vykazují největší zájem o sport. Vzhledem k uvolnění opatření mají respondenti možnost opět navštěvovat sportovní zápasy a turnaje. Kromě toho se stále věnují výtvarným činnostem, které rozvíjejí jejich kreativitu a výtvarné schopnosti. Byl zaznamenán také obnovený zájem o kulturní akce. Děti si také užívají volný pohyb a výlety do přírody, které jsou pro vesnické prostředí typické. V městských školách tomu také není jinak a sport u respondentů vyhrál na plné čáře. Respondenti se rovněž mohou opět účastnit sportovních zápasů a soutěží. Kromě toho mají zájem také o kulturní aktivity, jako jsou návštěvy divadel, koncertů a výstav. Někteří se angažují v hudebních aktivitách, jako je hra na hudební nástroj nebo zpěv. Výtvarné činnosti, čtení knih a další kreativní aktivity jsou také součástí jejich volnočasového programu, avšak ne tak početně zastoupeného.

Dílčí VO5: Jaký rozdíl byl mezi městskými a vesnickými školami k navrácení volnočasovým aktivitám po ukončení opatření?

Po ukončení opatření pandemie Covid-19 byl pozorován určitý rozdíl mezi městskými a vesnickými školami v návratu k volnočasovým aktivitám. V městských školách bylo zaznamenáno rychlejší navrácení se k aktivitám ve srovnání s vesnickými školami.

Respondenti projevili vyšší míru zapojení do volnočasových aktivit po skončení pandemických opatření, což souvisí se širší nabídkou a dostupností různých aktivit ve městském prostředí. Městští respondenti mají obvykle snazší přístup ke sportovním klubům, kulturním zařízením,

výtvarným a technickým aktivitám a také ke komunitě, která podporuje a organizuje tyto činnosti. Proto se městští respondenti mohli snáze vrátit ke svým oblíbeným aktivitám a využívat volný čas pro rozvoj svých zájmů. V městských školách bylo 63 % respondentů, kteří se věnovali volnočasovým aktivitám více než dvakrát týdně po ukončení opatření, necelých 27 % se věnovalo aktivitám dvakrát týdně a 9 % se věnovalo aktivitám jednou týdně. Naopak ve vesnických školách bylo zaznamenáno pomalejší navrácení k volnočasovým aktivitám. I přesto ale bylo 56 % respondentů, kteří se věnovali volnočasovým aktivitám více než dvakrát týdně po ukončení opatření, 22 % se věnovalo aktivitám dvakrát týdně a 18 % se věnovalo aktivitám alespoň jednou týdně.

Diskuse

Cílem mé diplomové práce bylo zjistit, jak se změnilo volnočasové aktivity u dětí na 2. stupni ZŠ před covidem a po covidu. Problematika volnočasových aktivit nedospělé populace v kontextu pandemie Covid-19 je v současné době předmětem intenzivního odborného zkoumání. Mezi významnými autory lze nalézt několik důležitých přístupů a poznatků. Beránková se zaměřuje na vliv nouzového stavu vyhlášeného v souvislosti s pandemií, který vedl k výraznému omezení nebo zrušení finančně podporovaných volnočasových aktivit, které organizovaly různé subjekty. Dolejš klade důraz na sociální interakce vrstevníků a jejich vliv na formování chování mladších dětí, přičemž tato dynamika ovlivňuje jejich budoucí postavení ve společnosti. Hamřík se zabývá přechodem dětí na online prostředí, které nahradilo tradiční formy osobních setkání, což vedlo k rozšíření času stráveného s mobilními zařízeními. Janto a Jantová zdůrazňují aktuálnost a význam tématu volného času, které souvisí s častým pasivním vyplňováním volného času například prostřednictvím televize či počítačů, což může přispět k rozvoji nezdravého životního stylu, včetně problémů s obezitou. Sekot poukazuje na značný nárůst zájmu nedospělé populace o pasivní formy volnočasových aktivit, jako je sledování televizního vysílání, hraní videoher či online činností, současně s poklesem aktivních volnočasových aktivit. Stančíková uvádí, že v důsledku pandemie došlo ke značnému poklesu návštěvnosti různých zařízení, jako jsou hrady, zámky, aquaparky či sportovní akce. Tyto výše zmíněné poznatky a zjištění důrazně poukazují na význam a aktuálnost zkoumání problematiky volnočasových aktivit u dětí v kontextu pandemie Covid-19.

Anketa byla vytvořena s cílem získat informace o změnách v trávení volného času dětí na vesnických a městských školách během pandemie covid-19. Celkem se na anketě podílelo 224 respondentů, z nichž 100 byly z vesnických škol a 124 z městských škol. Anketní otázky se zaměřovaly na různé aspekty volnočasových aktivit, včetně změn ve frekvenci, povaze a oblíbených aktivit. Nicméně, i přes omezení a nové podmínky se mnoho respondentů dokázalo adaptovat a najít nové způsoby, jak trávit svůj volný čas. Online forma ankety se u žáků ukázala jako úspěšná. Jediným aspektem, který považuji za negativní, je nejistota ohledně toho, kolik žáků skutečně anketu vyplnilo. Pokud bych rozeslala anketu v papírové formě přímo ve škole, existuje vyšší pravděpodobnost, že obdržím všechny zpět vyplněné než při použití online formy.

Mým názorem je, že situace před pandemií Covid-19 poskytovala dětem mnohem větší možnosti a volnost při výběru a věnování se volnočasovým aktivitám. Respondenti měli širokou

škálu aktivit, kterým se mohly věnovat bez omezení a překážek. Byly aktivní, hýbaly se, a často se zapojovaly do sportovních aktivit, uměleckých činností, výtvarného tvoření, a společenských akcí. Volný čas jim přinášel radost, možnost rozvíjet své dovednosti a setkávat se s přáteli. Nicméně, pandemie Covid-19 přinesla dramatické změny a omezení, které zasáhly i životy a volnočasové aktivity dětí. Zavření škol, omezení sociálních kontaktů a opatření týkající se sportovních a kulturních událostí výrazně ovlivnily způsob, jakým se respondenti mohli věnovat svým oblíbeným aktivitám.

Mnoho sportovních a kulturních akcí bylo zrušeno nebo přesunuto do online prostředí, což omezovalo možnosti respondentů a narušovalo jejich obvyklé rutiny. Během pandemie se respondenti museli přizpůsobit novým podmínkám a hledat alternativní způsoby, jak trávit volný čas. Někteří respondenti se zaměřili na individuální aktivity, jako je cvičení doma, učení se nových dovedností online, či vytváření uměleckých děl. Omezení sociálních kontaktů také vedlo k tomu, že se některé děti začaly více věnovat rodinným aktivitám a strávily více času se svými rodiči, či sourozenci. S postupným ukončováním omezení a návratem k normálnímu životu, respondenti postupně začali obnovovat i své volnočasové aktivity. Mnoho z nich se vrátilo ke svým oblíbeným sportovním, kulturním a společenským aktivitám.

Avšak ne všichni respondenti se vrátili k původnímu rozsahu svých aktivit. Někteří ztratili zájem nebo se přeorientovaly na nové zájmy a koníčky, které objevily během pandemie. Získání respondentů zpět do aktivního životního stylu a podporování jejich účasti na volnočasových aktivitách, podobně jako tomu bylo před pandemií covid-19, je důležitým cílem v oblasti vzdělání a zdraví. S ohledem na výzvy a změny, které pandemie přinesla, je nezbytné přijmout opatření, která opět budou motivovat děti k více pohybu a zapojení do různých aktivit. Existuje několik možností, která mohou pomoci obnovit dětský zájem.

Prvním krokem je vytvoření povědomí o důležitosti fyzické aktivity pro zdraví a celkový rozvoj dítěte. Vzdělávací programy a osvěta mohou sehrát klíčovou roli při informování rodičů, učitelů a samotných dětí o výhodách pohybu a aktivního životního stylu. Rodina a škola hrají zásadní roli při motivování dětí k větší aktivitě. Rodiče mohou být příkladem aktivního životního stylu a vytvořit podporující prostředí pro fyzickou aktivitu. Rodinné aktivity, jako jsou společné výlety, sportovní hry nebo cvičení, mohou být zábavným způsobem, jak zapojit celou rodinu do pohybu.

Ve školním prostředí je nezbytné posílit význam tělesné výchovy a volnočasových aktivit. Školy by měly nabízet různé sportovní disciplíny a aktivity, které osloví různé zájmy dětí.

Modernizace školních dvorů, přidání sportovních zařízení a organizace sportovních turnajů a soutěží mohou přispět ke vzniku příjemného prostředí pro fyzickou aktivitu. Spolupráce s místními sportovními kluby a organizacemi může také podporovat zájem dětí o různé sportovní aktivity. Nabídka pravidelných tréninků, kurzů a sportovních akcí mimo školní prostředí může dětem poskytnout možnost objevovat nové sporty a zájmy.

Důležité je ale také podporovat tvůrčí a neformální aktivity, které umožní dětem projevit své zájmy a talenty. Umělecké aktivity, hudební lekce, taneční kurzy, divadelní skupiny nebo výtvarné workshopy mohou být přitažlivou alternativou pro děti, které mají zájem o umění a kreativitu. Všechny tyto opatření vyžadují koordinaci a spolupráci mezi rodinou, školou, místními komunitami a dalšími relevantními institucemi.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala problematikou změn v trávení volného času dětí během pandemie covid-19. V diskusi byla následně navržena opatření, která by mohla přispět k obnovení aktivit podobných těm před pandemií. Analýza výsledků průzkumu mezi dětmi z vesnických a městských škol poskytla cenné poznatky o dopadu pandemie na volnočasové aktivity dětí a odhalila rozdíly mezi těmito dvěma skupinami.

Výsledky naznačují, že pandemie měla velmi výrazný vliv na volnočasové aktivity dětí. V obou skupinách respondentů bylo zaznamenáno snížení jak fyzické aktivity, tak i úbytek zájmu o jiné další aktivity. Čelili omezením, jako byly zavřené sportovní zařízení, uzavřené školy a omezený sociální kontakt. Tyto faktory vedly k poklesu motivace a zájmu o aktivity, které představovaly zdroj radosti, rozvoje a sociální interakce.

Navzdory těmto výzvám je důležité podporovat a motivovat děti k opětovnému zapojení do aktivit podobných těm před pandemií. Rodiče, školy a komunitní organizace hrají klíčovou roli ve vytváření podpůrného prostředí pro zdravý a aktivní životní styl dětí. Mohou dětem poskytnout podporu, povzbuzení a příklad aktivního životního stylu. Školy by měly věnovat větší pozornost tělesné výchově a sportovním aktivitám, a to jak v rámci školního programu, tak ve formě školních týmů a soutěží.

Pro dosažení větší angažovanosti dětí je důležité vytvořit atraktivní a rozmanité možnosti volnočasových aktivit. Organizování sportovních turnajů, tanečních kurzů, uměleckých dílen a dalších zájmových aktivit může přilákat děti a motivovat je k aktivnějšímu životnímu stylu. Vytvoření partnerství s místními sportovními kluby a uměleckými organizacemi může poskytnout dětem širokou škálu možností a zvýšit jejich zájem o aktivní trávení volného času.

Je také důležité zvážit význam digitálních technologií a jejich potenciál pro podporu aktivit dětí. Využití interaktivních aplikací, online tutoriálů a herních prvků může přinést nové formy zábavy a motivace pro děti. Nicméně je nezbytné dbát na vyváženost mezi digitálními a fyzickými aktivitami, aby se předešlo nadměrnému sedavému životnímu stylu.

V závěru je třeba říct, že návrat dětí k aktivitám podobným těm před pandemií vyžaduje komplexní přístup a spolupráci mezi rodinami, školami, komunitami a veřejnými institucemi. Pouze kombinací vhodných opatření, podpůrného prostředí a motivace lze dosáhnout obnovení aktivity dětí a přispět k jejich celkovému zdraví a pohodě.

Seznam zdrojů

1. Akademie věd České republiky. *Věda na doma* [online]. 2020 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/pro-verejnost/veda-na-doma/>.
2. BAČUVČÍK, Radim. *Mláďí a zralost v marketingové komunikaci*. Zlín: VeRBuM, 2014. Protipóly marketingové komunikace. ISBN 978-80-87500-50-7.
3. BÁRTOVÁ, Jarmila. *Přehled patologie*. Vydání druhé. V Praze: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4775-3.
4. BARTUŇKOVÁ, Jiřina a Anna ŠEDIVÁ. *Imunodeficiencie*. 3., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-1273-9.
5. BEJŠOVEC, Adam. Pro návštěvu restaurace, divadla nebo sportoviště nestačí negativní test na koronavirus. Začíná platit nové nařízení vlády. Český rozhlas: Rádio Praha [online]. 22. 11. 2021 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://praha.rozhlas.cz/pro-navstevu-restaurace-divadla-nebo-sportoviste-nestaci-negativni-test-na-8624029>.
6. BENDL, Stanislav. *Vychovatelství: učebnice teoretických základů oboru*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4248-9.
7. BERÁNKOVÁ, Tereza. *Volnočasové aktivity pro děti omezil nouzový stav. Organizace neví, zda budou mít příští rok peníze*. iRozhlas [online]. 21. 5. 2020 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/deti-volny-cas-aktivity-organizace-krouzky-skaut-koronavirus-nouzovy-stav_2005211647_aur.
8. BESEDOVÁ, Petra. *Psychické procesy při výuce cizích jazyků*. Praha: Grada, 2021. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-3116-7.
9. BOCAN, Miroslav. *Děti v ringu dnešního světa: hodnotové orientace dětí ve věku 6 až 15 let*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012. ISBN 978-80-87449-24-0.
10. ČERMÁKOVÁ, Iveta. *Talking medicine: Czech for medical students*. [Fourth revised English edition, (third at Karolinum press)]. Prague: Charles University, Karolinum Press, 2018. ISBN 978-80-246-3954-3.

11. DEPOO, Lucie, Markéta ŠNÝDROVÁ, Ivana ŠNÝDROVÁ, Gabriela JEŽKOVÁ PETRŮ a Hana URBANCOVÁ. *Motivace pracovního jednání*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021. ISBN 978-80-88330-20-2. s. 129
12. DOBRYLOVSKÝ, Jiří. *Ekonomická geografie pro ekonomy*. [Praha]: Vysoká škola ekonomie a managementu, 2021. ISBN 978-80-88330-35-6.
13. DOLEJŠ, Martin a Miroslav OREL. *Rizikové chování u adolescentů a impulzivita jako prediktor tohoto chování*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5252-4.
14. DVOŘÁK, Dominik. *Česká základní škola: vícepřípadová studie*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1896-8.
15. GALUSOVÁ, Veronika. *Sandtray: život jako na dlani: praktický manuál pro aplikaci terapie hrou v pískovišti*. Praha: Pointa, 2020. ISBN 978-80-7650-018-1.
16. GEISLEROVÁ, Eli. *Mít přehled: průvodce informačními a poradenskými službami pro mládež v ČR*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 2012. ISBN 978-80-87449-02-8.
17. HAINER, Vojtěch. *Základy klinické obezitologie*. 3., zcela přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-1302-6.
18. HAMŘÍK, Zdeněk. *Volný čas dětí a mládeže: zábava, odpočinek a příležitost pro rozvoj*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2022. ISBN 978-80-244-6182-3.
19. HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOŤA. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0042-0.
20. HELUS, Zdeněk. *Úvod do psychologie*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2018. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4675-3.
21. HELUS, Zdeněk, JEDLIČKA, Richard, ed. *Teorie výchovy – tradice, současnost, perspektivy*. V Praze: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2412-9.
22. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. Čtvrté, přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.
23. HENDL, Jan. *Big data: věda o datech – základy a aplikace*. Praha: Grada Publishing, 2021. Průvodce (Grada). ISBN 978-80-271-3031-3.

24. HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4697-5.
25. HOLÝ, Jan a Jiří VAVROŇ. *Rodiče neumějí s dětmi využívat volný čas*. Novinky.cz [online]. 6. 5. 2019 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/zena-deti-rodice-neumeji-s-detmi-vyuzivat-volny-cas-40282173>.
26. HOMFRAY, Šárka, Jana SKALKOVÁ a Klára ČMOLÍKOVÁ COZLOVÁ. *Nástroje slad'ování osobního a pracovního života: z pohledu zaměstnance i zaměstnavatele*. Praha: Grada Publishing, 2022. Právo pro každého (Grada). ISBN 978-80-271-3341-3.
27. JABOR, Antonín, Janka FRANEKOVÁ a Zdenek KUBÍČEK. *Principy interpretace laboratorních testů*. 2., přepracované a doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2020. ISBN 978-80-271-1272-2.
28. JANSÁ, Petr. *Pedagogika sportu*. Vydání druhé. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-3986-4.
29. JANTOVÁ, Alžběta a Pavol JANTO. *Volný čas a volnočasové aktivity*. Šance Dětem [online]. 17. 3. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/volny-cas-volnocasove-aktivity>.
30. JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5447-5.
31. KACHLOVÁ, Miroslava a Ilona PLEVOVÁ. *Postupy v ošetrovatelské péči: bariérová ošetrovatelská péče*. Praha: Grada Publishing, 2022. Sestra (Grada). ISBN 978-80-271-1243-2.
32. KLÍMA, Jiří. *Pediatric pro nelékařské zdravotnické obory*. Praha: Grada Publishing, 2016. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-5014-9.
33. KNOTOVÁ, Dana. *Školní poradenství*. Praha: Grada, 2014. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4502-2.
34. KONČELÍKOVÁ, Dana, Klára LÁTALOVÁ a Ján PRAŠKO. *Panická porucha*. Praha: Grada Publishing, 2016. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5218-1.
35. KOPECKÁ, Ilona. *Psychologie: učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-2473-876-5.

36. KOSTELECKÁ, Yvona, Richard BRAUN, Jiří HASMAN, Kateřina MACHOVCOVÁ, Jakub PIVARČ, Zuzana HADJ-MOUSSOVÁ a David HÁNA. *Žáci-cizinci ve školní třídě*. Praha: Univerzita Karlova - Pedagogická fakulta, 2019. ISBN 978-80-7603-087-9.
37. KOUCKÁ, Pavla. *Cesta z covidové frustrace*. Psychologie Dnes [online]. 2022 [cit. 2022-11-06]. Dostupné z: <https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/100729/cesta-z-covidove-frustrace>.
38. KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie pocitů štěstí: současný stav poznání*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4436-0.
39. KUBAL, Michal a Vojtěch GIBIŠ. *Pandemie: anatomie krize*. Praha: Kniha Zlin, 2021. IN. ISBN 978-80-7662-241-8.
40. KUČERA, Dalibor. *Moderní psychologie: hlavní obory a témata současné psychologické vědy*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4621-0.
41. KUKLA, Lubomír. *Sociální a preventivní pediatrie v současném pojetí*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-3874-1.
42. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013 (Dotisk). Psyché (Grada). ISBN 978-80-2471-284-0.
43. MARINOV, Zlatko a Dalibor PASTUCHA. *Praktická dětská obezitologie*. Praha: Grada, 2012. Edice celoživotního vzdělávání ČLK. ISBN 978-80-247-4210-6.
44. MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. Praha: Nakladatelství Vyšehrad, spol s. r. o., 2017. ISBN 978-80-7429-860-8.
45. MÜLLEROVÁ, Dana a Anna AUJEZDSKÁ. *Hygiena, preventivní lékařství a veřejné zdravotnictví*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2510-2.
46. OUTRATA, Filip, Petr BALLA, Radek BUBEN, et al. *Demokracie – jak dál?: rizika a výzvy pro Česko a svět*. V Praze: Vyšehrad, 2021. Česko – Evropa – svět příštích 50 let. ISBN 978-80-7601-500-5.
47. PASTUCHA, Dalibor. *Pohyb v terapii a prevenci dětské obezity*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-4065-2.
48. PASTUCHA, Dalibor. *Tělovýchovné lékařství: vybrané kapitoly*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4837-5.

49. PERIČ, Tomáš a Jan BŘEZINA. *Jak nalézt a rozvíjet sportovní talent: průvodce sportováním dětí pro rodiče i trenéry*. Praha: Grada Publishing, 2019. ISBN 978-80-271-0527-4.
50. POLÁČKOVÁ ŠOLCOVÁ, Iva. *Emoce: regulace a vývoj v průběhu života: funkce a zákonitosti emocí, sociální a kulturní souvislosti, měření emocí*. Praha: Grada, 2018. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5128-3.
51. PÖSLOVÁ, Blanka. *Tolerantní výchova*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-271-0622-6.
52. Praha: Metropole všech. *Děti* [online]. 2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://metropolevsech.eu/cs/praha/volny-cas/deti/>.
53. PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3470-5.
54. PROCHÁZKA, Roman. *Teorie a praxe poradenské psychologie*. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4451-3.
55. PROCHÁZKA, Roman a Miroslav OREL. *Vývojová neuropsychologie*. Praha: Grada, 2021. Psyché (Grada). ISBN 978-80-271-3080-1.
56. PUGNEROVÁ, Michaela. *Psychologie: pro studenty pedagogických oborů*. Praha: Grada, 2019. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0532-8.
57. RABOCH, Jiří a Pavel PAVLOVSKÝ. *Psychiatrie*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-2461-985-9.
58. ŘÍHOVÁ, Blanka a Marek ŠŤASTNÝ. *Jak se dělá imunita*. V Brně: CPress, 2021. ISBN 978-80-264-3571-6.
59. SEKOT, Aleš. *Pohybové aktivity pohledem sociologie*. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7918-2
60. SEKOT, Aleš. *Rodiče a sport dětí: rodičovské výchovné styly jako motivační faktor sportování dětí a mládeže*. Brno: Masarykova univerzita, 2019. ISBN 978-80-210-9292-1.
61. SLAMĚNÍK, Ivan. *Emoce a interpersonální vztahy*. Praha: Grada, 2011. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-3311-1.

62. SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
63. STANČIKOVÁ, Lucie. *Volný čas po covidu trávíme jinak. Zoo, sport, památky přišly o návštěvníky*. TN CZ [online]. 6. 11. 2021 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://tn.nova.cz/zpravodajstvi/clanek/447794-covid-19-zmenil-zpusob-traveni-volneho-casu-trpi-aquaparky-i-hrady-a-zamky>.
64. SUCHÁ, Jaroslava, Martin DOLEJŠ, Helena PIPOVÁ, Eva MAIEROVÁ a Panajotis CAKIRPALOGLU. *Hraní digitálních her českými adolescenty*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. ISBN 978-80-244-5424-5.
65. SYROVÝ, Petr a Tomáš TYL. *Osobní finance: řízení financí pro každého*. 4. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2021. Finance (Grada). ISBN 978-80-271-3123-5.
66. ŠIMKOVÁ, Svatava. *Já chci do oddílu, aneb, Jak si děti a rodiče vybírají kroužky a oddíly: o výsledcích výzkumu na téma: Zdroje informací a kritéria při výběru volnočasových aktivit*. Praha: Národní institut dětí a mládeže MŠMT, 2012. ISBN 978-80-87449-20-2.
67. ŠTEMBERK, Jan, Ivan JAKUBEC a Bohuslav ŠALANDA. *Automobilismus a česká společnost*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4757-9.
68. ŠTĚRBOVÁ, Dana a Miluše RAŠKOVÁ. *Specifika komunikace ve vztahu k sexualitě II: pomáhající profese ve vztahu k sexualitě, včetně osob s mentálním postižením – z empirického výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. ISBN 978-80-244-4994-4.
69. ŠVAMBERK ŠAUEROVÁ, Markéta, Klára ŠPAČKOVÁ a Eva NECHLEBOVÁ. *Speciální pedagogika v praxi: komplexní péče o děti se SPUCH*. Praha: Grada, 2012. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-4369-1.
70. TÁBORSKÝ, Miloš a kol. *Kardiologie VI: Chlopenní vady*. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-1997-4.
71. Tamtam: Centrum pro dětský sluch Tamtam, o. p. s. *Hrajeme si* [online]. 2023 [cit. 2023-02-12]. Dostupné z: <https://www.tamtam.cz/hrajeme-si/>.

72. TLÁSKALOVÁ, Andrea. *123 tipů pro výuku, která baví děti i učitele*. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3335-2.
73. TYRLÍK, Mojmír, ed. *Zátěž v adolescenci*. Brno: Masarykova univerzita, 2012. ISBN 978-80-210-6042-5.
74. VÁGNEROVÁ, Marie. *Obecná psychologie: dílčí aspekty lidské psychiky a jejich orgánový základ*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3268-1.
75. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání druhé, doplněné a přepracované. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.
76. VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.
77. VÁCHA, Marek Orko a Klára MANDAUSOVÁ. *Dobro a zlo 21. století*. V Praze: Mladá fronta, 2022. ISBN 978-80-204-6049-3.
78. VESELÁ, Jana a Petra KANIOKOVÁ VESELÁ. *Sociologické aspekty managementu*. Praha: Grada, 2011. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-2792-9.
79. VYMAZAL, Tomáš, Pavel MICHÁLEK a Olga KLEMENTOVÁ. *Anesteziologie (nejen) k atestaci*. Praha: Grada Publishing, 2021. ISBN 978-80-271-1230-2.
80. ZACHAROVÁ, Eva a Jitka ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ. *Základy psychologie pro zdravotnické obory*. Praha: Grada, 2011. Sestra (Grada). ISBN 978-80-247-4062-1.

PŘÍLOHY

Příloha č.1: Dotazník

Příloha č.1: Dotazník

- 1. Jakého jsi pohlaví?**
 - a. dívka
 - b. chlapec
- 2. Navštěvuješ základní školu ve městě, nebo na vesnici?**
 - a. město
 - b. vesnice
- 3. Jak často jsi trávil/a svůj volný čas s kamarády před pandemií Covid-19?**
 - a. každý den
 - b. několik dní v týdnu
 - c. žádné dny
- 4. Jak často jsi trávil/a svůj volný čas s kamarády v době pandemie Covid-19?**
 - a. každý den
 - b. několik dní v týdnu
 - c. žádné dny
- 5. Jak často trávíš svůj volný čas s kamarády po pandemii Covid-19?**
 - a. každý den
 - b. několik dní v týdnu
 - c. žádné dny
- 6. Jak často jsi trávil/a svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC před pandemií Covid-19?**
 - a. každý den
 - b. několik dní v týdnu
 - c. žádné dny
- 7. Jak často jsi trávil/a svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC během pandemie Covid-19?**
 - a. každý den
 - b. několik dní v týdnu
 - c. žádné dny
- 8. Jak často trávíš svůj volný čas na telefonu/tabletu/PC po pandemii Covid-19?**
 - a. každý den
 - b. několik dní v týdnu
 - c. žádné dny
- 9. Věnoval/a jsi se nějaké zájmové činnosti (sport, kultura, výtvarné činnosti, a jiné) před pandemií Covid-19?**
 - a. ano
 - b. ne
- 10. Věnoval/a jsi se nějaké zájmové činnosti (sport, kultura, výtvarné činnosti, a jiné) během pandemie Covid-19?**
 - a. ano
 - b. ne
- 11. Věnuješ se nějaké zájmové činnosti (sport, kultura, výtvarné činnosti, a jiné) po pandemii Covid-19?**
 - a. ano
 - b. ne

12. Jaké činnosti si se věnoval/a před pandemií Covid-19? Možnost zaškrtnout více možností:

- a. sport (fotbal, florbal, tanec, a jiné)
- b. kultura (film, divadlo, a jiné)
- c. nákupy
- d. telefon/PC
- e. čtení
- f. hudba & zpěv
- g. výtvarné činnosti
- h. technické činnosti (keramika, modelování, práce s nářadím a jiné)
- i. deskové hry
- j. žádné
- k. jiné – uveďte

13. Jaké činnosti si se věnoval/a během pandemie Covid-19? Možnost zaškrtnout více možností:

- a. sport (fotbal, florbal, tanec, a jiné)
- b. kultura (film, divadlo, a jiné)
- c. nákupy
- d. telefon/PC
- e. čtení
- f. hudba & zpěv
- g. výtvarné činnosti
- h. technické činnosti (keramika, modelování, práce s nářadím a jiné)
- i. deskové hry
- j. žádné
- k. jiné – uveďte

14. Jaké činnosti se věnuješ po skončení pandemie Covid-19? Možnost zaškrtnout více možností:

- a. sport (fotbal, florbal, tanec, a jiné)
- b. kultura (film, divadlo, a jiné)
- c. nákupy
- d. telefon/PC
- e. čtení
- f. hudba & zpěv
- g. výtvarné činnosti
- h. technické činnosti (keramika, modelování, práce s nářadím a jiné)
- i. deskové hry
- j. žádné
- k. jiné – uveďte

15. Jak často ses věnoval/a činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.12 - před pandemií Covid-19?

- a. nevěnoval/a
- b. 1x týdně
- c. 2x týdně
- d. více jak 2x týdně

- 16. Jak často ses věnoval/a činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.13 - během pandemie Covid-19?**
- nevěnoval/a
 - 1x týdně
 - 2x týdně
 - více jak 2x týdně
- 17. Jak často se věnuješ činnostem, které jsi uvedl/a v otázce č.14 – po pandemii Covid-19?**
- nevěnuji se
 - 1x týdně
 - 2x týdně
 - více jak 2x týdně
- 18. Chyběla ti nějaká zájmová činnost, která byla během pandemie Covid-19 pozastavena/zrušena? Možnost zaškrtnout více možností:**
- sport (fotbal, florbal, tanec, a jiné)
 - sportovní zápasy (jejich navštěvování)
 - kultura (kino, divadlo, festivaly, a jiné)
 - volný pohyb (procházky, uzavřené okresy, atd.)
 - nákupy
 - výtvarné činnosti
 - technické činnosti (keramika, modelování, práce s náradím a jiné)
 - nechyběl/a
 - jiné – uveďte
- 19. Nastaly nějaké změny v trávení tvého volného času během pandemie Covid-19?**
- ano, můj volný čas se zcela změnil
 - ano, nějaké změny nastaly, ale spoustu věcí, které jsem dělal/a před Covidem-19, jsem dělal/a i během pandemie
 - ne, nedošlo k žádným změnám
- 20. Přinesl ti Covid-19 do tvého volného času nějakou novou aktivitu?**
- ano – napiš jakou
 - ne